

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Liepājas industriālā parka ilgtermiņa attīstības stratēģija
2023.-2038. gadam

2023. gada marts

Šajā dokumentā ir 89 lapas

Terminu un saīsinājumu skaidrojums

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IP	Industriālais parks
KPMG	SIA "KPMG Baltics"
LIP	Liepājas industriālais parks
LM	Bijusī rūpnīca "Liepājas metalurģis"
LSEZ	Liepājas speciālā ekonomiskā zona
LSEZ pārvalde	Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde
LVPP	Liepājas valstspilsētas pašvaldība
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEZ	Speciālā ekonomiskā zona
SM	Stratēģiskais mērķis

Saturs

1.	Liepājas industriālā parka raksturojums	3
2.	Globālais konteksts Liepājas industriālā parka attīstībai	9
3.	Nacionālie un reģionālie faktori, kas ietekmē Liepājas industriālā parka attīstību	15
3.1.	Ekonomiskie un politiskie faktori	15
3.2.	Cilvēkresursu pieejamība, izglītības un kultūras iespējas	19
3.3.	Novietojums, sasniedzamība un pieejamā infrastruktūra	26
3.4.	Biznesa vide, atbalsts uzņēmējdarbībai un LSEZ rezultāti	31
4.	Liepājas industriālā parka izveides un attīstības ietekme uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību	40
4.1.	Pieņēmumi aprēķinam par radīto ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību	40
4.2.	Aplēses par radīto ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību	41
5.	Liepājas industriālā parka stratēģiskais ietvars un mērķi	45
5.1.	Misija, vērtības, vīzija un stratēģiskais mērķis	45
5.2.	Mērķi un sasniedzamie rādītāji	45
5.2.1.	Ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķi	53
5.2.2.	Īstermiņa mērķi	60
6.	Risku analīze	61
7.	Stratēģijas ieviešanas un attīstības plāns	65
7.1.	Plānošanas pieeja	65
7.2.	Rīcības plāns	66
	Pielikumi	71
	Pielikums Nr.1: Metodoloģija Liepājas un Dienvidkurzemes demogrāfijas prognozes veikšanai	71
	Pielikums Nr.2: Finansējuma avotu kartējums	72
	Pielikums Nr.3: Selektīva izlase par 2020.-2022. gadā Baltijas valstīs realizētiem ražošanas ēku projektiem un nodarbinātību	82
	Pielikums Nr.4: Rīcības un investīciju plāns	85
	Pielikums Nr.5: Teritorijas nomnieku un īpašnieku kartējums	86
	Pielikums Nr.6: Teritorijas ielu izbūves kopplāns	87
	Pielikums Nr.7: Būvprojekta ietvaros demontējamās būves Liepājas industriālā parka teritorijā	88

1. Liepājas industriālā parka raksturojums

Liepājas industriālā parka (turpmāk – LIP) attīstība ir viens no pēdējo gadu zīmīgākajiem industriālās attīstības projektiem Liepājā, kuru īsteno Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas (turpmāk – LSEZ) pārvalde. Projekts tiek īstenots sadarbībā ar Liepājas valstspilsētas pašvaldību (turpmāk – LVPP) atbilstoši “Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmai 2022.-2027. gadam”¹. LIP tiek veidots bijušās rūpnīcas “Liepājas metalurģis” (turpmāk – LM) teritorijā starp Brīvības ielu, Meldru ielu, Ezermalas ielu, Parka ielu un Zemnieku ielu, Liepājā. Tas robežojas ar Liepājas ezeru, kas ir īpaši aizsargājamā dabas teritorija NATURA 2000.

205 ha plašo teritoriju plānots attīstīt par mūsdienīgu industriālo parku, kura darbība ne tikai sekmēs augstas pievienotās vērtības produktu ražošanas attīstību, bet balstīsies Eiropas zaļā kursa priekšnoteikumos par videi draudzīgas, apertes ekonomikas principus veicinošas industrializācijas attīstību.

Lai to nodrošinātu, sākotnēji paredzēts izveidot ilgtspējīgu infrastruktūru: izveidojot ielu tīklu, pārbūvējot elektrotīklus un ūdensapgādes sistēmas, izbūvējot siltumtīklus u.c., vienlaikus atverot LIP teritoriju plašākai sabiedrībai. LM darbības laikā šī teritorija ir bijusi slēgta un nepieejama pilsētas iedzīvotājiem un viesiem. Savukārt parka nomnieku piesaistē īpaša uzmanība tiks veltīta to mērķtiecīgai atļasei, piesaistot tādus investorus, kuri apliecina gatavību un spēju nodrošināt ilgtspējas principos balstītu darbību.

LSEZ pārvaldei, kura ir uzņēmusies attīstīt LIP teritoriju, ievērojot minētos pamatprincipus, ir plaša pieredze industriālo zonu attīstībā Liepājas pilsētā. LSEZ strādājošie uzņēmumi pēdējos gados demonstrē augstu produktivitāti, kā arī augstākus atalgojuma rādītājus nekā valstī vidēji. Investoriem, ar kuriem LSEZ pārvalde veido sadarbību, saglabājas nemainīgi augsta interese par papildu attīstības iespējām Liepājas pilsētā, tādējādi jauna IP izveide ir cieši saistīta ar uzņēmēju gatavību veikt saimniecisko darbību tieši šeit.

Ņemot vērā, ka LIP teritorija ir plaša, parka attīstību plānots īstenot vairākos posmos, pirmajā posmā infrastruktūras sakārtošanai plānots piesaistīt finanšu no Atvесеjošanās un noturības mehānisma finansējumu, kas paredzēts nacionālo industriālo teritoriju attīstībai, bet nākamajos posmos secīgi piesaistot citus publiskos vai privāto finanšu avotu līdzekļus.

Vienlaikus ar infrastruktūras attīstību, kas nepieciešama, lai potenciālie nomnieki uzsāktu darbu LIP teritorijā, LSEZ pārvalde ir uzsākusi darbu pie tā, lai tas veidotos kā daudzveidīga un integrēta pilsētas daļa, attīstot ne tikai industriālo infrastruktūru un darbību, bet arī veidojot vidi sociāliem un kultūras pasākumiem, telpu izglītības un pētniecības aktivitātēm, ārtelpu rekreācijai u.c. objektus pilsētas iedzīvotāju un viesu vajadzībām. Tāpat LIP teritorija un attīstības process ir iespēja, lai izmēģinātu dažādus inovatīvus pilsētvides risinājumus, kas pēc tam var tikt integrēti plašākā pilsētvidē.

¹ Pielikums Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmai 2022.–2027. gadam - Liepājas valstspilsētas pašvaldības rīcības un investīciju plāns; VPr_345 Liepājas industriālā parka izveide. Bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijas revitalizācija, rekultivācija, ēku nojaukšana, teritorijas labiekārtošana, publiskās transporta infrastruktūras izbūve, komunikāciju pieslēgumu pārveidošana un jaunu izveide industriālajā parkā esošo uzņēmumu darbībai un attīstībai.

Esošās situācijas raksturojums

Kaut arī atsevišķi inovatīvi uzņēmumi jau šobrīd atjaunojuši vairākas ražošanas ēkas LIP teritorijā, patlaban lielu daļu plānotā parka aizņem LM ēku komplekss ar ražošanas ceļiem un palīgēkām, kā arī plaša atklāta teritorija, ko pamatā veido izdedžu uzbērums un dažādu ražošanas blakusproduktu laukumi. Kaut arī gadu desmitiem šajā teritorijā noritējusi aktīva darbība, kopš LM darbības izbeigšanas minētā teritorija tiek izmantota tikai daļēji – vairums ēku ir pamestas, bet daļa ir pielāgotas vai pārbūvētas un tiek izmantotas citu uzņēmumu ražošanas un noliktavu vajadzībām. Teritorijas austrumu daļā ir izvietots pagaidu koklaukums. Ņemot vērā ilgstošu teritorijas izmantošanu metalurģijas nozares vajadzībām, LIP teritorijā ir uzkrājies vēsturiskais piesārņojums (ražošanas procesa pārpalikumi u.c.), tāpēc, lai būtu iespējams paplašināt izmantojamo teritorijas daļu, nepieciešams veikt sanācijas pasākumus.

Teritoriju veido juridiskām un fiziskām personām piederoši zemes gabali, kā arī LVPP un LSEZ pārvaldei piederoši zemes gabali. Kopējā LIP platība ir 205 ha, no kuras:

- 138,5 ha ir brīvā lietderīgi izmantojamā platība uzņēmumu attīstībai;
- 126 000 m² ir esošo ēku apbūves laukums (izvērtējot ēku stāvokli un pielietojuma iespējas, paredzams, ka no šīm saglabājamas ir ēkas 90 000 m² lielā platībā);
- 270 000 m² ir papildu apbūves teritorija jaunu ražošanas ēku attīstībai.

Bijušās rūpnīcas darbības nodrošināšanai nepieciešamās ēkas un palīgēkas savā starpā ir savienotas ar piebraucamajiem ceļiem, sliedēm, estakādēm. LIP teritorijā vēsturiski izveidots dzelzceļa infrastruktūras tīkls, kā arī inženierkomunikācijas. Tajā pieejams dzeramais ūdens, ko nodrošina pilsētas ūdensvads un teritorijā esošie četri artēziskie urbumi. Teritorijā atrodas arī ūdensvads, kas nodrošina ūdens padošanu ražošanai un ugunsdzēsībai. Jāmin arī, ka ražošanas teritorijā ir atgriezeniskais ūdensvads ar dzesēšanas ciklu un ūdens ķīmiskās sagatavošanas ūdensapgādes stacija, lai sagatavotu Ālandes upes ūdeni tehnoloģiskām vajadzībām. Tāpat teritorijā atrodas sadzīves kanalizācijas tīkls un lietus kanalizācijas tīkls. Siltumapgādes sistēma, kurā ietilpst tvaika siltuma avoti, tvaika siltumnesēja siltuma tīkls un virszemes siltuma tīkls. Teritorijā atrodas arī vidēja un augsta spiediena gāzesvadi un gāzes spiediena pazemināšanas stacija. Tiek nodrošināta arī elektroapgāde, kā arī ir pieejami optisko sakaru tīklu kabeli interneta nodrošināšanai². Minētā infrastruktūrā ir sliktā tehniskā stāvoklī un liela daļa no tās nav izmantojama.

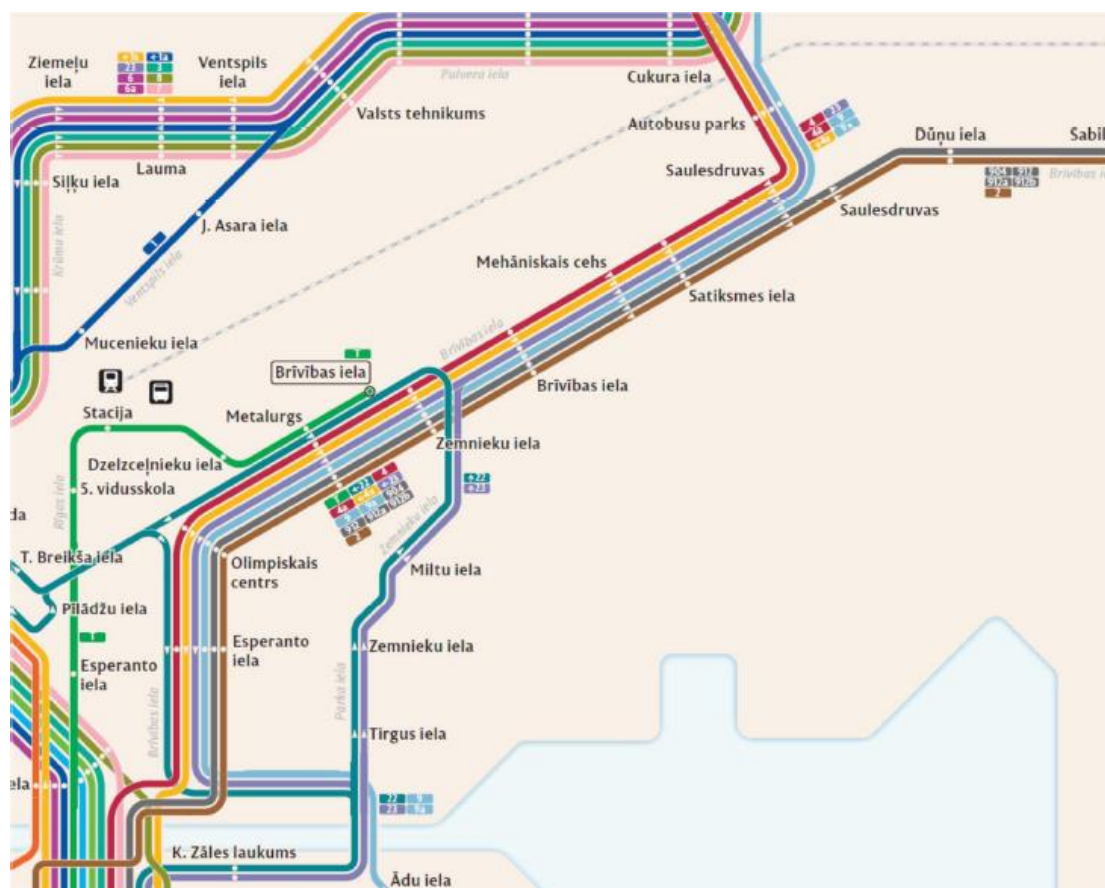
Pašreiz teritorija nav publiski pieejama, tā ir iežogota un slēgta brīvai piekļuvei. Piekļuve ir iespējama ar autotransportu pa Brīvības un Meldru ielu un sabiedrisko transportu pa Brīvības ielu. LIP teritorijai ir savienojumi ar ostu un lidostu, galvenajiem transporta ceļiem, kā arī esošs dzelzceļa pieslēgums, kas ar atzaru un pārbrauktuvi Brīvības ielā savienots ar Liepājas dzelzceļa staciju.

LIP teritorija ir sasniedzama ar dažādiem sabiedriskajiem transportiem. Gar teritoriju kursē četri pilsētas sabiedriskā transporta autobusu maršruti (Nr. 4, Nr. 4s, Nr. 9 un Nr. 9A), 2 minibusu maršruti (Nr. 22 un Nr. 23) un tramvaja līnija. Teritorijai tuvākās sabiedriskā transporta pieturvietas 300m jeb 5min sasniedzamības zonā ir "Tirgus iela", "Zemnieku iela",

² https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/Domes-s%C4%93des/Sastosie-noteikumi/Paskaidrojuma_raksts_publ.pdf

“Miltu iela”, “Metalurgs”, “Brīvības iela”, “Mehāniskais centrs”, “Satiksmes iela” (1. Attēls). Teritorijas apkārtesošajās ielās ir nodrošināta arī gājēju un velosipēdu infrastruktūra³.

1. Attēls. Sabiedriskā transporta maršruti blakus Liepājas industriāla parka teritorijai, avots: Liepājas Sabiedriskais transports⁴

Plānotā Liepājas industriālā parka attīstība

Degradētās vides atjaunošanai un LIP attīstībai paredzēts izbūvēt ielu tīklu, veikt esošo inženiertīklu pārbūvi un jaunu izbūvi, nodrošinot publisko infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai. Ņemot vērā LIP teritorijas apjomu, darbus plānots veikt vairākos posmos, no kuriem 1.posms tiks uzsākts 2023. gadā un īstenots līdz 2026. gada beigām. Tā ietvaros paredzēta infrastruktūras izbūve saskaņā ar izstrādātajiem būvprojektiem (2. Attēls):

- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurgs" teritorijā 1.kārta (Dūņu ielas, "F" ielas, "A" ielas, "G" ielas un "C" ielas posmi);

³ https://geolativija.lv/geo/tapis#document_25278

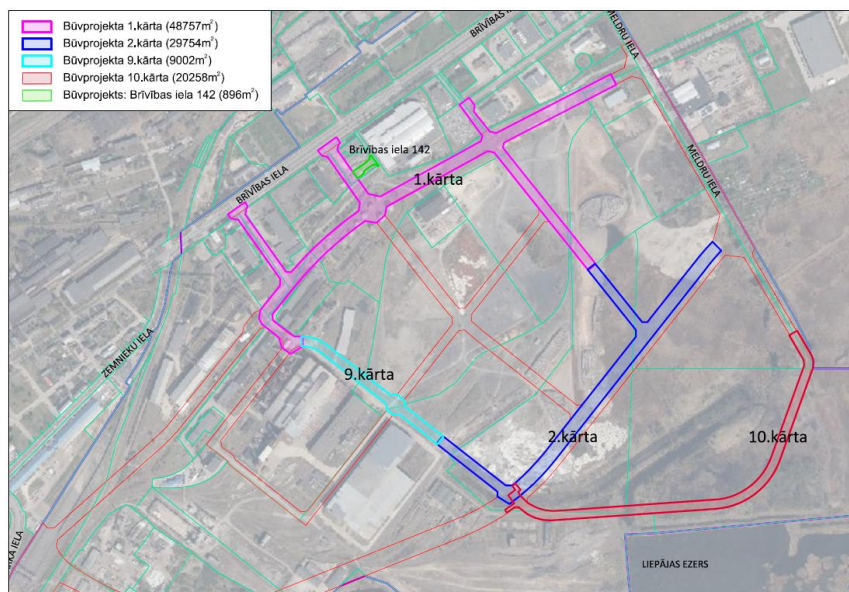
⁴

<https://liepajastransports.lv/storage/app/media/Kust%C4%ABbu%20saraksti/LST%20marsrutu%20karte%2020200101.pdf>

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 2.kārta ("N" ielas posms, "F" ielas posms, "C" ielas posms);
- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 9. kārtā ("C" ielas posms);
- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 10. kārtā;
- Ielas izbūve Brīvības ielas 142, bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā;
- Paskaidrojuma raksts "ST pieslēguma projekts: "Brīvības iela, Liepāja, ārējā elektroapgāde (pie ģeometriskā Brīvības iela 142) (100285233)"";
- Paskaidrojuma raksts "Ēku un citu būvju demontāža bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā";
- Mazuta cisternas, izliešanas estakāde un citu būvju demontāža bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā;
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 1.kārta (Dūņu ielas, "F" ielas, "A" ielas, "G" ielas un "C" ielas posmi);
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 2.kārta ("N" ielas posms, "F" ielas posms, "C" ielas posms);
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijā 9. kārtā ("C" ielas posms);
- "Brīvības iela 136, 94, 92B, 92D, 98, 98A, 98C, 100B, 92A, 92D, 94C, Meldru iela 4A, Liepāja, ārējā elektroapgāde (102265235, 102266234, 102267233, 102268232, 102270233, 102271232, 102272231, 102273230, 102277236, 102278235, 102279234, 102280236)".

2. Attēls. Liepājas industriālā parka 1.posmā⁵ attīstāma infrastruktūra⁶

⁵ 1. posmā tiks attīstīta 1. kārtā, 2. kārtā, 9. kārtā un 10. kārtā, bet pārējās kārtas turpmākos LIP attīstītos posmos. Pilno kārtu attīstības plānu skatīt Pielikums Nr.6: Teritorijas ielu izbūves kopplāns; Pielikums Nr.7: Būvprojekta ietvaros demontējamās būves Liepājas industriālā parka teritorijā.

⁶ Attēlā minēto kārtu īstenošanas rezultātā investoriem sākotnēji būs pieejamas teritorijas starp izbūvētajām ielām (ar sarkanu iekrāsotā teritorija).

Īstenojot būvdarbus un balstoties uz noslēgtajiem līgumiem starp LVPP un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, ūdenssaimniecības infrastruktūras izbūvē kā sadarbības partneris būs iesaistīts SIA "Liepājas ūdens", bet siltumapgādes infrastruktūras izbūvē – SIA "Liepājas enerģija".

1.posmā (2023.-2026.g.) paredzēts nodrošināt ne tikai publiskās infrastruktūras izveidi, bet organizatorisko aspektu sagatavošanu (t.sk. definēt investoru atlases kritērijus, izstrādāt saistošos noteikumus un vadlīnijas nomniekiem un ieviest darba aizsardzības un veselības vadības sistēmu), lai LIP pilnvērtīgi uzsāktu savu darbību. LIP pārvaldnieks būs LSEZ pārvalde, kas veiks investoru piesaisti, savukārt LVPP veiks projekta ietvaros izveidotās infrastruktūras uzturēšanu. 1.posma ietvaros LSEZ pārvalde izstrādās kritērijus uzņēmumu atlasei darbībai LIP teritorijā, kā arī ietvaru, ar kura palīdzību nodrošināt investoru atbilstību nacionāla līmeņa regulējumam un starptautisko standartu prasībām visās ilgtspējas jomās (vides, sociālā, pārvaldības). Tāpat šajā posmā LIP darbību uzsāks pirmie uzņēmumi, nodrošinot pirmos ieguldījumus un darbavietu radīšanu.

Liepājas industriālā parka izveides mērķi un ieguvumi

LIP attīstība sniegs ieguldījumu Eiropas Savienības (turpmāk – ES) mērķu sasniegšanā, kas saistīti gan ar Eiropas zaļo kursu un tā ietvaros izstrādāto industriālo plānu, sekmējot virzību uz klimatneitralitāti, Eiropas reindustrializāciju un piegādes ķēžu drošību⁷. Nacionālā līmenī tas sekmēs Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam iekļautās prioritātes "Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība" īstenošanu, veicinot pētniecībā, attīstībā un inovācijās balstītu uzņēmumu izaugsmi.

Veicot ieguldījumus LIP publiskajā infrastruktūrā, būs iespēja piesaistīt uz eksportu orientētus investorus viedās specializācijas jomās, sekmējot darba vietu ar augstu pievienoto vērtību radīšanu. Tādējādi tiks veicināta Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ekonomiskā attīstība, nodrošināti papildu ieguldījumi izglītībā un kopējā dzīves kvalitātes līmeņa uzlabošanā. Reģionālā līmenī tas sekmēs Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam iekļauto mērķu sasniegšanu attiecībā uz reģionu attīstību un reģionālo attīstības atšķirību samazināšanu.

LIP attīstība atbilst vairākiem LVPP un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas rīcības virzieniem un uzdevumiem. Tas veicinās 8.rīcības virziena "Uzņēmējdarbības vide" un tam piesaistīto uzdevumu īstenošanu, t.sk., 8.2. uzdevuma "Sasmērēt industriālo teritoriju attīstību ar atbilstošas infrastruktūras izveidi". Rezultātā prognozējams, ka tiks sasniegti būtiski ilgtermiņa ieguvumi:

- nodarbinātības pieaugums reģionā, kas sekmēs Liepājas pilsētas, Dienvidkurzemes novada un Kurzemes reģiona ekonomisko aktivitāti un mazinās sociālo slogu;
- augstākas pievienotās vērtības nozaru un nepieciešamo speciālistu piesaiste, kas sekmēs izglītības un pētniecības jomu attīstību un nodrošinās izglītota darbaspēka izaugsmi gan Kurzemes reģionā, gan Latvijā;

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_23_510

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

- augstākas pievienotās vērtības nozaru, to sadarbības mehānismu un ekosistēmas attīstība uz klimatneitrāliem risinājumiem orientētās jomās, kas sekmēs inovatīvu risinājumu izstrādi un jaunu uzņēmumu veidošanos vietējā mērogā;
- pieaugoši nodokļu ieņēmumi valsts un pašvaldības budžetā, kas sniegs būtisku pienesumu valsts funkciju finansēšanai.

2. Globālais konteksts Liepājas industriālā parka attīstībai

Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) Industriālās attīstības organizācija (*UN Industrial Development Organization*) industrializāciju identificē kā vienu no ilgtspējīgas attīstības virzītājspēkiem, ko apliecina pozitīva saistība starp valsts industrializācijas līmeni un ilgtspējīgas attīstības mērķu indeksu⁸.

Pasaules Ekonomikas foruma (*World Economic Forum*) eksperti identificējuši piecus galvenos izaicinājumus noturīgas ražošanas attīstībai:

1. ražošanas darbību, produktu un piegādes ķēžu dekarbonizācija;
2. piegādes ķēdes caurskatāmības un noturības uzlabošana;
3. jaunu tehnoloģiju mērogošanas un ieviešanas paātrināšana;
4. darbaspēka nodrošināšana ražošanā;
5. ekonomiskās vērtības sasaiste ar sociālo un vides atbildību⁹.

Lai LIP attīstību īstenotu atbilstoši minētajiem izaicinājumiem un lokālajam kontekstam, stratēģija veidota, balstoties uz piecām būtiskākajām tendencēm, kas tradicionālai industriālo parku attīstībai piešķir jaunu kontekstu un atbilst LIP izvirzītajai ambīcijai (3. Attēls).

3. Attēls. Būtiskākās tendences, kas veido pamatojumu industriālo parku attīstībai, avots: KPMG analīze

ESG un eko-industriālie parki. Industriālā parka (turpmāk – IP) izveidē un attīstībā jāņem vērā ilgtspējas aspekti, t.sk. jāņem vērā ne tikai vides aspekti, bet arī sociālie aspekti (piemēram, darbinieku labbūtība u.c.) un pārvaldības aspekti. Eko-industriālie parki ir īpaši

⁸ https://www.unido.org/sites/default/files/files/2020-04/UNIDO_Industrialization_Book_web4.pdf

⁹ https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Future_of_Industrial_Strategies_2023.pdf

vērtīgi, jo tie veicina sociālo attīstību un izaugsmi, vienlaikus saudzējot vidi¹⁰. Eko-industriālajiem parkiem ir vairākas stiprās puses:

- pozitīva ietekme uz vietējo un reģiona ekonomiku, veicinot jaunas un inovatīvas biznesa iespējas, ceļot reģiona un uzņēmumu konkurētspēju;
- jaunu darbavietu radīšana,
- dzīves kvalitātes celšana, ko tieši ietekmē infrastruktūras uzlabošana;
- pozitīva ietekme uz vidi, ieviešot aprites ekonomikas principus un veicinot industriālo simbiozi. Šādā veidā uzņēmumi var palielināt izmantoto resursu efektivitāti, samazināt izejvielu daudzumu, kā arī ūdens un enerģijas patēriņu¹¹.

Eko-industriālo parku attīstība un ilgtspējas veicināšana atbilst ES stratēģijai 2050. gada klimata mērķu sasniegšanai jeb Eiropas zaļajam kursam. Tas paredz izveidot modernu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā:

- vairs nebūs siltumnīcefekta gāzu neto emisiju;
- ekonomikas izaugsme būs atsaistīta no resursu izmantošanas;
- neviens cilvēks un neviens ES valstu reģions netiks atstāts novārtā¹².

Līdzās Eiropas zaļā kursa mērķiem ES 2023. gada februārī ir nākusi klajā ar jaunu industriālo stratēģiju, kuras galvenais mērķis ir izmantot mazemisiju tehnoloģijas un ilgtspējīgu produktu un pakalpojumu ievērojamo potenciālu globālajos tirgos¹³. Šīs stratēģijas ietvaru veido četri pīlāri, kas veicinātu LIP izveidošanu, t.sk. paredzams un vienkāršots regulatīvais ietvars, ātrāka pieeja “zaļo tehnoloģiju” finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm¹⁴.

LIP attīstība, transformējot degradēto LM teritoriju, atbilst ES izvirzītajai ambīcijai klimata mērķu sasniegšanā, līdzvērtīgas aktivitātes tiek uzsvērtas un atbalstītas industriālās stratēģijas ietvaros. Vienlaikus ilgtspējas aspektu prioritizācija veido ietvaru, kurā LIP darbosies, tāad atbilstoši ne tikai ekonomiskajiem aspektiem, bet arī vērtējot vides, sociālo un pārvaldības mērķu sasniegšanu. LIP izveidē LSEZ pārvalde ņems vērā plašākas sabiedrības intereses, piemēram, novēršot teritorijas piesārņojumu, izmantojot videi draudzīgus un efektīvus energoresursus, veicinot darbinieku drošību un labsajūtu, kā arī cilvēkkapitāla attīstību Liepājā un Kurzemes reģionā.

¹⁰ <https://open.unido.org/api/documents/4249024/download/UNIDO%20Eco-Industrial%20Park%20Brochure.pdf>

¹¹ <https://open.unido.org/api/documents/4249024/download/UNIDO%20Eco-Industrial%20Park%20Brochure.pdf>

¹² https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv

¹³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_510

¹⁴ https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/COM_2023_62_2_EN_ACT_A%20Green%20Deal%20Industrial%20Plan%20for%20the%20Net-Zero%20Age.pdf

Piegādes ķēžu vadība, aprites ekonomika un industriālā simbioze. Pārmaiņas globālajā ekonomiskajā un politiskajā vidē rezultējas situācijā, kur uzņēmumi pārvērtē gan savu ražotņu atrašanās vietas, gan piegādes ķēdes dalībniekus un to izvietojumu. Attiecīgi pēdējos gados ir novērojama tendence, ka ES dalībvalstu uzņēmumi pārceļ savas ražotnes no Āzijas, īpaši Ķīnas, atpakaļ uz Eiropu¹⁵. COVID-19 pandēmijas trieciens pasaules ekonomikai mudināja arī citas valstis un uzņēmumus, pārskatīt savas piegādes ķēdes. Pagaidu tirdzniecības ierobežojumi, medicīnas un citu preču deficīts norādīja uz trūkumiem piegādes ķēdēs, kas attiecīgi stimulēja ekonomikas nacionalizāciju un darbības pārceļšanu uz tuvākiem reģioniem. Likumsakarīgi, ražotāji visā pasaulē palielināja vietējās ražošanas apjomus un ierobežoja tādu piegādes ķēdes posmus, kas radīja riskus darbības nepārtrauktībai. Tomēr jānorāda, ka ne visiem ražošanas uzņēmumiem ir ekonomiski izdevīgi atgriezt ražotnes to bāzes valstī, proti, augstas darbietilpības uzņēmumi ar relatīvi zemu tehnoloģiskās attīstības līmeni visticamāk savas ražotnes turpinās izvietot valstīs ar zemākām darbaspēka izmaksām¹⁶. Toties uzņēmumi, kas darbojas viedās specializācijas jomās, savu darbību, t.sk., piegādātājus, visticamāk, arvien vairāk pārcels atpakaļ uz Eiropu. Jāmin, ka arī negatīvās klimata pārmaiņas mudina uzņēmumus saīsināt savas piegādes ķēdes un izvēlēties videi draudzīgus risinājumus. Uzņēmumu "atgriešana" Eiropā ir noteikta kā svarīgs virziens arī politikas plānošanas līmenī jaunajā Eiropas Industriālajā stratēģijā, paredzot izmantot lokalizācijas tendenci, lai stiprinātu ekonomisko aktivitāti Eiropā¹⁷. Jāņem vērā, ka Latvija kopā ar citām ES valstīm ir uzstādījusi mērķi 2050. gadā sasniegt klimatneitralitāti¹⁸. Šāda mērķa sasniegšana ietver mērķtiecīgu dažādu vides un klimata pasākumu ieviešanu, kas izpildītu starptautiskās saistības, uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti un stiprinātu Latvijas ekonomikas konkurētspēju. IP izveide veicina šādas piegādes ķēžu un to posmu sinerģijas:

- uzņēmuma piegādātāju un klientu tuvs izvietojums (piegādes sinerģija). Tas ietver uzņēmumu izvietojumu un klasteru veidošanu to piegādes vērtības ķēdē, piemēram, izejvielu ražotāji, izejvielu piegādātāji, produkta ražotāji un klienti atrodas relatīvi tuvā attālumā viens no otra;
- komunālo pakalpojumu un apsaimniekošanas pakalpojumu sinerģija: kopīgas infrastruktūras (ūdens, elektroapgāde, siltumapgāde, atkritumu apsaimniekošana u.c.) izmantošana;
- pakalpojumu sinerģijas: kopīgi pakalpojumi un aktivitātes uzņēmumiem, kas darbojas IP, piemēram, sabiedriskais transports, apmācību centra izveide, konferenču telpu noma u.c.;
- blakusproduktu un atkritumu apmaiņa starp uzņēmumiem atkārtotai izmantošanai jaunu produktu ražošanā (industriālā simbioze).

¹⁵ Eurofound (2019), *The future of manufacturing in Europe*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

¹⁶ Harvard Business Review "Global supply chains in post-pandemic world" <https://hbr.org/2020/09/global-supply-chains-in-a-post-pandemic-world>

¹⁷ European Commission "A New industrial strategy for Europe" https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-industrial-strategy-march-2020_en.pdf

¹⁸ Informatīvais ziņojums "Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam" https://ec.europa.eu/clima/sites/its/its_lv_lv.pdf

Aprites ekonomikas ieviešana un to principu pieņemšana sniedz ne tikai ekoloģiskus un sociālus ieguvumus, bet, ja tiktu produktīvi ieviesta visā Eiropā, potenciāli varētu radīt ekonomisko labumu 1,8 triljonu eiro apmērā līdz 2030. gadam¹⁹. Tas radītu augstāku labklājības līmeni, paaugstinātu valstu iekšzemes kopproduktu (turpmāk – IKP), kā arī spētu radīt jaunas darbavietas, ceļot nodarbinātības līmeni.

LIP infrastruktūra un izdevīgā atrašanās vieta (blakus atrodas gan osta, gan lidosta, gan attīstīta autoceļu infrastruktūra), sniegtu uzņēmumiem iespēju būtiski saīsināt un optimizēt uzņēmumu piegādes ķēdes. Tādējādi, attīstot parku, var tikt izmantotas pārmaiņas, kas saistītas ar uzņēmumu uzsākto piegādes ķēžu pārskatīšanu, vienlaikus nodrošinot ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību. Tāpat LIP un Kurzemes reģionā esošo uzņēmumu vidū iespējams veicināt industriālo simbiozi jeb viena uzņēmuma ražošanas blakusproduktu un atkritumu izmantošanu ražošanas procesos citā uzņēmumā. Lai to īstenotu, būtiski jau sākotnēji izvērtēt investoru pārstāvētas nozares un potenciālās sinerģijas.

Enerģētiskā transformācija. Pāreja uz atjaunīgo energoresursu izmantošanu ir būtiska gan piegādes ķēžu radīto risku vadībai, gan arī ietekmes uz vidi samazināšanai. Vienlaikus enerģijas cena un pieejamība ir būtiska uzņēmumu konkurētspējai. Vēsturiski fosilo energoresursu cena visstraujāk ir palielinājusies karu kontekstā, kas notiek arī šobrīd. Tas uzsver nepieciešamību samazināt atkarību no fosilā kurināmā, lai ES ekonomika būtu noturīga pret tā cenu pieaugumu un piegādes traucējumiem²⁰. Globālā līmenī enerģija, kas iegūta no naftas, ogleņiem un dabasgāzes, veido vairāk nekā 80% no primārās enerģijas patēriņa. Prognozēts, ka tās īpatsvars būs jāsamazina līdz aptuveni 30%, lai līdz 2050. gadam sasniegtu nulles emisiju līmeni²¹. Tendences šajā virzienā novērojamas jau 2022. gadā, kad aptuveni 35% no ārvalstu tiešajām investīcijām pasaulē bija tieši atjaunīgajā enerģijā, bet pusi no tām veidoja ieguldījumi ūdeņraža un citu nulles emisiju enerģijas ieguves tehnoloģiju attīstībā²².

Viena no svarīgākajām tendencēm, kas jāuzsver, runājot par enerģētisko transformāciju, ir energokopien²³ attīstība. Tās var sniegt tādus potenciālus ieguvumus kā energoefektivitātes palielināšana un emisiju apjoma samazināšana. Energokopienas var apvienot privātas un juridiskas personas, sniedzot iespēju veikt kopējas investīcijas enerģijas ražošanā. Tā kā energokopienas primārais mērķis nav peļņas gūšana, enerģijas ģenerācijai pārsniedzot patēriņu, viena no alternatīvām ir uzglabāt šo enerģiju, piemēram, iegūstot ūdeņradi. Pašreiz katru gadu pasaulē tiek ražots apmēram 70 miljoni tonnu ūdeņraža, un galvenie tā ražošanas avoti ir dabasgāze (76%) un akmeņogles (23%)²⁴. Lai pārietu uz ūdeņraža iegūšanu no

¹⁹

<https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/Sustainability/Our%20Insights/Europes%20Circular%20economy%20opportunity/Europes%20circulareconomy%20opportunity.ashx>

²⁰ <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp221116~c1d5160785.en.html>

²¹ <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp221116~c1d5160785.en.html>

²² <https://www.fdiintelligence.com/content/data-trends/the-2022-investment-matrix-81976>

²³ Energokopiena ir tiesību subjekts, kurš nodarbojas ar enerģijas - galvenokārt no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas un cita veida atjaunojamās enerģijas - ražošanu, tirdzniecību, elektroenerģijas kopīgošanu, patēriņu un uzkrāšanu, pieprasījuma reakcijas pakalpojuma nodrošināšanu, elektrisko transportlīdzekļu uzlādes pakalpojuma, energoefektivitātes pakalpojuma vai citu energopakalpojumu sniegšanu

²⁴ <https://www.gaso.lv/energetikas-aktualitates/petijums-zala-udenraza-razosana-prasis-kolosalus-veja-un-saules-resursus>

atjaunīgajiem energoresursiem, energokopienās neizmantotā enerģija ir loģisks risinājums, kā to praktiski sasniegt.

Lai LIP sekmētu un atbalstītu klimatneitralitātes sasniegšanu, pāreja un pēc iespējas lielāka atjaunīgo energoresursu izmantošana ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem. Tāpēc jau sākotnēji tiks rūpīgi izvērtēti un plānoti LIP izmantojamie enerģijas resursi un to avoti (piemēram, saglabājot iespējas ūdeņraža izmantošanai). Tāpat tiks veidota aktīva LIP pārvaldība, kas veicinās investoru savstarpējo sadarbību, piemēram, energokopieņu veidošanā.

Digitālā transformācija un automatizācija. Procesu efektivitātes, kā arī produktivitātes uzlabošanā nozīmīga ir digitālās transformācijas īstenošana. Tā uzņēmumiem ļauj uzlabot resursu izmantošanu, kā arī iegūt datus pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanai. Viena no šādām digitālās transformācijas tendencēm, kas ļauj uzņēmumiem iegūt datus, tos pārstrādāt un analizēt, ir industriālais lietu internets (*angliski – Industrial Internet of Things (IIoT)*). Tas sastāv no plaša savstarpēji savienotu viedierīču tīkla, kas sazinās savā starpā, ļaujot ražošanas uzņēmumiem uzraudzīt un pārvaldīt iekārtas, izmantojot patstāvīgu informācijas plūsmu par sistēmas statusu²⁵. Popularitāti ir guvusi arī digitālā dvīņa jeb virtuāla modeļa izmantošana, kas ir izveidots, lai precīzi atspoguļotu fizisku objektu, apvienojot reāllaika sensoru un vizuālos ievades datus. Šāda digitālā reprezentācija ļauj uzņēmumiem iegūt, piemēram, vairāk informācijas par savu ražošanas procesu²⁶. Šīs tendences ir palīdzējušas izveidoties viedajiem industriālajiem parkiem (*angliski “smart” industrial parks*), kuru prioritāte ir tehnoloģijas un ilgtspējība infrastruktūrā un pakalpojumu sniegšanā²⁷. Tajos tiek izmantotas jaunākās tehnoloģijas, ieskaitot industriālo lietu internetu, lai mērītu, kontrolētu, pārvaldītu un komunicētu jaunāko informāciju savu īrnieku vajadzībām²⁸. Svarīgi minēt arī dzīvās laboratorijas (*angliski – living labs*) – inovāciju ekosistēmas reālās dzīves vidēs, kurās izmanto atgriezeniskās saites procesus inovācijas procesā, lai radītu ilgtspējīgu ietekmi²⁹. Šīm laboratorijām parasti tiek nodrošināta speciāla teritorija, kur uzņēmumi var fokusēties uz inovāciju radīšanu, prototipu izstrādi un testēšanu.

Ņemot vērā, ka LIP infrastruktūra lielākoties tiks izbūvēta no jauna, būtiski paredzēt, lai tajā tiktu izmantotas jaunākās pieejamās tehnoloģijas un risinājumi. Tādējādi šī teritorija var kalpot kā jauno tehnoloģiju izmēģināšanas un eksperimentu vieta, lai tālāk tos ieviestu pārējā pilsētā. Vienlaikus tieši ražošanas attīstībai būtiski ir ņemt vērā “industrijas 4.0” iespējamo tehnoloģiju izmantošanu, kas ļautu vismaz daļēji risināt produktivitātes izaicinājumus, kas saistīti ar demogrāfiju un darba spēka pieejamību.

Demogrāfija un mūžizglītība. Kopš 20. gadsimta vidus ir novērojams straujš iedzīvotāju skaita pieaugums pasaulē – tas palielinājies no 2,5 miljardiem 1950. gadā līdz 7,9 miljardiem

²⁵ <https://www.rejigdigital.com/blog/top-digital-transformation-trends-for-manufacturing/>

²⁶ <https://www.rejigdigital.com/blog/top-digital-transformation-trends-for-manufacturing/>

²⁷ https://irp.cdn-website.com/55677075/files/uploaded/Roadmap%20Towards%20a%20New%20Generation_of_Smart_and_Sustainable_Industrial_Parks.pdf

²⁸ https://irp.cdn-website.com/55677075/files/uploaded/Roadmap%20Towards%20a%20New%20Generation_of_Smart_and_Sustainable_Industrial_Parks.pdf

²⁹ <https://enoll.org/about-us/what-are-living-labs/>

2021. gadā³⁰. Galvenās tendences, kas to sekmējušas, ir, pirmkārt, uzlabojumi sabiedrībā, kā piemēram, veselīgs uzturs, higiēna un medicīnas pieejamība, un, otrkārt, augsta līmeņa dzimstība daudzās valstīs³¹. Taču jāuzsver, ka šobrīd Eiropā vērojama iedzīvotāju skaita stabilizēšanās, ar augstu varbūtību 2040. gadā sasniegt iedzīvotāju skaita sarukumu. Eiropas demogrāfiskās izmaiņas veicina tādas problēmas kā, piemēram, “smadzeņu aizplūšana” (*angliski – brain drain*) – kad no sarūkošajiem reģioniem aizplūst iedzīvotāji ar augsta līmeņa prasmēm un kompetencēm. Būtiska ir arī sabiedrības novecošanās tendence – prognozēts, ka 2070. gadā 30% iedzīvotāju būs vecuma grupā virs 65 gadiem, salīdzinot ar 20% 2019. gadā, kas palielinās spiedienu uz sociālo un veselības infrastruktūru, kā arī veicinās izmaiņas darba tirgū³².

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmā 2022.-2027. gadam³³ uzsvērts, ka, lai palēninātu iedzīvotāju skaita samazināšanās tempu, ir svarīgi nodrošināt jaunas darbavietas kvalificēta darbaspēka piesaistei. Tāpēc LIP izveide un jaunu darbavietu nodrošināšana tajā ir svarīga turpmākai attīstībai un iedzīvotāju piesaistei. Svarīgi nodrošināt vienotu pieeju un sadarbību pašvaldības, LIP u.c. ietekmes pušu starpā, veicinot izglītības iespēju radīšanu, mājokļu pieejamības veicināšanu u.c. aktivitāšu īstenošanu, kas uzlabotu dzīves vides pievilcību Liepājā un tuvējā apkārtnē.

³⁰

https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2022_global_population_growth.pdf

³¹

https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2022_global_population_growth.pdf

³²

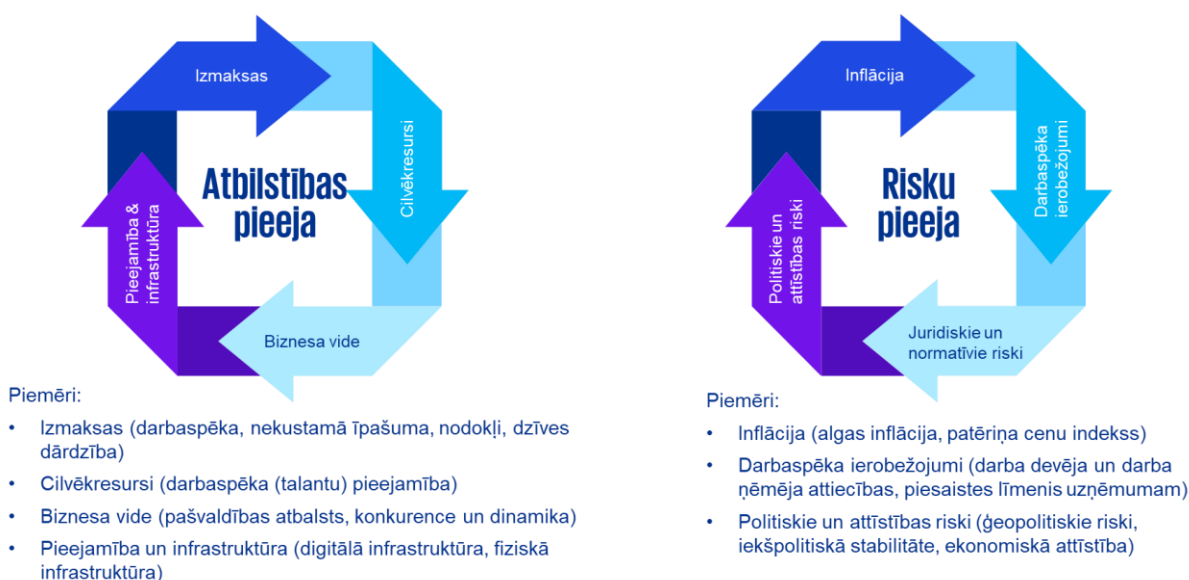
https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2022_global_population_growth.pdf

³³ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_AP_2027_Strategiska_dala_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

3. Nacionālie un reģionālie faktori, kas ietekmē Liepājas industriālā parka attīstību

Lai izmantotu globālo tendenču radītās iespējas, kā arī novērstu ar tām saistītos riskus, būtiski ir apzināties reģionāla un vietēja līmeņa faktorus. Ņemot vērā starptautisku pieredzi attiecībā uz kritērijiem, kā investori izvērtē dažādas atrašanās vietas savas uzņēmējdarbības izvietojumam, šajā nodaļā raksturoti būtiskākie faktori attiecībā uz Liepāju, kā arī Dienvidkurzemes novadu un plašāku teritoriju – Kurzemes reģiona, Latvijas, Baltijas valstu reģiona un dažkārt Eiropas – tendencēm (4. Attēls).

4. Attēls. Pieejas uzņēmumu potenciālo lokāciju izvērtēšanai, avots: KPMG

3.1. Ekonomiskie un politiskie faktori

Ekonomiskā situācija

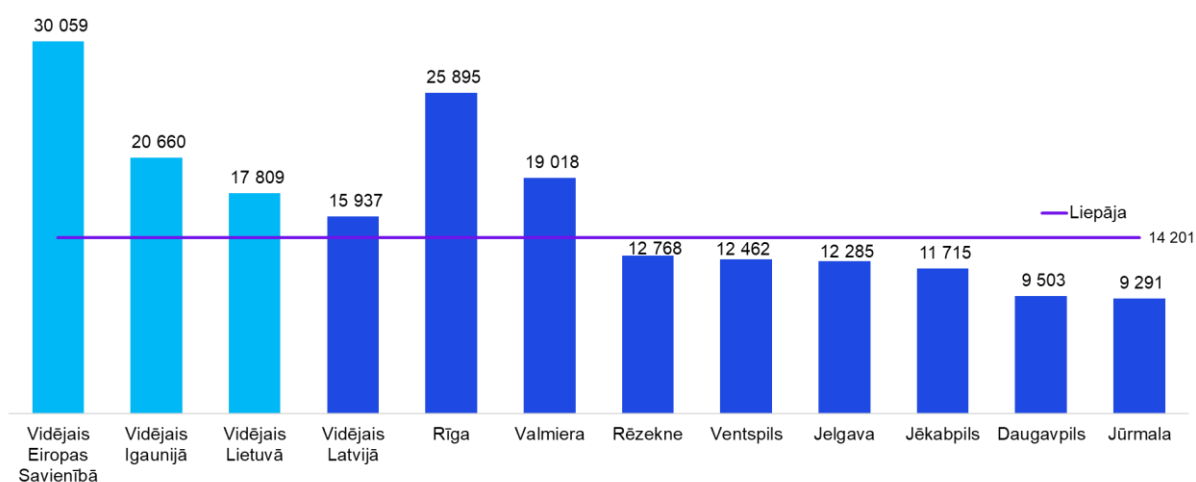
Viens no pamata faktoriem, kas tiek izmantots, lai novērtētu potenciālās lokācijas atbilstību uzņēmējdarbības izvietojumam vajadzībām un ar to saistītos riskus, ir kopējā valsts ekonomiskā situācija. Latvijas politisko un ekonomisko vidi pēdējo gadu laikā raksturojusi liela nenoteiktība, ko rada dažādi ārējie apstākļi un notikumi. Ārvalstu investoru padomes (*Foreign Investors Council in Latvia, FICIL*) Ārvalstu investīciju vides indeksā³⁴, uzsvērts, ka Krievijas sāktais karš Ukrainā ietekmējis visu Baltijas valstu reģionu – neskaidrība un nenoteiktība satrauc investorus, kas ietekmē ieguldījumu apjomu Latvijā. IKP izaugsmes temps šo iemeslu dēļ ir samazinājies un 2023. gadā Latvijas Banka prognozē īslaicīgu un seklu recesiju, izaugsmei atgriežoties 2024. gadā³⁵.

³⁴ <https://www.sseriga.edu/sites/default/files/2022-06/LV-Sentiment-Index-2021-Velesanu-izdevums.pdf>

³⁵ <https://www.bank.lv/darbibas-jomas/monetaras-politikas-istenosana/prognozes>

Salīdzinot IKP uz vienu iedzīvotāju, Latvijā tas ir zemākais starp Baltijas valstīm un gandrīz divas reizes zemāks nekā vidēji ES (5. Attēls). Nacionālā līmenī Liepāja ierindojas trešajā vietā starp valstspilsētām aiz Rīgas un Valmieras, kas liecina par salīdzinoši augstu uzņēmējdarbības vides attīstību Liepājas pilsētā, attiecībā pret citām Latvijas lielākajām pilsētām.

5. Attēls. Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju 2020. gadā Latvijas valstspilsētās, EUR, avots: CSP³⁶ un Pasaules Banka³⁷

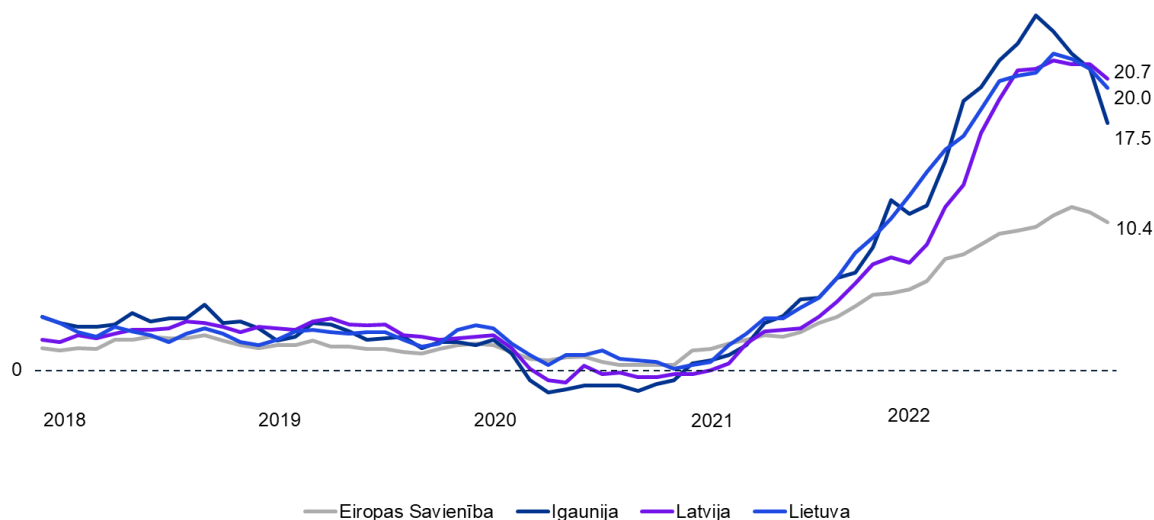
No 2018. līdz 2021. gadam inflācija Baltijas valstīs un ES ir bijusi stabila, taču straujo energoresursu u.c. izmaksu pieaugumu dēļ 2022. gadā beigās inflācija Latvijā bija gandrīz 18%. Tā gan nebija tik augsta kā kaimiņvalstīs – Lietuvā un Igaunijā –, bet ievērojami pārsniedza ES vidējo līmeni (6. Attēls).

36

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__VEK__IK__IKR/IKR010/?loadedQueryId=185&timeType=top&timeValue=1

37 <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=NY.GDP.PCAP.CD&country=#>

6. Attēls. Inflācija Baltijas valstīs un Eiropas Savienībā 2018.-2022. g., %, avots: Eurostat³⁸

Arī 2023. gadā inflācijas līmenis saglabājas augsts, kas pēc Finanšu ministrijas prognozēm gada griezumā sasnies 10% apmēru³⁹. Tādējādi sagaidāms dzīves dārdzības pieaugums un iedzīvotāju pirktspējas samazinājums. Balstoties uz Eiropas Parlamenta Eiroparometra 2023. gada aptauju⁴⁰, dzīves dārdzības pieaugums ir faktors, kas visvairāk satrauc iedzīvotājus visā Eiropā. Šādu tendenču turpināšanās ilgtermiņā var negatīvi ietekmēt uzņēmumu iespējas piesaistīt darbaspēku, kā arī spiest esošos darbiniekus pārcelties uz reģioniem ar augstāku atalgojuma līmeni un / vai zemākām izmaksām.

Politiskā situācija un prioritātes

Bez ekonomiskajiem indikatoriem, investoru izvēli ietekmē arī politiskā situācija un prioritātes konkrētajā valstī. Latvija kā ES dalībvalsts apņēmusies līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti un šī mērķa sasniegšanai Eiropā tiks īstenots dažādu pasākumu kopums. Viena no būtiskākajām jomām, kuru vistiešāk skars pāreja uz klimatneitralitāti, ir rūpniecība, kādēļ būtiski jau šobrīd ražojošajiem uzņēmumiem piedāvāt alternatīvas, kā industriālos procesus padarīt videi draudzīgākus. Eiropas zaļā kursa industriālā plāna mērķis ir iespēju robežās atgriezt uzņēmumu darbību Eiropā, kas veicinātu gan reindustrializāciju, gan piegādes ķēžu drošību⁴¹. LIP attīstība, transformējot degradēto LM teritoriju, atbilst ES izvirzītajai ambīcijai klimata mērķu sasniegšanā, līdzvērtīgas aktivitātes tiek uzsvērtas un atbalstītas ES industriālās stratēģijas ietvaros.

³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_AIND__custom_4858491/default/table?lang=en

³⁹ <https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-aktualizejusi-makroekonomisko-raditaju-prognozes-latvijas-stabilitates-programmas-sagatavosana>

⁴⁰ <https://www.europarl.europa.eu/latvia/lv/ep-l-mumi/2023/janv-ris-2023/aptauja-eiropas-iedz-vot-ji-ir-nobajusies-par-dz-ves-d-rdz-bu-un-no-es-sagaida-papildu-r-c-bu.html>

⁴¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_23_510

Nacionālā līmenī, kā viena no sešām prioritātēm, kas ietverta Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam⁴², ir "Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība". Tajā uzsvērts pētniecībā, attīstībā un inovācijā balstītu investīciju nozīmīgums uzņēmumu izaugsmes un konkurētspējas veicināšanai. Savukārt Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam⁴³ izvirzīts rīcības virziens sekmēt uzņēmējdarbības attīstību reģionos, lai piesaistītu vietējos un ārvalstu investorus, kā arī, lai veicinātu jaunu uzņēmumu dibināšanu un esošu uzņēmumu paplašināšanos pašvaldības teritorijā. Tas ir svarīgi, lai samazinātu reģionālās attīstības atšķirības. Rīcības virziens ietver gan jaunu industriālo teritoriju veidošanu, gan esošo attīstīšanu, kā arī degradētu agrāko industriālo zonu vai teritoriju atjaunošanu un sakārtošanu, kā rezultātā plānots:

1. piesaistīt nefinanšu investīcijas 270 milj. EUR apmērā;
2. atbalstīt vismaz 133 uzņēmumus ar augstu apgrozījumu;
3. radīt 3 188 jaunas darbavietas iedzīvotājiem jeb 200 milj. EUR lielu algu fondu⁴⁴.

2022. gada deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību⁴⁵, lai celtu Latvijas konkurētspēju, uzsvēta nepieciešamība veidot investīciju politiku, kas mazinātu reģionu atšķirīgo attīstības līmeni. Tā ietvers, piemēram, gan ES fondu plānošanas pieeju, ņemot vērā katra reģiona vajadzības un iespējas, gan industriālo teritoriju un biznesa parku attīstību, lai stimulētu produktīvu darbavietu pieejamību reģionu centros.

Savukārt vietējā līmenī, turpinot līdzdalību Pilsētu mēru paktā, brīvprātīgā kustībā, kur pašvaldības apņemas īstenot ES klimata un enerģētikas mērķus, LVPP ir izvirzījusi mērķus līdz 2030. gadam:

1. pilsētas teritorijā stabilizēt pilsētas radītās CO₂ emisijas 45% līmenī, salīdzinot ar 2006. gadu;
2. samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās par 5% attiecībā pret 2018. gadu;
3. palielināt noturību, pielāgojoties klimata pārmaiņu ietekmei⁴⁶.

Liepāja arī ir pierādījusi savu vēlmi nodrošināt pilsētas ilgtspēju, 2022. gadā kļūstot par vienu no 100 Eiropas pilsētām, kas līdz 2030. gadam pildīs uzticēto uzdevumu kļūt par klimatneitrālu viedpilsētu. Šajā laika periodā, īstenojot pētniecības un inovāciju projektus, tiks īstenotas tīras mobilitātes, energoefektivitātes un zaļās pilsētplānošanas iniciatīvas⁴⁷. Attiecīgi viena no saistītām iniciatīvām, kas iekļauta Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmā 2022.-2027. gadam⁴⁸, ir LM teritorijas revitalizācija, izveidojot publisko

⁴² https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20200204_NAP_2021_2027_gala_redakcija_projekts_.pdf

⁴³ <https://likumi.lv/ta/id/310954-par-regionalas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

⁴⁴ <https://likumi.lv/ta/id/310954-par-regionalas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

⁴⁵ <https://www.mk.gov.lv/lv/media/14490/download?attachment>

⁴⁶ https://www.lps.lv/uploads/docs_module/liepaja%20CoM%20presentation.pdf

⁴⁷ <https://www.liepaja.lv/liepaja-kluvusi-par-es-klimatneitralo-viedpilsetu/>

⁴⁸ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

infrastruktūru ilgtspējīgas uzņēmējdarbības nodrošināšanai. LIP izveide ir iekļauta LVPP rīcības un investīciju plānā 2022.-2027. gadam⁴⁹, kurā uzsvērts, ka projekts īpaši veicinās stratēģijas 8. rīcības virzienu "Uzņēmējdarbības vide".

LIP attīstība ir atbilstoša ar ekonomiskajiem faktoriem un politiskajām prioritātēm. Pirmkārt, LIP ir potenciāls kļūt par nacionālas nozīmes IP un teritoriju, kas spēj piesaistīt investorus Kurzemes reģionā. Otrkārt, veidojot LIP pārvaldības mehānismus, ir iespējams definēt, ka investora profilam ir jābūt saistītam ar Latvijas viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) jomām, kuras raksturo augsta pievienotā vērtība un orientācija uz eksportu. Šie aspekti palīdzētu mazināt gan reģionālās attīstības atšķirības starp Rīgas reģionu un Kurzemes reģionu, gan Latvijas kopējās attīstības atšķirības no ES un pārējām Baltijas valstīm, ņemot vērā IKP vērtību uz 1 iedzīvotāju. Treškārt, LIP veicinātu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu Kurzemes reģionā, it īpaši Liepājā un Dienvidkurzemes novadā, jo tas spētu nodrošināt augsti apmaksātas darbavietas, veicinot iedzīvotāju ienākumu līmeņa paaugstināšanos, kā arī papildus nodokļu ienākumus valsts un pašvaldību budžetos, ko tālāk būtu iespējams pielietot publisko pakalpojumu un infrastruktūras pilnveidošanai. Visbeidzot, LIP potenciālā specializēšanās kā eko-industriālam parkam veiksmīgi atbilst pasaules un ES prioritātēm attiecībā uz zaļāku un videi draudzīgāku uzņēmējdarbību, sniedzot konkurences priekšrocības iepretim citiem IP.

3.2. Cilvēkresursu pieejamība, izglītības un kultūras iespējas

Cilvēkresursu pieejamība

Eiropā, t.sk. Latvijā demogrāfiskās tendences – iedzīvotāju skaita samazināšanās un vidējā vecuma palielināšanās – iezīmē izaicinājumus attiecībā uz pieejamo talantu apjomu un kvalitāti, kas ir viens no būtiskākajiem kritērijiem investoru izvēlē par savas uzņēmējdarbības attīstīšanas lokāciju.

Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) datiem, 2022. gada sākumā Liepājas pilsētā dzīvoja 67 360 iedzīvotāji un Dienvidkurzemes novadā⁵⁰ – 32 936 iedzīvotāji⁵¹ –, kas kopā veido 5% no Latvijas iedzīvotāju skaita. Iedzīvotāju skaita samazināšanās temps Liepājā pēdējo 10 gadu laikā ir ievērojami uzlabojies – 2012. gadā samazināšanās temps bija 3% gadā, bet 2022. gadā – 1%, kas sakrīt ar vidējo rādītāju Latvijā. Pamatojoties uz KPMG izstrādāto iedzīvotāju skaita prognozi (detalizēts metodoloģijas apraksts Pielikums Nr.1: Metodoloģija Liepājas un Dienvidkurzemes demogrāfijas prognozes veikšanai), Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā 2038. gadā iedzīvotāju skaita samazinājums būs robežās no -14% līdz -25%, salīdzinot ar 2022. gadu (7. Attēls), taču kopumā novērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās tempa stabilizācija. Laika posmā no 2011. līdz 2022. gadam iedzīvotāju skaits samazinājās par 14%, taču laika posmā no 2022. līdz 2033. gadam, pieņemot, ka turpinās pēdējo gadu tendences, iedzīvotāju skaita

⁴⁹ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/Strat%C4%93%C4%A3ijas-nozaru-pl%C4%81ni/PIELIKUMS_2027_AP_Ricibas_un_investiciju_plans_A3_FEBRUARIS_2023_precizets.pdf

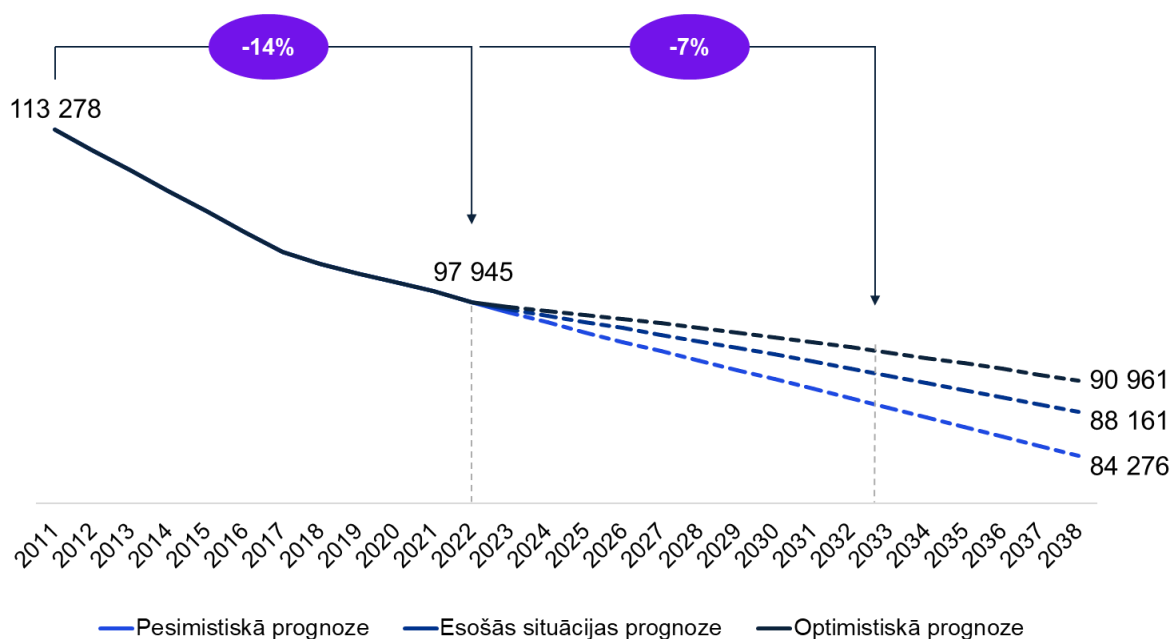
⁵⁰ Dienvidkurzemes novadā ietilpst Grobiņas novads, Aizputes novads, Priekules novads, Nīcas novads, Durbes novads, Pāvilostas novads, Vaiņodes novads un Rucavas novads.

⁵¹

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__POP__IR__IRS/IRS030/?loadedQueryId=1597&timeType=top&timeValue=3

samazinājums varētu būt aptuveni 7% jeb 2 reizes mazāks nekā iepriekšējo 10 gadu laikā (7. Attēls). Tāpat jāņem vērā, ka šīs prognozes ir pozitīvākas nekā vidēji Latvijā. Tomēr, tā kā iedzīvotāju skaits kopumā ir samazinājies ilgāk nekā 30 gadus, pašreizējās vecumstruktūras, dabiskā pieauguma un migrācijas tendenču dēļ pozitīvu iedzīvotāju skaita pieaugumu tuvāko 15 gadu laikā visticamāk nebūs iespējams sasniegt.

7. Attēls. Iedzīvotāju skaita prognoze Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā līdz 2038. gadam, avots: KPMG analīze

Ņemot vērā arī sabiedrības novecošanās tendences, cilvēkkapitāla attīstībai būtiska arī pieejamā veselības aprūpe. Iedzīvotājiem Liepājā ir pieejams plašs klāsts ar dažādiem veselības pakalpojumiem – primārā veselības aprūpe, neatliekamā medicīniskā palīdzība, zobārstniecība, ambulatorie un stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi, kā arī medicīniskā aprūpe mājās. Balstoties uz 2021. gada iedzīvotāju aptauju, gan Liepājas, gan Dienvidkurzemes iedzīvotāji ir lielākoties apmierināti gan ar pieejamajiem ģimenes ārstu pakalpojumiem, gan pieejamajiem speciālistu pakalpojumiem un konsultācijām slimnīcās, poliklīnikās un veselības centros⁵².

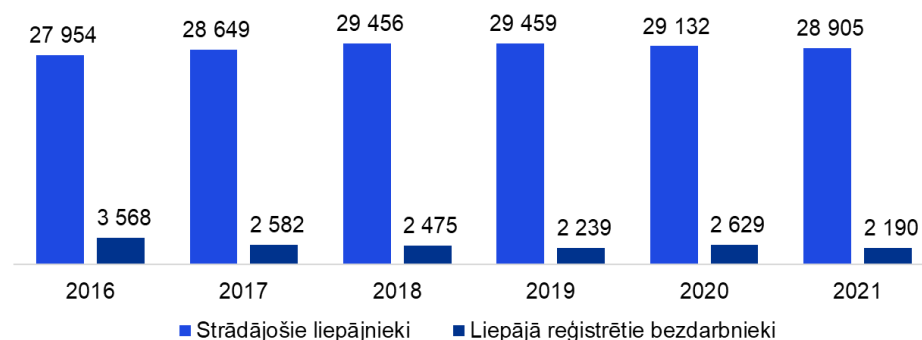
Lai gan kopējais iedzīvotāju skaits Liepājā samazinās, strādājošo liepājnieku skaits laika periodā no 2016. līdz 2021. gadam ir palielinājies par 3,4%, un bezdarbnieku skaits ir samazinājies – par 38,6% (8. Attēls). Jāmin arī, ka 2022. gadā bezdarba līmenis Liepājā ir 4,3%, kas ir zemāks par Latvijas vidējo līmeni – 4,5%⁵³. Tāpat gan Kurzemes plānošanas reģionā, gan Liepājā apmēram trešdaļa nodarbināto strādā augsti kvalificētās profesijās (vadītāji, vecākie speciālisti un speciālisti) – attiecīgi 36% un 38%⁵⁴.

⁵² https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁵³ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-nodarbinatiba/>

⁵⁴ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__EMP__NB__NBLA/EKA051/

8. Attēls. Strādājošo liepānieku un Liepājā reģistrēto bezdarbnieku skaits 2016.-2021. gadā, avots: LVPP⁵⁵

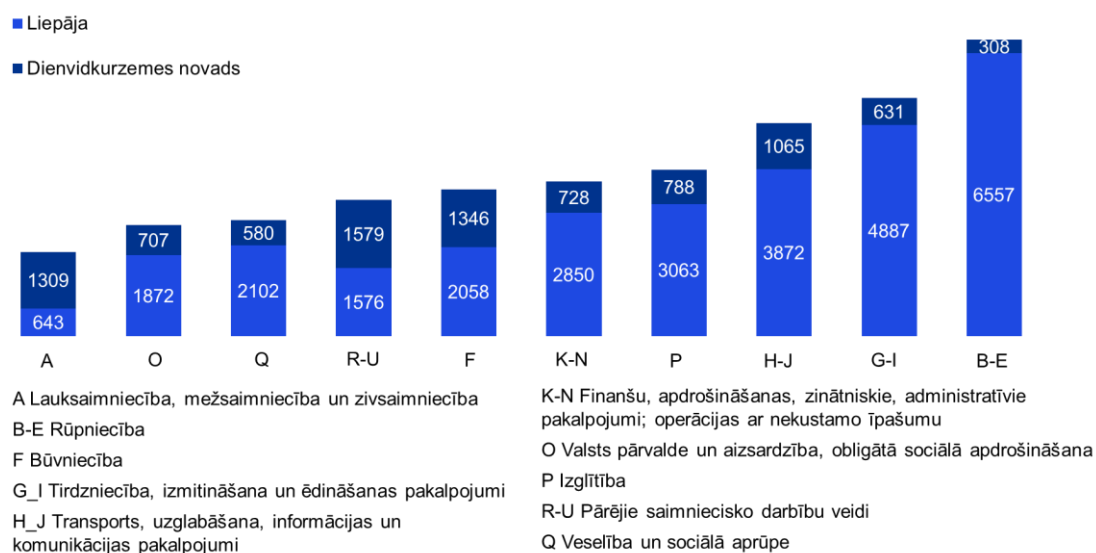
2022. gadā Liepājas valstspilsētā 17% iedzīvotāju bija vecuma grupā līdz darbības vecumam (0-14 gadi), darbības vecumā (15-64 gadi) bija 61% iedzīvotāju un pēc darbības vecuma (65 gadi un vairāk) – 22%⁵⁶. Dienvidkurzemes novadā šie rādītāji bija attiecīgi 15%, 62% un 23%, bet Latvijā – 16%, 63%, 21%. KPMG veiktā iedzīvotāju skaita prognoze liecina, ka, pateicoties samērā augstam īpatsvaram ar iedzīvotājiem vecuma grupā līdz darbības vecumam, iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā gan Dienvidkurzemes novadā, gan Liepājā līdz 2038. gadam saglabāsies robežās no 60 līdz 62%, kas ir līdzīgi kā prognozētais vidējais rādītājs Latvijā (60-62%). Tāpēc, neskatoties uz kopējo iedzīvotāju skaita samazinājumu, iedzīvotāju vecumstruktūra saglabāsies labvēlīgās proporcijās, lai nodrošinātu darbaspēka pieejamību.

Attiecībā uz nozarēm, kur strādā reģiona iedzīvotāji, jau šobrīd redzams, ka liela daļa gan Liepājas valstspilsētas (22%), gan Dienvidkurzemes novada (17%) iedzīvotāju nodarbināti rūpniecībā. Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nozīmīgs nodarbināto īpatsvars strādā transporta, uzglabāšanas, informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē (attiecīgi 13% un 8%) (9. Attēls). Tas liecina par viedās specializācijas nozarēm atbilstošu darbaspēka līdzšinējo pieredzi, kas ir pozitīvs signāls arī jauniem investoriem, apsverot ražošanas attīstību Liepājā. Vienlaikus nav prognozēta pārlieku būtiska ietekme uz darbinieku pārdali no citām nozarēm uz ražošanu, jo plānotais radīto darbavietu skaits no pašreiz nodarbināto iedzīvotāju skaita veido tikai apmēram 5%. Daļu darbinieku var piesaistīt no reģistrēto bezdarbnieku vidus, daļu no plašāka reģiona, tādējādi ietekme uz citām nozarēm būs neliela, būtiski neietekmējot to darbību.

⁵⁵ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-nodarbinatiba/>

⁵⁶ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__POP__IR__IRD/IRD010/

9. Attēls. Nodarbinātie iedzīvotāji Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pēc nozares 2021. gadā, avots: CSP⁵⁷

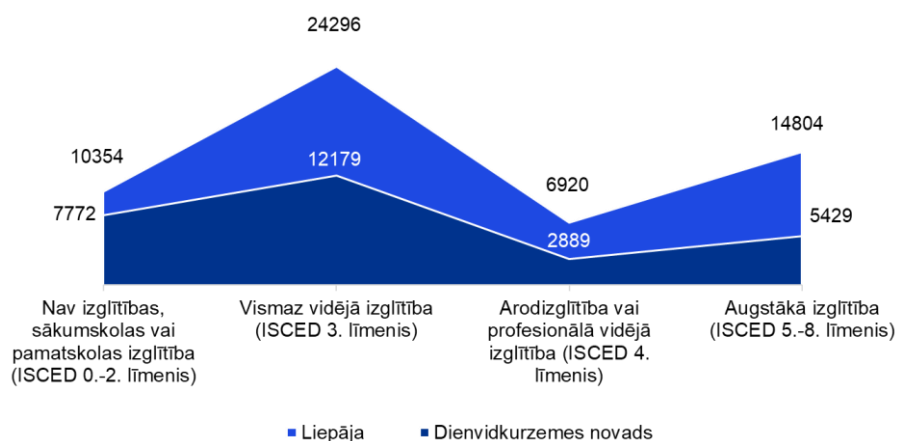

Izglītības iespējas

Investoriem, kuri attīsta ražošanu, būtiski ir ne tikai kopējais un darbības vecumā esošo iedzīvotāju skaits, bet arī to izglītība un kompetences. Liepājā arodizglītība vai profesionālā vidējā izglītība, vai augstākā izglītība 2021. gadā bija 39% iedzīvotāju, bet Dienvidkurzemes novadā – 29% iedzīvotāju (10. Attēls).

⁵⁷ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__EMP__NB__NBLA/EKA031

10. Attēls. Iedzīvotāju skaits Dienvidkurzemes novadā un Liepājas valstspilsētā virs 15 gadu vecuma pēc augstākā sekmīgi iegūtā izglītības līmeņa 2021. gadā, avots: CSP⁵⁸

Pašlaik Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pieejams plašs klāsts ar profesionālās pilnveides, profesionālās vidējās un augstākās izglītības programmām (11. Attēls), kas aptver gandrīz visas izglītības tematiskās grupas. Rūpniecības nozarei svarīgas ir tādas augstākās izglītības programmas kā, piemēram, mašīnbūve, metālapstrāde un mehatronika. Izglītības programmu piedāvājumā ir arī programmas, kas tieši atbilst RIS3 specializācijas jomām, kā, piemēram, studiju programma Liepājas Universitātē “Vides inovāciju tehnoloģijas”⁵⁹ un Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas studiju un zinātnes centra piedāvātā programma “Viedā elektroenerģētika”⁶⁰. Liepājā pieejami arī dažādi profesionālās pilnveides un profesionālās kvalifikācijas kursi, kur izglītības programmas pieejamas arī inženierzinātnēs un tehnoloģijās, mašīnbūvē, metālapstrādē, aviācijā, autotransportā, jūras transportā, būvniecībā, arhitektūrā – nozarēs, kurām ir būtisks potenciāls radīt produktus un pakalpojumus RIS3 jomās, piemēram, fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas, viedā enerģētika un mobilitāte, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas⁶¹.

⁵⁸ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__IZG__IZ__IZI/IZT040

⁵⁹ <https://www.liepu.lv/lv/1349/vides-inovaciju-tehnologijas>

⁶⁰ <https://www.rtu.lv/lv/studijas/visas-studiju-programmas/atvert/ECR?department=27000&type=P>

⁶¹ https://niid.lv/niid_search?ct=&qy=liep%C4%81ja&tg=&level_1=6%7C5&page=1

11. Attēls. Profesionālo vidējo un augstāko izglītības programmu piedāvājums Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā, avots: NIID datu bāze⁶²

Augstskolu izglītības programmu piedāvājums	Profesionālās vidējās izglītības programmu piedāvājums	Profesionālās pilnveides un profesionālās kvalifikācijas kursi
Mehatronika	Mašīnbūve	Inženierzinātnes un tehnoloģijas
Vides tehnoloģijas	Metālapstrāde	Būvniecība
Enerģētika	Datorzinātnes	Arhitektūra
Datorzinātnes	Aviācija	Sociālā labklājība
Autotransports	Enerģētika	Civilā un militārā aizsardzība
Būvniecība	Autotransports	Individuālie pakalpojumi
Jūras transports	Būvniecība	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība
Loģistika	Arhitektūra	Personības attīstība
Cilvēkresursi, komunikācija	Loģistika	
Filoloģija	Ēdināšana	
Dizains māksla	Mūzika	
Logopēdija	Skaistumkopšana	Izglītības programmas, kas saistās ar RIS3 jomām
Mārketinga	Tekstils	
Medicīna	Viesmīlība	
Pedagoģija	Dizains māksla	
Psiholoģija	Finances un grāmatvedība	
Sociālais darbs		
Tiesību zinātne		

Nemot vērā zemo bezdarba līmeni Liepājā, gan Ekonomikas ministrija⁶³, gan LVPP⁶⁴ uzsver nepieciešamību palielināt pieaugušo izglītības kapacitāti un attīstīt pārkvalifikācijas iespējas. Tāpēc ir paredzēts nodrošināt risinājumus gan potenciālo studentu aizplūšanas mazināšanai no Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada, gan studentu piesaistei no citām apdzīvotām vietām. Paredzētie risinājumi un ieguldījumi attiecībā uz izaicinājumiem izglītības jomā gan Liepājas valstspilsētā, gan Dienvidkurzemes novadā⁶⁵ ietver:

- izglītības pakalpojumu piedāvājuma sabalansēšana ar vietējo sociāli ekonomisko attīstību;

⁶² https://niid.lv/niid_search?qy=liep%C4%81ja&ct=los&tg=

⁶³ <https://www.em.gov.lv/sites/em/files/mazkvalificetais20darbaspeks20latvija2020191.pdf>

⁶⁴ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁶⁵ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

- pētījuma veikšana par Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nepieciešamo speciālistu sagatavošanu augstākās izglītības iestādēs ar mērķi sniegt rekomendācijas Liepājā bāzētajām augstākās izglītības iestādēm to programmu sagatavošanā;
- augstākās izglītības iespēju popularizēšana Liepājā un atbalstīt aktivitāšu atbalstīšana primāri stratēģiskās specializācijas jomās;
- ārvalstu studentu piesaistes aktivitāšu veicināšana;
- sadarbības veicināšana starp augstākās izglītības iestādēm ar uzņēmējiem un pašvaldību, lai novērstu profesionālo prasmju trūkumu augstākās izglītības absolventiem;
- atbalsta sniegšana augstākās izglītības iestādēm pētījumos atbilstoši pašvaldības un vietējā tirgus vajadzībām (piemēram, viedo pilsētu, tehnoloģiju u.c. jomās).

Darbinieku un viņu ģimeņu piesaistei būtiska ir vispārējās izglītības iestāžu pieejamība. Lai nodrošinātu pietiekamu vietu skaitu bērnudārzos, LVPP un Dienvidkurzemes novadā plānots atvērt jaunas pirmsskolas izglītības iestādes un paplašināt esošās. Jāņem vērā, ka, ja bērns, kurš reģistrēts Liepājā bērnudārza rindā, bet no pusotra gada vecuma netiek nodrošināts ar vietu pašvaldības bērnudārzā, var saņemt no pašvaldības finansiālu atbalstu, lai varētu apmeklēt privātu bērnudārzu⁶⁶. Attiecībā uz vispārējo izglītību Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmā 2022.-2027. gadam plānots celt izglītības kvalitāti, veidojot atbalsta sistēmu skolēniem, gan popularizējot dažādas interešu izglītības pulciņu iespējas (piemēram, STEM interešu pulciņu)⁶⁷.

Kultūra

Liepājas un Dienvidkurzemes novadā iedzīvotājiem pieejamas dažādas kultūras iespējas, piemēram, bibliotēkas, muzeji un kultūras centri. Pilsētā un novadā darbojas arī mākslinieciskie kolektīvi: tautas deju kolektīvi, kori, dažādi ansambļi un teātri. Norisinās dažāda veida un lieluma kultūras pasākumi, kā arī konferences, kurām Liepājā var nodrošināt vietu 6 423 viesiem⁶⁸. Lielu lomu to norisē ieņem Liepājas kultūras dzīves simbols – koncertzāle "Lielais Dzintars". Liepāja ir arī viena no 2027. gada Eiropas kultūras galvaspilsētām, un tās galvenie mērķi šajā projektā ir:

- veicināt Liepājas pilsētas ekonomisko izaugsmi, kā arī atpazīstamību vietējās un starptautiskajās mērķauditorijās;

⁶⁶ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁶⁷ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁶⁸ https://faili.liepaja.lv/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/P%C4%81rskati-publik%C4%81cijas-zi%C5%86ojumi/Konferences_seminari_korporativie_pasakumi.pdf

- rosināt Liepājas iedzīvotāju izglītošanu un līdzatbildību sabiedriski aktīvos procesos, komunikāciju starp dažādu nozaru profesionāļiem, veidojot daudzveidīgus jaunrades procesus un iesaistot dažādās kultūras aktivitātēs;
- nodrošināt augstvērtīgus kultūras, mākslas un starpnozaru pasākumus;
- attīstīt kultūras un atpūtas infrastruktūru, kā arī veicināt objektu, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un attīstīšanu⁶⁹.

Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā, kas ir galvenā Liepājas svārstmigrācijas teritorija, kopumā ir pietiekami cilvēkresursi, jo, neskatoties uz iedzīvotāju skaita samazināšanās tendenci, tā kļūst lēnāka un iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā stratēģijas ieviešanas laika periodā saglabāsies aptuveni nemainīgs. Arī kopējā prognozētā iedzīvotāju skaita bāze (ap 90 tūkstošiem) ir pietiekami ievērojama, lai piesaistītu ārvalstu investoru uzmanību. Pieejamo cilvēkresursu kvalitāti raksturo gan pieredze RIS3 viedās specializācijas jomām atbilstošās tautsaimniecības nozarēs, gan daudzveidīgas izglītības iespējas, kas palīdzētu sagatavot darbaspēku uzņēmumiem un pilnveidot esošo darbinieku prasmes.

LIP veidošana ir viens no risinājumiem, kas veicinātu iedzīvotāju skaita samazināšanās tendences stabilizēšanu, jo tiktu radīti labvēlīgi priekšnosacījumi augsti apmaksātām darbavietām, kas uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti un mazinātu motivāciju pārcelties uz dzīvi citur, kā arī piesaistītu iedzīvotājus no citām teritorijām. LVPP un Dienvidkurzemes novads tuvāko gadu laikā plāno veikt mērķtiecīgas aktivitātes izglītības jomas turpmākai attīstībai, kā arī veicināt pirmsskolas izglītības un kultūras pakalpojumu attīstību, kas uzlabotu abu teritoriju iespējas novērst iedzīvotāju aizplūšanu. Cilvēkresursu pieejamību nākotnē veicinātu Liepājā augsti attīstīto inženierinfrastruktūru attīstības plāni: paplašinot dzīvojamā fonda pieejamību, uzlabot sabiedriskā transporta pieejamību u.c. apstākļi.

3.3. Novietojums, sasniedzamība un pieejamā infrastruktūra

Liepāja ir viena no 10 Latvijas valstspilsētām un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā "Latvija 2030" tā noteikta kā viena no Nacionālas nozīmes attīstības centriem⁷⁰. Tā, neraugoties uz iedzīvotāju skaita samazināšanos, ir pakāpeniski sekmējusi nodarbinātību, uzņēmējdarbības attīstību un investīciju piesaisti pilsētai un plašākam reģionam. Liepāja ir novērtēta kā viena no trīs pilsētām Latvijā ar pietiekamu potenciālu, lai tā nostiprinātos kā konkurētspējīgs partneris Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu tīklā, pildot starptautiskas nozīmes attīstības centru lomu transnacionālajā un pārrobežu sadarbībā⁷¹. Zviedrijas Tirdzniecības un investīciju padomes organizētajā aptaujā⁷², kā galvenās Liepājas priekšrocības, lai piesaistītu jaunas investīcijas, minētas labs ģeogrāfiskais novietojums un atbilstoša infrastruktūra ražošanas uzņēmuma attīstībai. Tāpat nozīmīga loma ir LSEZ

⁶⁹ <https://www.liepaja2027.lv/#sakums>

⁷⁰ https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_7.pdf

⁷¹ https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf

⁷² https://www.swedenabroad.se/globalassets/ambassador/litauen-vilnius/documents/20210921_balticbusinessclimatesurvey_2021.pdf

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

pārvaldei, kas veido uzņēmējdarbības vidi Liepājā un nodrošina atbalsta mehānismus uzņēmumiem, kas ieguvuši LSEZ kapitālsabiedrības statusu.

Novietojums un sasniedzamība

Latvijā šobrīd, neskaitot LSEZ, pastāv vēl četras speciālās ekonomiskās zonas (turpmāk – SEZ), t.sk. divas brīvostas: Rēzeknes SEZ, Latgales SEZ, Rīgas brīvosta un Ventspils brīvosta⁷³. Saskaņā ar 1997. gada 17. februārī pieņemto Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likumu, LSEZ veido Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorija. Tā aizņem 3 979 hektārus jeb aptuveni 65% no Liepājas pilsētas teritorijas, radot būtisku ietekmi uz Liepājas ekonomiku un kopējo attīstību. Teritorija ietver Liepājas ostu, Liepājas starptautisko lidostu, Karostu un pilsētas industriālās teritorijas⁷⁴ (12. Attēls).

12. Attēls. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorija, avots: LSEZ⁷⁵

Liepājas osta ir daudzfunkcionāla tirdzniecības osta, kā arī viena no nedaudzajām neaizsalstošajām Baltijas jūras reģiona ostām nodrošina piekļuvi, piemēram, Vācijai, Polijai, Dānijai, Zviedrijai, Nīderlandei un Lielbritānijai.

⁷³ <https://www.em.gov.lv/lv/sez-un-brivostas>

⁷⁴ <https://likumi.lv/ta/id/42426-liepajas-specialas-ekonomiskas-zonas-likums>

⁷⁵ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/teritorija>

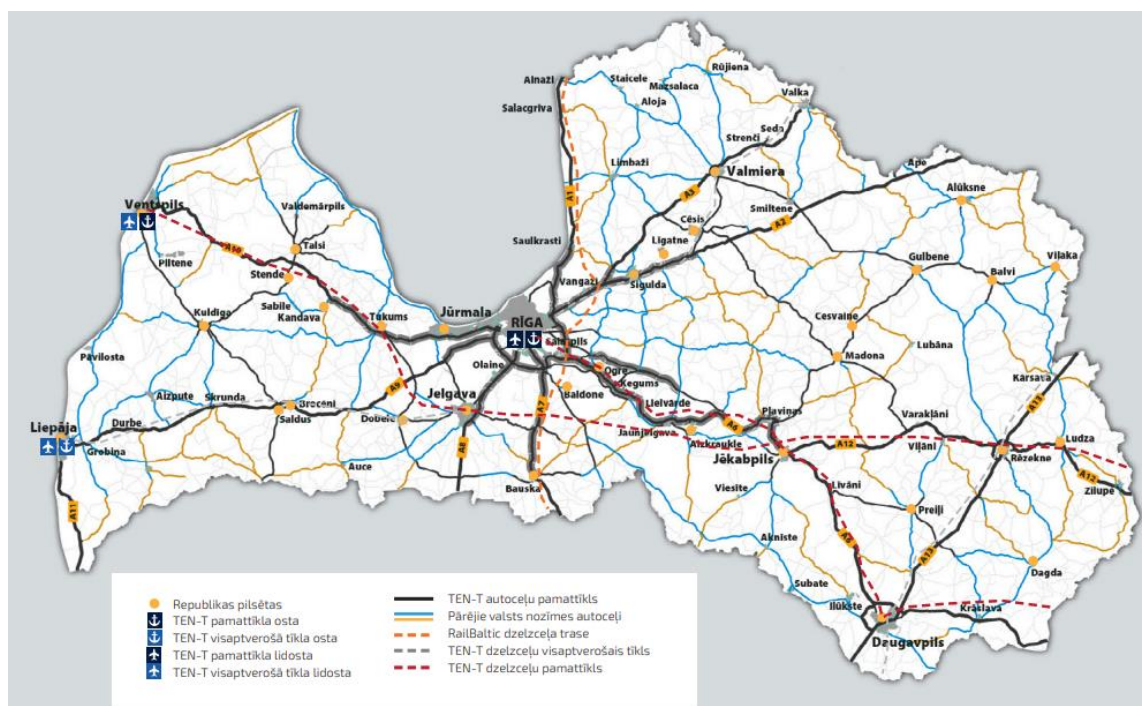
Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Liepājā atrodas arī starptautiska lidosta, kas nodrošina, kravas un pasta pārvadājumus ar civilās aviācijas gaisa kuģiem uz Eiropas un citām pasaules valstu pilsētām. Pašreiz regulāri pasažieru lidojumi Liepājas lidostā nenotiek. Aptuveni 200 kilometru rādiusā no Liepājas Latvijas teritorijā (Ventspilī un Rīgā) atrodas vēl divas starptautiskas lidostas (13. Attēls), kā arī vēl viena starptautiska lidosta Palangā, Lietuvā.

Liepāja ir daļa no Trans Eiropas Transporta Tīkla (TEN – T), tā ir savienota ar visiem Latvijas attīstības un industriālajiem centriem, pateicoties attīstītai autoceļu sistēmai. Autoceļu infrastruktūra nodrošina ērtu piekļuvi arī reģiona lielākajām pilsētām – Saldum, Ventspilij, Rīgai un Klaipēdai –, dodot iespēju uzņēmumiem veidot īsākas piegādes ķēdes, kā arī piesaistīt darbiniekus no plašāka reģiona.

Dzelzceļa tīkls nodrošina tiešu saikni ar Igauniju, Lietuvu un NVS valstīm. Jāmin, ka Liepājā atrodas lielāko globālo loģistikas pakalpojumu sniedzēju pārstāvniecības⁷⁶, piemēram DSV pārstāvniecība⁷⁷.

13. Attēls. TEN-T infrastruktūras pamattīkls un visaptverošais tīkls Latvijā, avots: LSEZ attīstības plāns 2018. – 2025. gadam⁷⁸

Kopumā Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā ir laba ceļu un ielu infrastruktūra, kas nodrošina Liepājas ērtu sasniedzamību. Sabiedriskā transporta pakalpojumi ir pieejami gan Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā. Liepājas valstspilsētā pārvadājumi tiek nodrošināti autobusu maršrutos un vienā tramvaja maršrutā. Reģionālais maršrutu tīkls ir

⁷⁶ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/sez-prieksrocibas>

⁷⁷ <https://liepaja.pilseta24.lv/katalogs/info/dsv-latvia-sia-liepajas-birojs>

⁷⁸ <https://liepaja-sez.lv/uploads/assetDocument/source/5b0eb54fb6400.pdf>

izteikti monocentrisks, nodrošinot apkārtējās teritorijas savienojumu ar Liepāju. Lai nokļūtu citās lielākajās pilsētās vai blakus novados, Liepāja jāizmanto kā pārsēšanās punkts. Pastāv izteikta iedzīvotāju svārstmigrācija uz Liepāju no citām Dienvidkurzemes novada teritorijām, tomēr vērojams, ka esošā sabiedriskā transporta sistēma nespēj apmierināt darba tirgus radīto mobilitātes pieprasījumu, jo Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji joprojām visbiežāk izmanto privāto autotransportu. LVPP ir apzinājusi, kā risināt izaicinājumus saistībā ar mobilitāti un sabiedrisko transportu gan Liepājā, gan Dienvidkurzemes novadā⁷⁹, piemēram:

- paplašinot Liepājas tramvaja līniju tīklu;
- veicinot dažādu dzelzceļa līniju attīstību, kā arī uzlabot sabiedriskā transporta piedāvājumu un integrāciju ar dzelzceļu – Liepājas un Dienvidkurzemes novada reģionālajai un starptautiskajai savienotībai;
- attīstot sabiedriskā transporta pieejamību reģionos, veidojot mobilitātes punktus (pārsēšanās punktus) un attīstot tangenciālos maršrutus, kā arī risinājumus, kuros sabiedriskais transports kursē pēc pieprasījuma, iekļaujot “savācējautobusu” vai “savācējtaksometru” sabiedriskā transporta plānā Dienvidkurzemes novadā.

Gājēju un velo infrastruktūras kvalitāte Liepājas valstspilsētā pašlaik ir nepietiekama, lai nodrošinātu ilgtspējīgas mobilitātes vajadzības, bet pēdējo gadu laikā tā arvien attīstās – lai veicinātu velosatiksmi, atsevišķu ietvju posmi pielāgoti arī velobraucējiem, kā arī kopumā Liepājā izveidots 50 km garš pilnīgi vai daļēji no autosatiksmes atdalīts veloceļu tīkls. Elektromobilitātes attīstības ziņā Liepājas valstspilsēta un Dienvidkurzemes novads atpaliek no vidējiem rādītājiem valstī, tāpēc turpinās elektrouzlādes infrastruktūras attīstība⁸⁰.

Pieejamā infrastruktūra

Viens no svarīgākajiem elementiem dzīves vides kvalitātes nodrošināšanā un uzņēmējdarbības attīstībā ir inženierinfrastruktūra. Liepājā ir attīstīta infrastruktūra, piemēram, centralizētās kanalizācijas pakalpojumi ir pieejami 98% iedzīvotāju, dzeramā ūdens piegādi nodrošina dzeramā ūdens cauruļvadi ar kopējo garumu 219 km. Siltumapgādi Liepājas daudzdzīvokļu namos, sabiedriskās ēkās un uzņēmumos nodrošina Liepājas centralizētā siltumapgādes sistēma, kurā tiek izmantoti dabai draudzīgi materiāli – malka, šķelda un skaidas. Pilsētu klāj elektroapgādes tīkls un visā pilsētā pieejams mobilo sakaru un interneta tīkls, daudzviet pilsētā pieejams arī 5G tīkls. Ņemot vērā arī Liepājas mērķi sasniegt klimatneitralitāti, pilsēta arvien vairāk plāno veicināt videi draudzīgus risinājumus inženierinfrastruktūrā – piemēram, nodrošinot siltumapgādi ar atjaunīgajiem energoresursiem.

No infrastruktūras perspektīvas iedzīvotāju noturēšanai un piesaistei būtiska ir mājokļu kvalitāte. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (*angliski – Organisation for Economic Co-operation and Development*) pētījumā par mājokļu pieejamību Latvijā⁸¹ norādīts, ka iedzīvotāju mobilitāte Latvijā ir daudz zemāka par ES vidējo rādītāju, un tā ir vēl

⁷⁹ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁸⁰ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁸¹ <https://www.em.gov.lv/lv/media/4073/download?attachment>

zemāka gadījumos, kad mobilitāte saistīta ar darba meklējumiem, kas rada šķēršļus darbavietu salāgošanai ar darba meklētājiem. 2017. gadā Liepājas valstspilsētas uzņēmēju aptaujā par uzņēmējdarbības attīstības šķēršļiem, kā viens to tiem tika atzīmēts mūsdienu prasībām atbilstošu un finansiāli pieejamu īres mājokļu trūkums, kas neļauj piesaistīt trūkstošo darbaspēku no ārvalstīm vai citiem Latvijas reģioniem⁸². Īpaši izteikts deficīts vērojams trīs un četru istabu dzīvokļu segmentā, ierobežojot jaunus speciālistu ar ģimenēm iespējas pārcelties uz Liepāju⁸³. Gandrīz visas (96%) dzīvojamās mājas Liepājā būvētas līdz 1990. gadam un nav energoefektīvas, tāpēc LVPP izvirzījusi, ka nepieciešams šo problēmu risināt, radot priekšnoteikumus jaunu, kvalitatīvu daudzdzīvokļu mājokļu būvniecībai Liepājā un Dienvidkurzemes novadā, izmantojot ne tikai pašu vai aizņemto kapitālu, bet arī piesaistot ES finansējumu vai privāto kapitālu⁸⁴.

Uzņēmējdarbības attīstību Liepājā veicina ne tikai novietojums, bet arī ražošanas procesiem atbilstoša infrastruktūra. Šobrīd Liepājā ir izveidotas vairākas uzņēmējdarbību veicinošas teritorijas (14. Attēls):

- Liepājas biznesa centrs, kurā šobrīd darbojas 17 uzņēmumi, kas galvenokārt specializējušies metālapstrādē un ražošanā;
- LSEZ SIA "LAUMA FABRICS", kas apsaimnieko devīto lielāko ražošanas ēku pasaulē. Šajā biznesa parkā šobrīd atrodas 40 uzņēmumi, kas pārsvarā specializējas tekstilizstrādājumu ražošanā;
- Vecās ostmalas biznesa parks, kurā atrodas 27 uzņēmumi;
- Karostas industriālais parks, kura teritorija sastāv no 28 zemes gabaliem, no kuriem šobrīd 19 zemes gabali ir pieejami nomai⁸⁵;
- Flotes ielā 16 teritoriju apsaimnieko un iznomā SIA "Northside Business Park". Lai turpinātu teritorijas attīstību, uzņēmums strādā pie īstermiņa un ilgtermiņa attīstības plāna, lai izveidotu modernu, ilgtspējīgu un multifunkcionālu uzņēmējdarbības kvartālu⁸⁶.

Arī turpmāk plānots attīstīt jaunas industriālās teritorijas, t.sk., LIP. Jau šobrīd vairāki Liepājā strādājoši uzņēmumi ir izvēlējušies attīstīt savu darbību minētajā teritorijā (piemēram, 2020. gada rudenī atklātā rūpnīca "Caljan") un, veicot nepieciešamos īpašumtiesību sakārtošanas, teritorijas sanācības un attīstības darbus, tai ir potenciāls radīt jaunu uzņēmumu attīstībai nepieciešamos apstākļus.

⁸² <https://www.em.gov.lv/lv/media/4073/download?attachment>

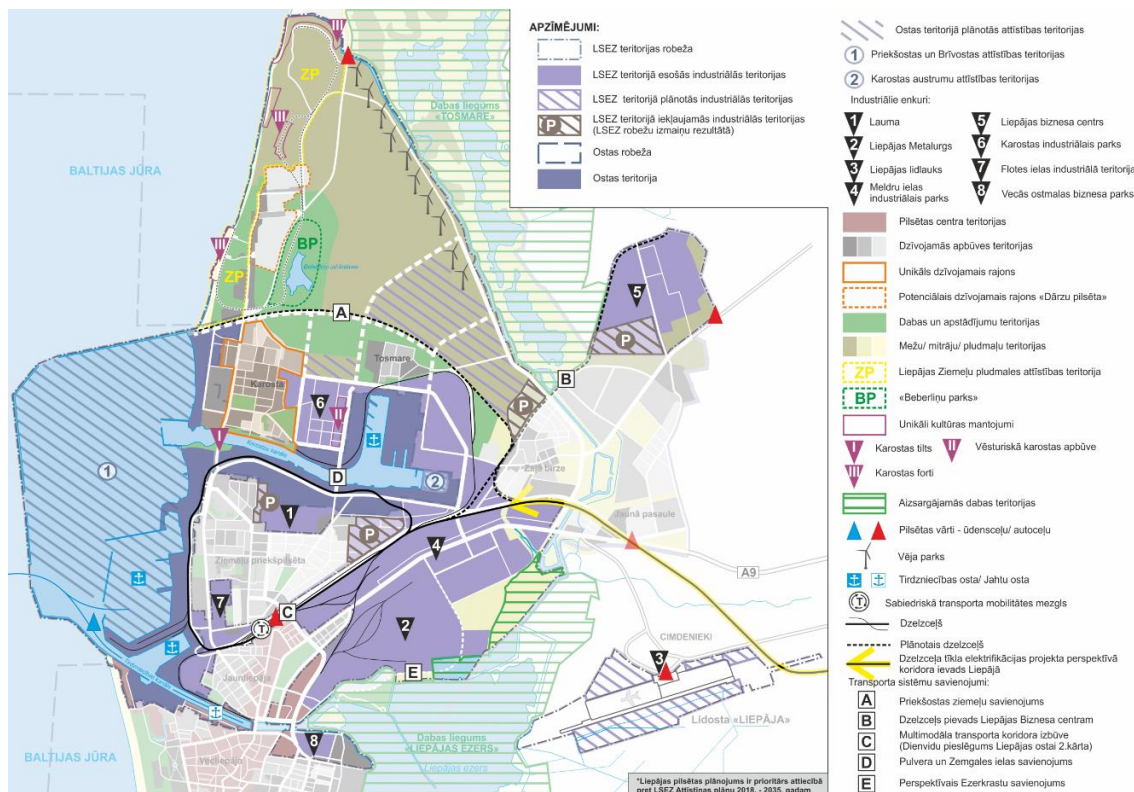
⁸³ <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/ekonomikas-izaugsmeliepaja-iezime-problemas-ar-majoklu-pieejamibu.a398858/>

⁸⁴ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_Pasreizejas-situacijas-analize_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

⁸⁵ <https://liepaja-sez.lv/lv/investoriem/attistibas-teritoriju-piedavajums>

⁸⁶ <https://www.liepajniekiem.lv/zinas/bizness/bijusas-rupnicas-teritorija-iecere-moderns-uznemejdarbibas-kvartals/>

14. Attēls. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorijas telpiskā attīstības perspektīva, avots: Liepājas speciālās ekonomiskās zonas attīstības plāns 2023.-2035. gadam

LIP attīstība ļaus izmantot priekšrocības, kas saistītas ar Liepājas novietojumu un sasniedzamību gan Kurzemes reģionā, gan Baltijas jūras reģionā. Papildinot jau esošo uzņēmējdarbības piedāvājumu, tiks radītas jaunas iespējas esošo uzņēmumu darbības paplašināšanai, kā arī jaunu uzņēmumu piesaistei. To veicinās pilsētā izveidotā infrastruktūra, kas nodrošina kvalitatīvu dzīves vidi. Tomēr ietekmes pusēm – LVPP, uzņēmumiem, privātiem investoriem – būtiski sadarboties, lai uzlabotu dzīvojamā fonda apjomu un kvalitāti.

3.4. Biznesa vide, atbalsts uzņēmējdarbībai un LSEZ rezultāti

Uzņēmējdarbības vide Latvijā, t.sk. Liepājas pilsētā, kopumā ir sakārtota un konkurētspējīga, par ko nacionālā līmenī liecina vairāki starptautiskie novērtējumi:

- balstoties uz 2020. gada Pasaules Bankas ziņojumu par uzņēmējdarbības veikšanu⁸⁷, kas apkopo informāciju par to, cik viegli ir uzsākt biznesu valstī⁸⁸, Latvija ierindojas 19. vietā no 190. Tas liecina par labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi Latvijā. Visaugstāk (15. vietā)

⁸⁷ <https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/l/latvia/LVA.pdf>

⁸⁸ Šajā indeksā apkopota informācija par to, cik viegli ir iegūt būvatļaujas, elektrību, reģistrēt īpašumu, saņemt kredītu, maksāt nodokļus, atrisināt maksātnespēju, tirgot ārpus robežām, aizsargāt investorus, nodrošināt līgumu izpildi un noligt darbiniekus.

Latvija šajā indeksā tiek novērtēta pēc tā, cik viegli uzņēmumiem ir saņemt kredītu un cik viegli ir nodrošināt juridisko līgumu izpildi, bet vissarežģītāk, laikietilpīgāk un dārgāk uzņēmumiem ir nodrošināt jaunbūvēm patstāvīgu elektrības pieslēgumu (Latvija ierindojas 61. vietā);

- 2022. gadā starptautiskajā nodokļu konkurētspējas indeksā⁸⁹, kas raksturo, cik lielā mērā valsts nodokļu sistēma veidota balstoties uz diviem svarīgiem nodokļu politikas aspektiem – konkurētspēju un neitralitāti⁹⁰ –, Latvija ierindojas otrajā vietā, to apsteidz tikai Igaunija. No piecām izvērtētajām kategorijām visaugstāk – pirmajā vietā – Latvija ierindojas uzņēmumu nodokļu kategorijā. Šajā vērtējumā tas nozīmē, ka Latvijas uzņēmumu ienākuma nodoklis ir “draudzīgs” uzņēmumiem, ka nodokļu politika stimulē to, lai uzņēmumi izvēlētos attīstīt savu darbību Latvijas teritorijā. Vienlaikus negatīvi vērtējams darbaspēka nodokļu slogs (aptuveni 40% no summas, ko uzņēmumam izmaksā darbinieks), kas Latvijā ir 12. augstākais starp 38 ekonomiski attīstītajām OECD valstīm, t.sk. augstāks nekā Igaunijā un Lietuvā, samazinot Latvijas konkurētspēju⁹¹;
- globālajā inovāciju indeksā⁹² 2022. gadā Latvija ierindojās 41. no 132. vietām (Lietuva nedaudz augstāk par Latviju – 39. vietā –, bet Igaunija ierindojas 19. vietā). Šis indekss raksturo valstu kapacitāti un panākumus inovācijās. Svarīgi uzsvērt, ka tieši inovācijas ir ļoti svarīgas izaugsmei, tāpēc lai nodrošinātu attīstību un panāktu ne tikai kaimiņvalstis, bet nodrošinātu konkurētspēju ES, jānodrošina pietiekamas investīcijas pētniecībā un attīstībā.

Par to, vai identificētās atšķirības un aspekti ietekmē investoru rīcību, liecina veikto ārvalstu tiešo investīciju apjoms. Laika posmā no 2017. līdz 2021. gadam, starp Baltijas valstīm lielākais ārvalstu tiešo investīciju īpatsvars no IKP ir bijis Igaunijā, bet Latvija ir bijusi otrajā vietā⁹³. Aplūkojot ārvalstu tiešās investīcijas uz vienu iedzīvotāju Latvijas teritorijā, Liepāja ierindojas trešajā vietā aiz Rīgas un Ventspils. Tas liecina par salīdzinoši augstu ārvalstu investoru interesi investēt Liepājā, neskatoties uz tās attālumu no galvaspilsētas (15. Attēls). Lielākie ieguldījumi 2021. gadā nākuši no Zviedrijas (32%), Kipras (24%), Dānijas (16%), Krievijas (12%) un Apvienotajiem Arābu Emirātiem (4%)⁹⁴.

⁸⁹ <https://files.taxfoundation.org/20221013150933/International-Tax-Competitiveness-Index-2022.pdf>

⁹⁰ Šie aspekti tiek iedalīti piecās kategorijās: uzņēmumu nodokļi, individuālos nodokļos, patēriņa nodokļos, īpašuma nodokļos un pārrobežu nodokļu noteikumos.

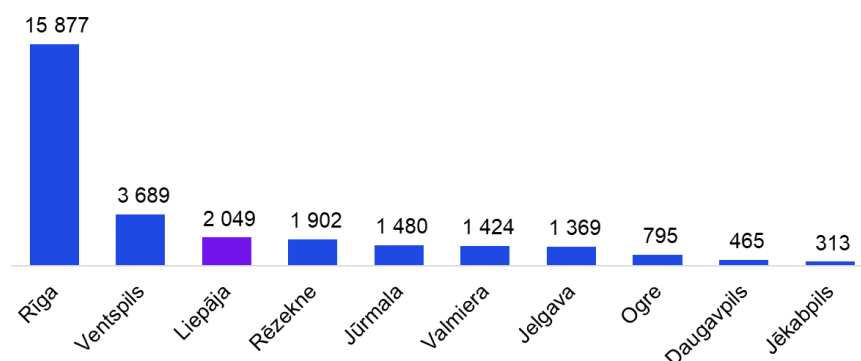
⁹¹ <https://www.makroekonomika.lv/ekonomista-skatpunkts-vai-ko-un-kad-darit-ar-darbaspeka-nodokliem>

⁹² <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2022-report#>

⁹³ <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=BX.KLT.DINV.WD.GD.ZS&country=LVA#>

⁹⁴ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/Statistika/Soc_ek/Investijas-2021.pdf

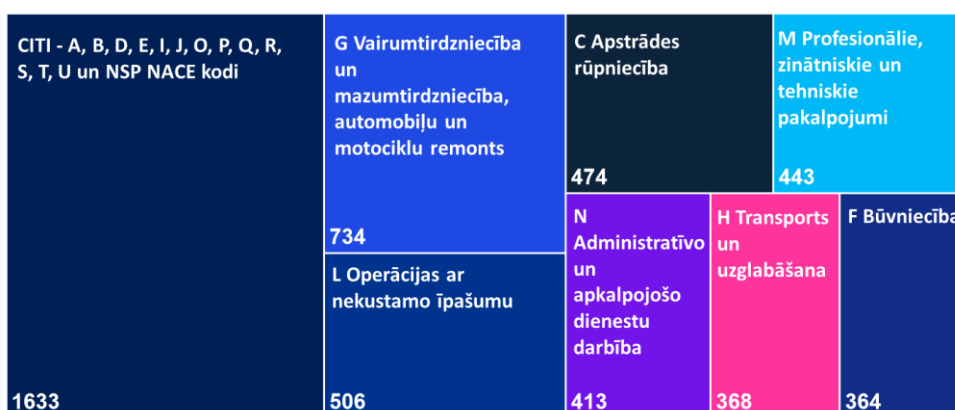
15. Attēls. Ārvalstu tiešās investīcijas uz vienu iedzīvotāju Latvijas valstspilsētās reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos 1991.-2023. gads, milj. EUR, avots: Lursoft⁹⁵

Iepriekšminētie rādītāji norāda uz rezultatīvu darbu uzņēmējdarbības un investīciju piesaistē pašvaldībai un Dienvidkurzemes reģionam, ko apliecina arī rādītāji par apstrādes rūpniecības izlaides apjomiem (pieaugums par aptuveni 255 milj. EUR laika posmā no 2015. līdz 2022. gadam⁹⁶), būvniecības apjomiem (vidēji aptuveni 45 milj. EUR gadā iepriekšminētajā laika periodā⁹⁷) un Liepājas ostas darbības apjomiem (pieaugums no 5,7 līdz 7,1 milj. tonnu gadā⁹⁸).

Lielākais uzņēmumu īpatsvars Liepājā pēc NACE saimnieciskās darbības klasifikācijas darbojas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarē. Nākamo lielāko daļu sastāda uzņēmumi, kas veic operācijas ar nekustamo īpašumu, kā arī apstrādes rūpniecības uzņēmumi – abi veidojot apmēram 10% no uzņēmumu kopskaita (16. Attēls).

16. Attēls. Izplatītākie uzņēmumi pēc kopskaita Liepājā 2021. gadā, avots: Lursoft datu bāze⁹⁹

⁹⁵ <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/arvalstu-ieguldijumi/pa-rajoniem/#lapa1>

⁹⁶ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-rupnieciba/>

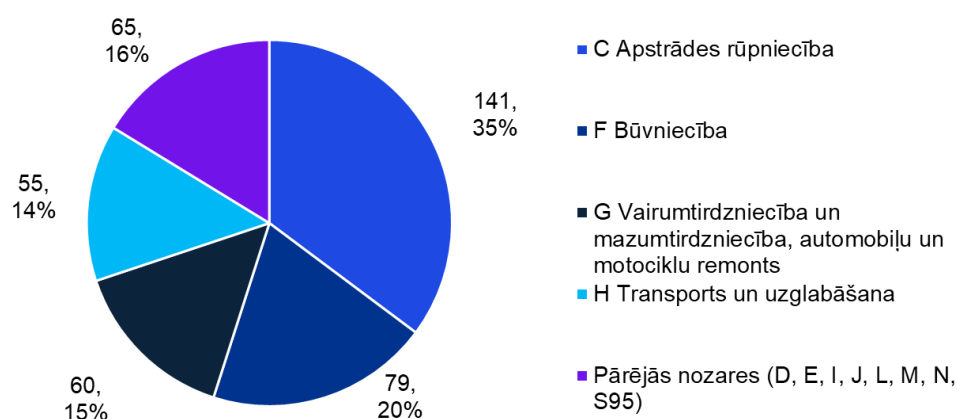
⁹⁷ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-buvorganizaciju-veikto-buvdarbu-apjoms/>

⁹⁸ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-transporta/>

⁹⁹ Atlases kritēriji – uzņēmumi visās nozarēs, izņemot NACE 2.0 red. A,B,T, U nozares, darbinieku skaits 2021. gadā bijis divi vai vairāk, apgrozījums 2021. gada pārskatā bijis 30 000 EUR vai vairāk

Lielāko daļu Liepājas uzņēmumu radītās pievienotās vērtības veido apstrādes rūpniecības uzņēmumi – 2020. gadā to pievienotā vērtība veidoja 35% no kopējās pievienotās vērtības. Būvniecība veidoja 20%, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts veidoja 15%, transports un uzglabāšana 14%, bet pārējās nozares 16% (17. Attēls).

17. Attēls. Liepājā esošo uzņēmumu pievienotā vērtība un īpatsvars 2020. gadā pa NACE darbības veidiem, milj. EUR, avots: CSP¹⁰⁰

Kopumā uzņēmējdarbības vide gan Latvijā, gan Liepājā ir aktīva un konkurētspējīga arī ES līmenī, piesaistot ārvalstu investoru interesi. Liepājā līdzīgi kā citās pašvaldībās mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības uzņēmumi veido lielāku īpatsvaru no kopējā uzņēmumu skaita, bet pilsēta ir izteikti specializējusies tieši apstrādes, kas rada būtiskāko pievienotās vērtības apjomu.

Atbalsts uzņēmējdarbībai

Papildu ģeogrāfiskajam novietojumam un pieejamajai infrastruktūrai būtisks attīstību veicinošs faktors ir pieejami uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti. Piemēram, LSEZ kapitālsabiedrības statuss, kas piedāvā gan nodokļu atlaides, gan atvieglotus muitas noteikumus. Tāpat LSEZ kapitālsabiedrībām tiek piemērota uzņēmuma ieņēmuma nodokļa atlaide dividendēm 80% apmērā, kā arī no 2018. gada uzņēmuma ieņēmuma nodokļa likme reinvestētajai jeb nesadalītajai peļņai ir 0%. 80% atlaide tiek piešķirta arī nekustamā īpašuma nodoklim, kuram papildus LVPP ir tiesīga piešķirt 20% atlaidi. LSEZ kapitālsabiedrības ir tiesīgas izveidot brīvās muitas zonas, par to saņemot netiešos nodokļu atvieglojumus: 0% PVN likme preču piegādēm un pakalpojumiem SEZ teritorijā ietilpstošajā brīvajā zonā, kā arī atbrīvojums no muitas nodevām un akcīzes nodokļa naftas produktiem brīvajā zonā¹⁰¹.

¹⁰⁰ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__ENT__UF__UFR/UFR060/

¹⁰¹ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/sez-prieksrocibas>

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Lai nodrošinātu uzņēmumu attīstību, Liepājā darbojas arī dažādas citas atbalsta organizācijas:

- Latvijas investīciju un attīstības aģentūras Liepājas biznesa inkubators, kurā iespējams saņemt bezmaksas atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai un informāciju par dažādām valsts atbalsta programmām un finansējuma piesaistes iespējām;
- Kurzemes biznesa inkubators, kas sniedz atbalstu un konsultācijas uzņēmuma izveidei un attīstīšanai;
- *Green-Tech Latvia* (Zaļo un Viedo Tehnoloģiju Klasteris), kas apvieno organizācijas, kas daļēji vai pilnībā darbojas zaļo un viedo tehnoloģiju sektoros, ar ievērojamu eksporta īpatsvaru un attīstības potenciālu Latvijas tautsaimniecības prioritārajās nozarēs;
- ALTUM, kas nodrošina finansējumu jomās (piemēram, energoefektivitātei un ilgtspējai), kuras valsts ir izvirzījusi kā svarīgas un atbalstāmas, un kurās pietiekamā apjomā nav pieejams kredītiestāžu finansējums¹⁰²;
- Vecās ostmalas biznesa parks, kas nodrošina atbalstu nomniekiem, gan projektu vadībā, gan piedāvā dažādus juridiskos, grāmatvedības un finansējuma pakalpojumus¹⁰³;
- Digitālo inovāciju parks, kas informē par iespējām IT nozarē, apvieno speciālistus, uzņēmumus un organizācijas, kā arī nodrošina uzņēmumiem svarīgu digitālo prasmju virzību reģionā¹⁰⁴;
- Liepājas tehnoloģiju klasteris, kas organizē regulārus pasākumus un apmācības biedriem, kā arī sadarbības iespējas ar IT profesionāļiem, uzņēmumiem un organizācijām¹⁰⁵.

Kopš 2014. gada Liepājā ir veikti dažādi nozīmīgi ieguldījumi ar ES fondu atbalstu, piemēram:

- specifiskais atbalsta mērķis (turpmāk – SAM) 3.1.1. – sekmēt mazo un vidējo komersantu izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs. Šajā mērķī kopā ir investēts gandrīz 21 milj. EUR, no kuriem gandrīz 9 milj. EUR ir ES finansējums;
- SAM 3.3.1. – palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām. Šajā mērķī kopējais ieguldītais finansējums ir 9 milj. EUR, no kuriem ES finansējums ir 4 milj. EUR;
- SAM 5.6.2. – teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām. Kopējais ieguldītais finansējums – 16 milj. EUR, no kuriem 12 milj. EUR ir ES finansējums¹⁰⁶.

¹⁰² <https://www.liepaja.lv/uznemeju-atbalsta-organizacijas/>

¹⁰³ <https://vobp.lv/>

¹⁰⁴ <https://www.digip.lv/parmums>

¹⁰⁵ <https://www.digip.lv/ltk>

¹⁰⁶ https://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs?form_name=projects-search-form&order_field=&order_dir=&ProjektaNosaukums=&ProjektaNumurs=&EsFonds=Visi%20fondi&IesniedzējaNosaukums=&pSamNosaukums=&ProjektaStatuss=Visi%20projekti&IstenosanasVietasAdrese=liep%C4%81ja&IstenosanasVietasRegions=Visa%20Latvija&IntervencesKategorijasNosaukums=&page=1

Turpmākai Liepājas, kā arī LIP attīstībai ir plānoti arī tādi investīciju projekti¹⁰⁷, kā:

- veikt pētījumu par Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nepieciešamo speciālistu sagatavošanu augstākās izglītības iestādēs, ar mērķi sniegt rekomendācijas Liepājā bāzētajām augstākās izglītības iestādēm to programmu sagatavošanā;
- nodrošināt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu un drošu pilsētas infrastruktūras savienojumu ar maģistrālajām ielām Liepājā, kas savieno ar visaptverošo TEN-T tīklu;
- dzīvokļu programma pilsētai un reģionam nepieciešamajiem speciālistiem;
- u.c.

Šiem, kā arī citiem plānotajiem investīciju projektiem, ir pieejami tādi finansējuma avoti kā Atvēršanās un noturības mehānisms, Kohēzijas fonds u.c. (detalizēts saraksts ar pieejamajiem finansējuma avotiem pieejams Pielikums Nr.2: Finansējuma avotu kartējums).

LSEZ darbības rezultāti

Izmantojot priekšrocības, ko sniedz ģeogrāfiskais novietojums, infrastruktūra un pieejamie atbalsta instrumenti, LSEZ izdevies sasniegt augstvērtīgus darbības rezultātus. 2021. gadā Liepājas ostā darbojās 16 stividoru kompānijas¹⁰⁸, 18 kuģu aģentūras, kravu ekspeditori, kuģu fraktētāji, muitas brokeri un citi ostas pakalpojumu sniedzēji. Ostā darbojas arī regulāra kravas – pasažieru prāmju līnija, nodrošinot satiksmi ar Trāvemindes ostu Vācijā. Nākotnē plānota prāmju līnija uz Karlskrūnas ostu Zviedrijā¹⁰⁹. Liepājas ostas kravu apgrozījums 2022. gadā bija 7 608 tūkst. tonnas, par 8% vairāk nekā 2021. gadā¹¹⁰. Analizējot kopējo kravu apjoma dinamiku Latvijas lielākajās ostās periodā no 2017. līdz 2021. gadam, kravu apjoms, kas tiek transportēts caur Rīgas un Ventspils ostu ir samazinājies attiecīgi par 36% un 45%, bet Liepājas ostā pieaudzis par 7%. Šajā periodā nosūtīto kravu apjoms Rīgas ostā samazinājās par 45%, Ventspils ostā par 53%, bet Liepājas ostā tikai par 6%. Savukārt saņemto kravu apjoms Liepājas ostā ir būtiski audzis – par 104%, salīdzinot 2021. gadu ar 2017. gadu –, Rīgas un Ventspils ostās, attiecīgi, tas ir audzis par 18% un 28% (18. Attēls).

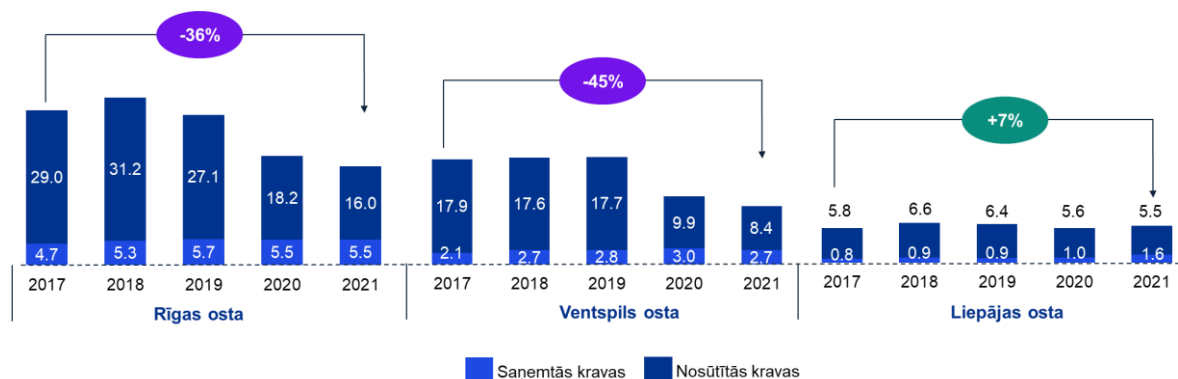
¹⁰⁷ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Dokumentu-biblioteka/Strat%C4%93%C4%A3ijas-nozaru-pl%C4%81ni/PIELIKUMS_2027_AP_Ricibas_un_investiciju_plans_A3_FEBRUARIS_2023_precizets.pdf

¹⁰⁸ Stividoru kompānijas nodarbojas ar kravu iekraušanas un izkraušanas darbiem

¹⁰⁹ Latvijas ostu attīstības programma 2021.-2027. gadam

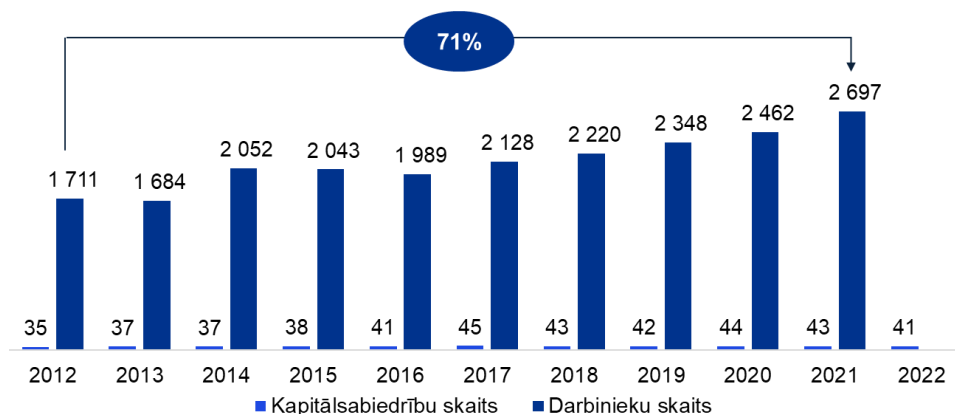
¹¹⁰ <https://www.sam.gov.lv/lv/media/8967/download?attachment>

18. Attēls. Ar jūras transportu saņemtās un nosūtītās kravas Rīgas, Ventspils un Liepājas ostās 2017.-2021. gadā, milj. tonnas, avots: CSP¹¹¹

Uz LSEZ, kurā ietilpst arī Liepājas osta, lomu un būtisko ekonomisko pienesumu norāda LSEZ komercsabiedrību skaita pieaugums pēdējo 10 gadu laikā, bet vēl straujāk pieaudzis tajās nodarbināto darbinieku skaits – kopš 2012. gada par 71% (19. Attēls).

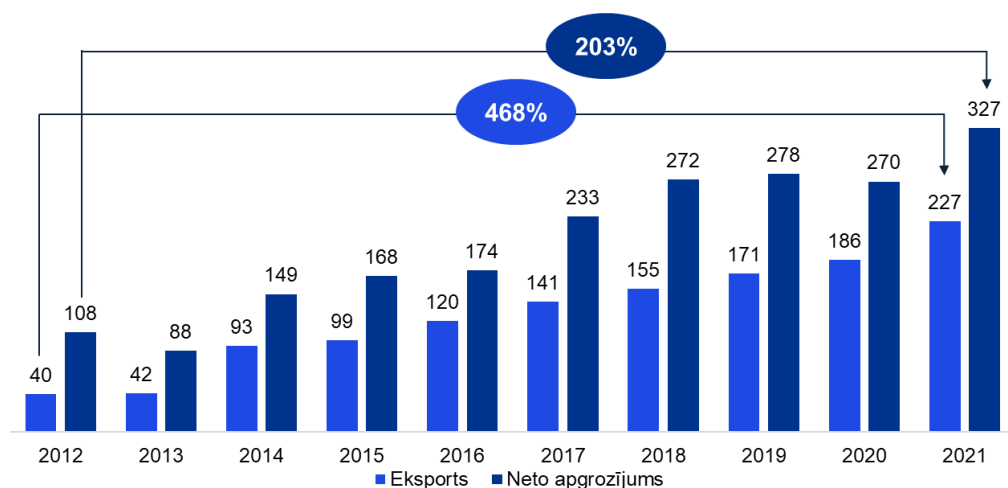
19. Attēls. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas kapitālsabiedrību un darbinieku skaits 2012.-2022. gadā, avots: LSEZ

Līdzīga tendence vērojama arī attiecībā uz LSEZ kapitālsabiedrību kopējo neto apgrozījumu, kas 10 gadu laikā pieaudzis par vairāk nekā 200%, sasniedzot 327 milj. EUR 2021. gadā. Laika periodā no 2012. līdz 2021. gadam vēl būtiskāks pieaugums ir vērojams attiecībā uz eksporta apjomu, kas palielinājies vairāk nekā piecas reizes (20. Attēls).

¹¹¹ <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/kravu-parvadajumi/tabulas/trk070-ar-juras-transportu-nosutitas-sanemtas>

20. Attēls. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas kapitālsabiedrību neto apgrozījums un eksports, milj. EUR, avots: LSEZ

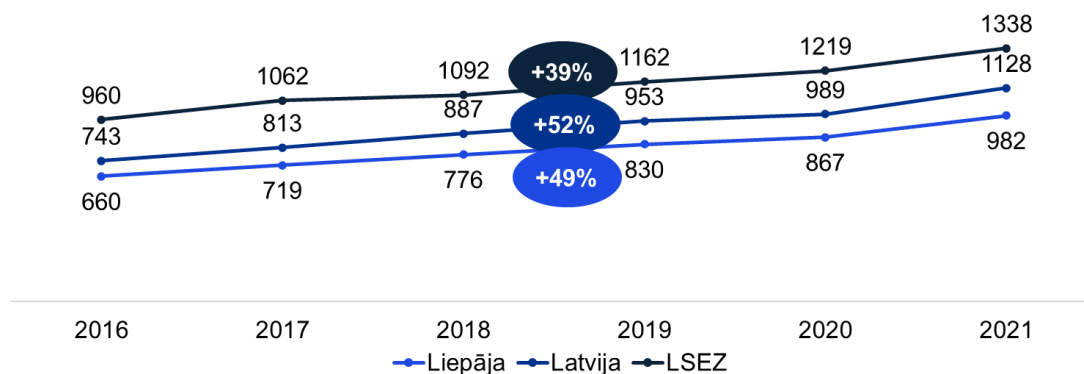

2021. gadā eksports veidoja 69% no kopējā kapitālsabiedrību neto apgrozījuma. Galvenās LSEZ kapitālsabiedrību produkcijas eksporta valstis ir Dānija, Vācija, Zviedrija, Ukraina, Lietuva, Nīderlande u.c. Eksporta valstīs ir attīstīta ekonomika, kas ilgtermiņā var nodrošināt stabilu izaugsmi. Savukārt LSEZ kapitālsabiedrības, kas neveic eksportu, pārsvarā ir ostas uzņēmumi, kas apkalpo eksportējošos uzņēmumus¹¹².

Palielinoties apgrozījuma un eksporta apjomiem, pieaugusi arī LSEZ kapitālsabiedrību darbinieku mēneša vidējā bruto darba samaksa (21. Attēls). Tā pārsniedz vidējās bruto algas vērtību ne tikai Liepājas valstspilsētā, bet arī Latvijā kopumā (attiecīgi par 36% un 19% 2021. gadā). Iepriekšējos gados sasniegtie rezultāti rada pārliecību par turpmāku attīstību, ko būtu iespējams stiprināt, attīstot LIP.

¹¹² Liepājas SEZ pārvaldes 2021. gada pārskats, <https://liepaja-sez.lv/lv/parvalde/atskaite-par-darbibu/45-2021-gada-rezultati>

21. Attēls. Vidējā bruto darba alga Liepājā, Latvijā un LSEZ 2016.-2021. gadā, EUR/mēnesī, avots: LVPP¹¹³ un LSEZ¹¹⁴

LVPP un LSEZ biznesa vidi pēdējo 10 gadu laikā raksturo pastāvīga pozitīva izaugsme, kas ļāvusi sasniegt Latvijas mērogā augstvērtīgus ekonomiskās attīstības rādītājus. To veicinājuši gan valsts un pašvaldības nodrošinātie atbalsta mehānismi un ieguldījumi, gan privāto uzņēmumu un ārvalstu investoru investīcijas uzņēmējdarbības attīstībā. Uzkrātā pieredze un sasniegtie rezultāti rada nozīmīgu pamatu viedās specializācijas jomu, piemēram, viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas, viedā enerģētika un mobilitāte un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, attīstības turpmākai veicināšanai, turpinot kāpināt apstrādes rūpniecības, būvniecības u.c. nozaru radīto pievienoto vērtību. LIP izveidošana, t.sk. publiskās infrastruktūras izbūve u.c. uzņēmējdarbības atbalsta darbības, būtiski sekmēs turpmāku komercdarbības attīstību un darbavietu ar augstu pievienoto vērtību un orientāciju uz eksportu rašanos.

¹¹³ <https://www.liepaja.lv/dokumenti/statistikas-raditaji-ienemumi/>

¹¹⁴ <https://liepaja-sez.lv/lv/parvalde/atskaite-par-darbibu/42-2020-gada-rezultati> un <https://liepaja-sez.lv/lv/parvalde/atskaite-par-darbibu/45-2021-gada-rezultati>

4. Liepājas industriālā parka izveides un attīstības ietekme uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību

4.1. Pieņēmumi aprēķinam par radīto ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību

Ņemot vērā LSEZ līdzšinējos darbības rezultātus, kā arī plānoto LIP attīstību, aprēķināta potenciāli radītā pievienotā vērtība. Aprēķins veidots, balstoties uz plānoto investīciju apjomu, uzbūvēto ražošanas ēku apjomu, izveidoto darbavietu skaitu un samaksāto nodokļu summu.

1. Tabula. Izmantotie pieņēmumi radītās pievienotās vērtības aprēķinam

Pozīcija, mērvienība	Skaitliskā vērtība	Pamatojums
Darbavietu skaits ražošanas uzņēmumos uz 10 000m ²	40	Saskaņā ar LSEZ pārvaldes līdzšinējo pieredzi vidēji uz vienu ražošanas ēku, kuras platība ir 10 000 m ² , un atbilstoši uzņēmumu "Caljan", "Jensen Metal" un "Trelleborg Wheel System Liepāja" sniegtajai informācijai, izveidoto darbavietu skaits ir 130-170. Šis skaits ir salīdzināms ar citu pēdējos gados Latvijā un Baltijā uzbūvēto rūpniecības ēku rādītājiem, kur darbinieku skaits uz 10 000 m ² ir 125. Jāņem vērā, ka LIP teritorijai paredzēts piesaistīt kapitālietilpīgus, tehnoloģiski attīstītus uzņēmumus ar augstu inovācijas potenciālu. Šī iemesla dēļ prognozējams, ka arī radīto darbavietu skaits būs mazāks. Tāpat ņemtas vērā iedzīvotāju un nodarbināto skaita tendences. Atbilstoši vēsturiskajiem datiem pēdējos 10 gados LSEZ kapitālsabiedrībās vidēji gadā izveidotas 100 jaunas darbavietas. Tāpēc aplēsēm ir izmantota informācija, ka uz 10 000 m ² paredzēts izveidot 40 jaunas darbavietas (attieciņi uz pieejamo teritoriju LIP apmēram 1 500 darbavietas 15 gadu laikā ražošanas nozarē).
No jauna izbūvējamā ražošanas ēku platība, m ²	270 000	Kopējā apbūvējamā platība – 360 000 m ² . Daļa no potenciāli apbūvējamās platības ir esošās ēkas, ko iespējams atjaunot / pielāgot ražošanas u.c. uzņēmējdarbības vajadzībām.
Privātās investīcijas ražošanas ēkās uz 10 000m ² , milj. EUR	10,2	Saskaņā ar pēdējos gados Baltijā uzbūvēto ražotņu publiski pieejamajiem investīciju apjomiem (Pielikums Nr.3: Selektīva izlase par 2020.-2022. gadā Baltijas valstīs realizētiem ražošanas ēku projektiem un nodarbinātību)
Uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjoms 2021. gadā, EUR	5 371	Vidējais uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjoms, ņemot vērā vidējo algu Liepājā.

Pozīcija, mērvienība	Skaitliskā vērtība	Pamatojums
Uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjoms 2021. gadā, EUR	7 923	Vidējais uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjoms, ņemot vērā vidējo algu LSEZ teritorijā.
Uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjoms 2026. gadā, EUR	10 747	Aprēķins veikts, indeksējot 2021. gada vidējo bruto darba algu LSEZ kapitālsabiedrībās, balstoties uz Finanšu ministrijas makroekonomiskajiem pieņēmumiem un prognozēm ¹¹⁵ .
Radītās darbavietas saistītajās nozarēs uz vienu ražošanā radīto darbavietu	2	<p>Vidēji viena rūpniecībā izveidotā darbavieta sekmē vidēji 3 darbavietu rašanos saistītajās nozarēs (piemēram, materiālu piegādes, dažādu pakalpojumu nodrošināšana u.c.)¹¹⁶. Atsevišķās nozarēs šie rādītāji ir augstāki – piemēram, Metālapstrādes un mašīnbūves rūpniecības asociācija norāda, ka šīs nozares lielie uzņēmumi spēj radīt no 5 līdz pat 25 papildu darbavietām izejvielu ieguves, transporta, loģistikas, pakalpojumu u.c. jomās.</p> <p>Ņemot vērā nākotnes demogrāfiskās tendences, kā arī automatizācijas attīstību aprēķiniem izmantots piesardzīgāks pieņēmums, ka uz vienu ražošanā radīto darbavietu tiks izveidotas divas darba vietas saistītajās nozarēs.</p>

4.2. Aplēses par radīto ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un nodarbinātību

Balstoties aplēsēs par plānoto ražošanas ēku platību un privāto ieguldījumu apjomu uz 10 000 m² aprēķināts kopējais potenciālo privāto investīciju apjoms līdz 2038. gadam (pieņemot, ka tiek izbūvēta visa pieejamā platība; 22. Attēls).

22. Attēls. Liepājas industriālajā parkā prognozētie kopējie ieguldījumi līdz 2038. gadā, avots: KPMG analīze

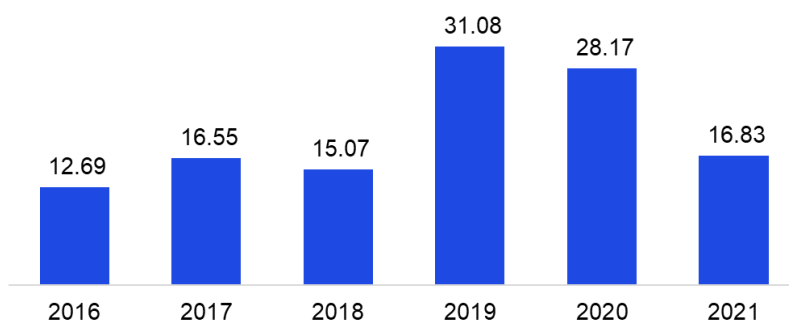
¹¹⁵ <https://www.fm.gov.lv/lv/media/12401/download?attachment>

¹¹⁶ Atšķirīgi rādītāji atkarībā no nozares un darbības reģiona tiek atspoguļoti, piemēram, Pasaules Bankas, EK Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļaušanas ģenerāldirektorāta, Economic Policy Institute un nozares žurnāla Manufacturing Executive pētījumos, tomēr vidējie multiplikatora rādītāji ir 2,5-3,5 robežās. Augstāki tie ir tehnoloģiski attīstītākās, augstas pievienotās vērtības, viedo risinājumu u.c. jomās, kā arī uzņēmumos/nozarēs, kur liela daļa procesu tiek nodoti ārvalstīs.

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

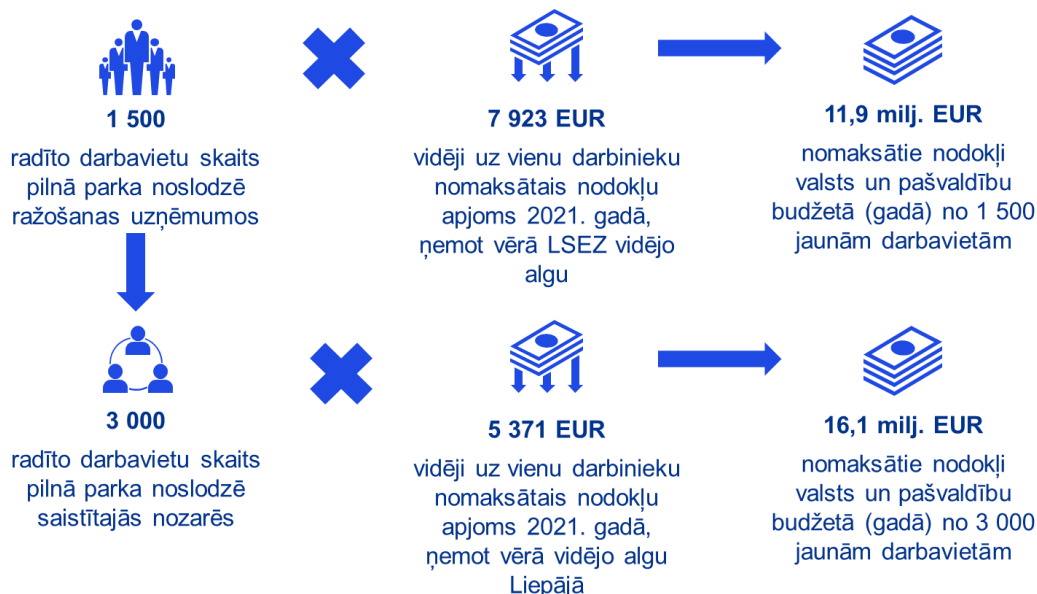
Tas veido apmēram 275 milj. EUR 15 gadu periodā (~18 milj. EUR gadā), kas ir salīdzināms ar pēdējos gados LSEZ kapitālsabiedrību veiktajām investīcijām (būvniecība, modernās tehnoloģijas un nemateriālie ieguldījumi). To apjoms 2021. gadā sasniedza 16,83 milj. EUR, bet pēdējos piecos gados gandrīz 108 milj. EUR (23. Attēls).

23. Attēls. Liepājas speciālās ekonomiskās zonas kapitālsabiedrību veiktie ieguldījumi, milj. EUR, avots: LSEZ

Ņemot vērā pieņēmumus par izbūvējamo ražošanas ēku platību un darbinieku skaitu uz 10 000 m², aprēķināts, ka pie pilnas parka noslodzes, kopējais izveidoto jauno darbavietu skaits ražošanas uzņēmumos būtu vismaz 1 500. Par tiem nomaksāto nodokļu apjoms veidotu 11,9 milj. EUR (balstoties uz 2021. gada datiem par uz vienu darbinieku nomaksāto nodokļu apjomu). Papildus tam saistītajās nozarēs tiktu izveidotas 3 000 darbavietas, par kurām nomaksāto nodokļu apjoms veidotu 16,1 milj. EUR (24. Attēls).

24. Attēls. Liepājas industriāla parka prognozējamā atdeve tautsaimniecībai gadā pilnā parka noslodzē, avots: KPMG analīze

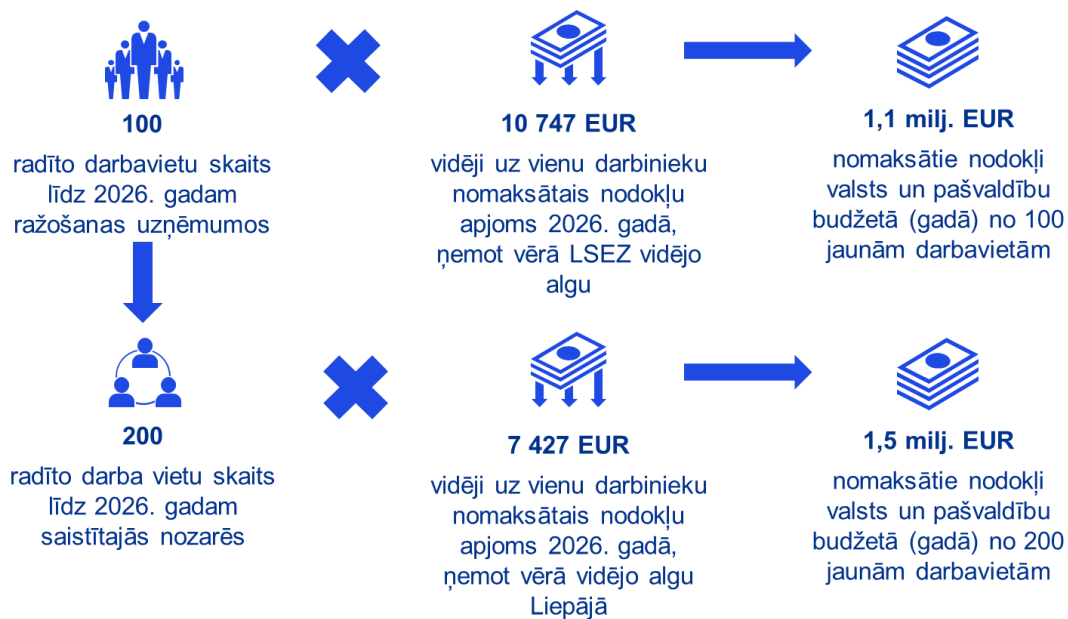

Iepriekšminētie rādītāji attiecināmi uz pilnu parka apbūvi un noslodzi. Paredzot, ka līdz 2026. gadam LIP ir potenciāls radīt vismaz 100 jaunu darbavietu, aprēķināts, ka 2026. gadā nodokļu

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

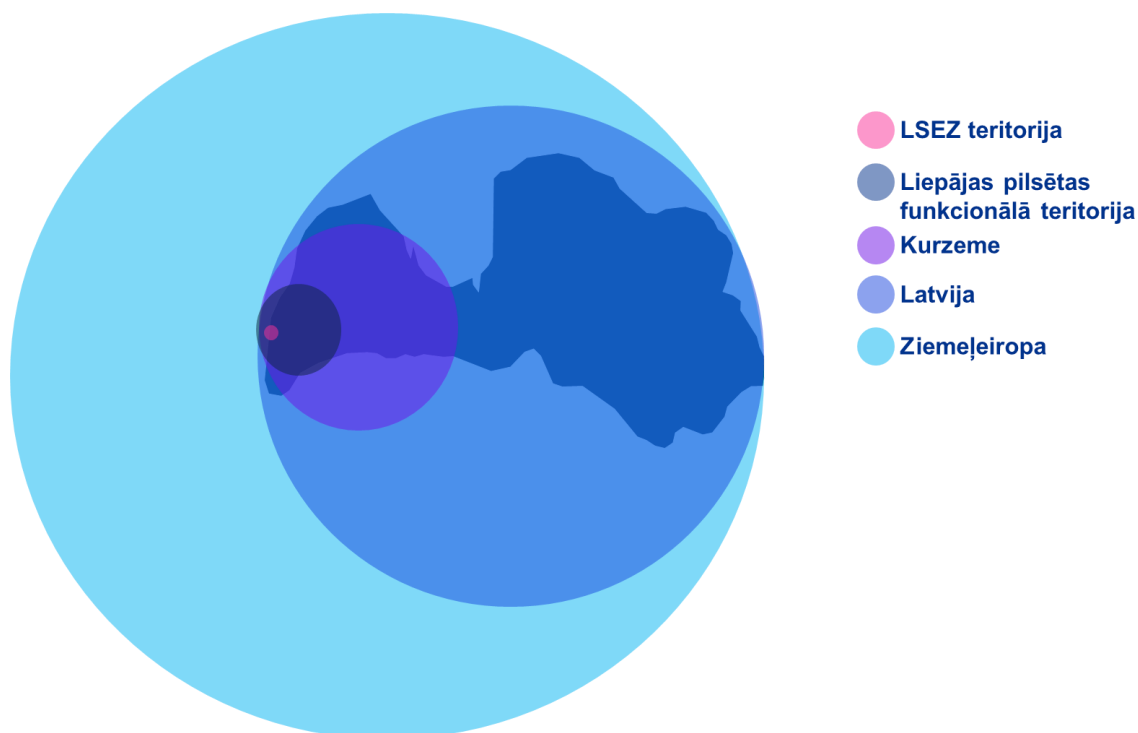
maksājumi no LIP uzņēmumiem veidos 1,1 milj. EUR gadā un saistītajās nozarēs 1,5 milj. EUR gadā (25. Attēls).

25. Attēls. Liepājas industriāla parka prognozējamā atdeve tautsaimniecībai 2026. gadā, avots: KPMG analīze

Turklāt, ņemot vērā, ka LIP tiks veidots kā nacionāla līmeņa industriālā teritorija, tad tās ietekme prognozējama plašāk nekā tikai Liepājā vai Dienvidkurzemes novadā (26. Attēls).

26. Attēls. Sociālekonomiskie ieguvumi, ko radīs Liepājas industriālā parka attīstība, avots: KPMG

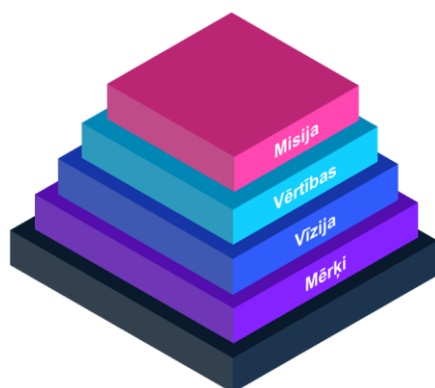
- **LSEZ teritorijā:**
 - degradētas teritorijas revitalizācija un piesārņojuma likvidēšana;
 - mūsdienīgas infrastruktūras izveide un apjomīgas pilsētas daļas, kas iepriekš bija slēgta integrācija pilsētvidē;
- **Liepājas pilsētas funkcionālajā teritorijā:**
 - jaunas darbavietas pilsētas un tās tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem;
 - talantu piesaiste, tādējādi sekmējot arī dzīves vides un dzīves kvalitātes izaugsmi Liepājā;
- **Kurzēmē:**
 - industriālā simbioze starp uzņēmumiem Kurzemes reģionā;
 - vietējo un ārvalstu investīciju piesaiste;
 - transporta un mobilitātes iespēju attīstība, pilnveidojot savienojumus ar Liepāju;
- **Latvijā:**
 - pieaugošs ārvalstu investīciju apjoms;
 - nodokļu ieņēmumi valsts budžetā;
 - spēcīga kompetences centra izveide vairākās RIS3 viedās specializācijas jomās (bioekonomika, viedā enerģētika, viedās inženiersistēmas u.c.);
- **Ziemeļeiropā:**
 - ekonomiski izdevīga un vienlaikus augsti attīstīta rūpniecības centra attīstība;
 - jauna vides tehnoloģiju kompetences centra attīstība, pētniecības un attīstības kapacitātes izaugsme reģionā.

5. Liepājas industriālā parka stratēģiskais ietvars un mērķi

5.1. Misija, vērtības, vīzija un stratēģiskais mērķis

Šajā nodaļā raksturots LIP stratēģiskais ietvars, ko veido misija, vīzija, vērtības un stratēģiskais mērķis (27. Attēls). Tāpat to papildina izvirzītie mērķi, kas definēti atbilstoši parka izveides posmiem (28. Attēls, 29. Attēls).

27. Attēls. Liepājas industriāla parka stratēģiskais ietvars, avots: KPMG veidots, konsultējoties ar LSEZ pārvaldi un LVPP pārstāvjiem

Misija: radīt ilgtspējīgu vidi reģionāli un starptautiski nozīmīgas uzņēmējdarbības attīstībai

Vērtības: sinerģiska sadarbība, ilgtspējīgas inovācijas, efektivitāte

Vīzija: viens no vadošajiem eko-industriālajiem parkiem Eiropā

Stratēģiskais mērķis: transformēt šobrīd neizmantoto un daļēji degradēto bijušā Liepājas Metalurga teritoriju modernā un ilgtspējīgā industriālajā parkā, kura darbība radītu pievienoto vērtību gan Liepājas pilsētai un pašvaldībai, gan Latvijas tautsaimniecībai kopumā, piesaistot uzņēmumus, kas darbojas Viedās specializācijas stratēģijā (RIS3) definētajās nozarēs.

5.2. Mērķi un sasniedzamie rādītāji

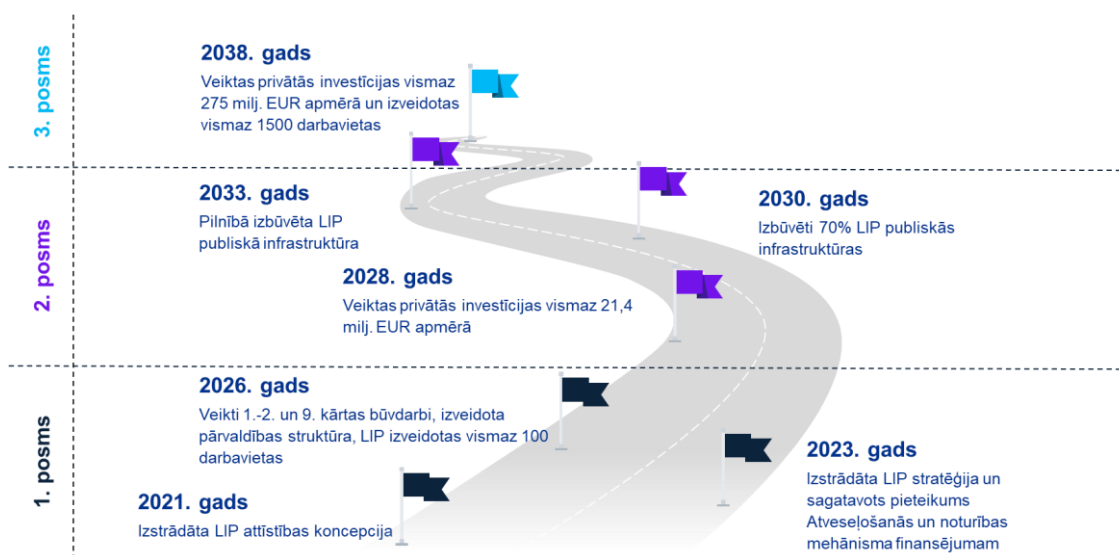
LIP mērķi un sasniedzamie rādītāji definēti atbilstoši izstrādātajam stratēģiskajam ietvaram, starptautiskajai labajai praksei, kā arī globālajām un lokālajām tendencēm. Tāpat mērķi veidoti saskaņā ar vietēja, reģionāla un nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem, kā arī starptautiskiem standartiem (28. Attēls).

28. Attēls. Liepājas industriāla parka mērķu izstrādei izmantotā informācija, avots: KPMG

Ņemot vērā LIP teritorijas lielumu, publiskās infrastruktūras izbūve, privātās investīcijas ražošanas ēku attīstībā, kā arī darbavietu radīšana plānota pakāpeniska (29. Attēls).

29. Attēls. Liepājas industriāla parka izveides posmi, avots: KPMG veidots, konsultējoties ar LSEZ pārvaldi¹¹⁷

Turklāt atbilstoši izvirzītajai Liepājas industriālā parka ambīcijai kļūst par vienu no vadošajiem eko-industriālajiem parkiem Eiropā, pakāpeniski tiks īstenota ne tikai infrastruktūras izbūve, bet arī organizatoriskās un pārvaldības struktūras izveide. Šī pieeja balstīta ANO Industriālās attīstības organizācijas, Pasaules Bankas (*World Bank*) un Vācijas Starptautiskās sadarbības

¹¹⁷ Pirmajā posmā izbūvējamās kārtas skatīt nodaļā Liepājas industriālā parka raksturojums.

aģentūras (*Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit*) izstrādātajās vadlīnijās "Starptautiskais eko-industriālo parku ietvars" (30. Attēls)¹¹⁸.

30. Attēls. Pakāpeniska pieeja Liepājas industriālā parka attīstībai, avots: KPMG kopsavilkums, balstoties uz vadlīnijām "Starptautiskais eko-industriālo parku ietvars" un konsultācijām ar LSEZ pārvaldi

1.posms (2021.-2026.g.)

1.posmā tiks veikta teritorijas sanācija un nodrošināta publiskās infrastruktūras izveide. Šī posma ietvaros paredzēta infrastruktūras izbūve saskaņā ar izstrādātajiem būvprojektiem (2. Attēls):

- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metārgs" teritorijā 1.kārta (Dūņu ielas, "F" ielas, "A" ielas, "G" ielas un "C" ielas posmi);
- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 2.kārta ("N" ielas posms, "F" ielas posms, "C" ielas posms);
- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 9. kārtā ("C" ielas posms);
- Ielu infrastruktūras izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 10. kārtā;
- Ielas izbūve Brīvības ielas 142, bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā;
- Paskaidrojuma raksts "ST pieslēguma projekts: "Brīvības iela, Liepāja, ārējā elektroapgāde (pie ģašuma Brīvības iela 142) (100285233)";
- Paskaidrojuma raksts "Ēku un citu būvju demontāža bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā";
- Mazuta cisternas, izliešanas estakāde un citu būvju demontāža bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā;
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 1.kārta (Dūņu ielas, "F" ielas, "A" ielas, "G" ielas un "C" ielas posmi);
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 2.kārta ("N" ielas posms, "F" ielas posms, "C" ielas posms);
- SAT izbūve bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģs" teritorijā 9. kārtā ("C" ielas posms);

¹¹⁸ <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35110>

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

- “Brīvības iela 136, 94, 92B, 92D, 98, 98A, 98C, 100B, 92A, 92D, 94C, Meldru iela 4A, Liepāja, ārējā elektroapgāde (102265235, 102266234, 102267233, 102268232, 102270233, 102271232, 102272231, 102273230, 102277236, 102278235, 102279234, 102280236)”.

Tāpat šajā posmā LSEZ pārvalde definēs organizatoriskos aspektus, lai LIP uzsāktu savu darbību, kā arī nodrošinātu atbilstību pamata prasībām, kas izvirzītas eko-industriālajiem parkiem. Tai skaitā tiks izveidots ietvars, ar kura palīdzību turpmāk tiks nodrošināta LIP nomnieku atbilstība nacionāla līmeņa regulējumam un starptautisko standartu prasībām. Atbilstoši izveidotajam ietvaram tiks definēti kritēriji uzņēmumu atlasei darbībai parka teritorijā. Tāpat šajā periodā tiks piesaistīti pirmie LIP investori, kuri nodrošinātu pirmos ieguldījumus un jaunu darbavietu radīšanu.

LIP klientu grupas un profils

LSEZ pārvalde plāno fokusēties uz divām nozīmīgākajām investoru grupām:

- esošās LSEZ kapitālsabiedrības, kuras plāno paplašināt savu darbību vai kurām nepieciešami specifiski apstākļi, ko var nodrošināt LIP pieejamā teritorija un izbūvējamā infrastruktūra.

Piemēram, jau šobrīd LIP teritorijā atrodas tādi uzņēmumi kā SIA LSEZ "Caljan"¹¹⁹, kas ir metālapstrādes uzņēmums, LSEZ SIA "GF Powdercoating"¹²⁰, kas nodrošina metāla virsmas apstrādes un pārklāšanas pakalpojumus un "RANGEFUL" LSEZ SIA¹²¹, kas nodarbojas ar elektronisko ierīču, telekomunikāciju iekārtu un to daļu vairumtirdzniecību (šobrīd teritorijā strādājošos uzņēmumus skatīt Pielikums Nr.5: Teritorijas nomnieku un īpašnieku kartējums);

- lieli ražošanas uzņēmumi, kuri plāno paplašināt savu darbību un / vai pārcelt ražošanas procesu, kuri darbojas atbilstoši Latvijas viedās specializācijas jomām un kuru izcelsmes valsts galvenokārt ir Ziemeļeiropa.

Lai nodrošinātu saskaņotu LIP attīstību un darbību, tiks veikta investoru atbilstības pārbaude LIP vīzijai un stratēģiskajam mērķim, proti, atbilstība vēlamajam investora profilam (31. Attēls), kurā apkopotas galvenās ilgtspējīgas uzņēmējdarbības komponentes.

¹¹⁹ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/lsez-kapitalsabiedribas/7-caljan-lsez-sia>

¹²⁰ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/lsez-kapitalsabiedribas/54-gf-powdercoating>

¹²¹ <https://liepaja-sez.lv/lv/lsez/lsez-kapitalsabiedribas/56-rangeful-sia>

31. Attēls. Liepājas industriāla parka investora profils, avots: KPMG veidots, balstoties uz publiskās informācijas analīzes rezultātiem¹²²

LSEZ pārvalde kā LIP operators nodrošinās atklātu un nediskriminējošu procedūru nomas vai īpašuma tiesību iegūšanai LIP teritorijā. Pārvalde noteiks minimālos izpildāmos kritērijus nomas vai īpašuma tiesību iegūšanai LIP teritorijā, t.sk., nosakot minimālo veicamo investīciju, ieguldījumu pētniecībā un attīstībā, jaunradīto darba vietu, sasniedzamo eksporta apjomu un termiņus to izpildei. Investoru izvēles procesā tiks izmantoti arī citi indikatīvie kritēriji. Tie vērsti uz LIP kā vienotas ekosistēmas (industriālā sinerģija) veidošanu, tādēļ, izvērtējot potenciālos parka investorus, LSEZ pārvalde veiks rūpīgu analīzi par to iespējām veidot industriālās sinerģijas un simbiotiskas attiecības ar citiem ražošanas uzņēmumiem. Tā izvērtēšanai tiks apkopota un izvērtēta vismaz šāda informācija (neizslēdzošs saraksts; 2. Tabula).

2. Tabula. Informācija, kas tiks izvērtēta investoru atlasē, avots: KPMG, Ministru kabineta 2022. gada 30. augusta noteikumi Nr. 543¹²³

Informācija	Izvērtējums
Uzņēmuma darbība / specializācijas joma	Vai uzņēmums darbojas kādā no viedās specializācijas ¹²⁴ jomām? Vai uzņēmums eksportēs preces un pakalpojumus?

¹²² Pētniecība un attīstība (P&A)

¹²³ Ministru kabineta 2022. gada 30. augusta noteikumi Nr. 543 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 3.1. reformu un investīciju virziena "Reģionālā politika" 3.1.1.3.i. investīcijas "Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos" īstenošanas noteikumi". Latvijas Vēstnesis, 182, 20.09.2022. <https://likumi.lv/ta/id/335625>

¹²⁴ Zināšanu ietilpīga bioekonomika, biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija, fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas, viedā enerģētika un mobilitāte, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Primāri, pamatojoties uz LSEZ pašreizējo kapitālsabiedrību darbības nozarēm – fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; viedā enerģētika un mobilitāte; informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, bet sekundāri, ņemot vērā LSEZ pašlaik mazāk izplatītās nozares – zināšanu ietilpīga bioekonomika; biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija

Informācija	Izvērtējums
	<p>Vai uzņēmums nodrošinās, ka eksports tiks uzsākts triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves?</p> <p>Kāds ir plānotais eksporta apjoms?</p>
<p>Uzņēmuma radītās preces / pakalpojumi</p>	<p>Vai uzņēmums rada inovācijas vai ražo inovatīvus vai augstas pievienotās vērtības produktus?</p> <p>Kāda un cik liela ir uzņēmuma radīto preču/ pakalpojumu pievienotā vērtība?</p> <p>Vai uzņēmums veic klimatneitrālu vai zaļu produktu ražošanu un ievēro materiālu aprites nosacījumus savā ražošanas tehnoloģijā?</p>
<p>Uzņēmuma galveno piegādātāju un klientu identifikācija</p>	<p>Vai uzņēmuma piegādes un vērtību ķēdes pārklājas ar citu parka dalībnieku ķēdēm (industriālā sinerģija)?</p> <p>Vai uzņēmumi seko un izvērtē savu piegādātāju ietekmi uz vidi?</p>
<p>Uzņēmuma darbībai izmantotie (energoresursi, infrastruktūra, izejmateriāli, blakusprodukti u.c.) resursi</p>	<p>Vai uzņēmuma izmantotie resursi, radītie blakusprodukti un atkritumi var būt lietderīgi citiem parka dalībniekiem (industriālā simbioze)?</p> <p>Vai iespējams uzņēmuma darbībai nepieciešamo infrastruktūru dalīt ar citiem parka dalībniekiem, piemēram, transporta infrastruktūra, energoresursi u.c. (industriālā sinerģija)?</p>
<p>Darbības īstenošana / Ražošanas process</p>	<p>Vai uzņēmuma ražošanas procesā izmantotās tehnoloģijas ir modernas/inovatīvas un nerada ietekmi uz vidi/ piesārņojumu (t.sk., troksni u.tml.)?</p> <p>Vai uzņēmuma darbība ir balstīta principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” ievērošanā un atbilst attiecīgajiem Eiropas Savienības un nacionālajiem normatīvajiem aktiem vides jomā?</p>
<p>Uzņēmuma darbaspēks un tā kvalifikācija</p>	<p>Kāds ir uzņēmuma plānotais jaunradīto darba vietu skaits?</p> <p>Vai uzņēmums nodarbina augsti kvalificētus speciālistus?</p> <p>Vai uzņēmuma darbībai nepieciešamās kompetences iespējams attīstīt Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pieejamajās izglītības iestādēs?</p> <p>Vai uzņēmums ir ieinteresēts piedalīties un veidot kopējas izglītības un kvalifikācijas programmas ar citiem parka dalībniekiem?</p>

Informācija	Izvērtējums
Atalgojums	Vai uzņēmuma jaunradīto darba vietu darbinieku vidējā darba alga pārsniedz vidējo darba samaksu attiecīgajā tautsaimniecības nozarē Kurzemes plānošanas reģionā?
Uzņēmuma pārvaldība	Vai uzņēmumam ir izstrādāta laba korporatīvā pārvaldība un ir pieejami finanšu resursi? Vai uzņēmums nerada reputācijas risku parkam (t.sk. saistībā ar pārvaldības praksi, patiesā labuma guvējiem, negodprātīgu uzņēmējdarbību u.tml.)?
Ieguldījumi	Kāds ir uzņēmuma plānoto investīciju apjoms? Kāds ir uzņēmuma plānoto ieguldījumu ¹²⁵ apjoms pētniecībā un attīstībā? Kāds ir uzņēmuma plānoto ieguldījumu apjoms darbinieku kompetenču pilnveidē?

Pieņemot, ka daļa no augstākminētās informācijas nebūs publiski pieejama, LSEZ pārvalde nepieciešamās informācijas ieguvei izstrādās investoru/darbinieku anketu, kurā tiks ietverti dažādi ar uzņēmuma darbību saistīti jautājumi. Potenciālajam investoram aizpildot šādu anketu un/vai parakstot nodomu protokolu, kurā iekļauta nepieciešamā informācija, LSEZ pārvalde veiks atbilstības pārbaudi. Atbilstoši tās rezultātiem tiks pieņemts lēmums par nomas tiesību vai īpašuma tiesību iegūšanu.

Plānots, ka ražošanas uzņēmumi būs tikai daļa no klientiem, kurus plānots piesaistīt LIP. Atbilstoši viedās specializācijas jomām un Liepājā jau darbojošiem uzņēmumiem plānots, ka LIP darbosies arī IKT u.c. nozaru uzņēmumi. LIP vīzija ietver redzējumu par parka teritoriju kā daļu no Liepājas pilsētvides, kas ir atvērta un aktīva visu diennakti ne tikai tradicionālajā darba laikā no plkst. 8.00 līdz 17.00. Tādējādi paredzēts, ka LIP teritorijā tiks nodrošinātas izklaides un atpūtas iespējas, ēdināšanas pakalpojumi, vietas radošai pašizpaušmei un kultūras notikumiem, inovāciju radīšanai, testēšanai un ideju komercializācijai. LIP veidos ekosistēmu, kas veicinās gan parka teritorijā darbošos organizāciju darbību, gan plašāku sadarbību Liepājas pilsētas, Kurzemes reģiona, kā arī Latvijas un starptautiskā mērogā.

Pārvaldība un īstenojamās funkcijas

LIP pārvaldība tiks organizēta atbilstoši vadlīnijām “Starptautiskais eko-industriālo parku ietvars, ieviešot četrus pārvaldības mehānismus”¹²⁶:

- 1) **vienotas parka pārvaldības nodrošināšana.** LIP pārvaldību veiks LSEZ pārvalde un tās speciālisti, realizējot šādas funkcijas (32. Attēls):

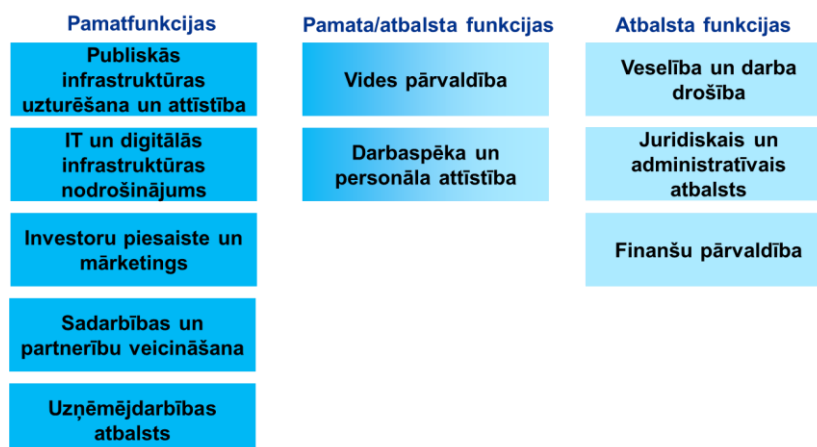
¹²⁵ Nodrošinot, ka ieguldījumi tiek uzsākti triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves

¹²⁶ <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35110>

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

- publiskās infrastruktūras uzturēšana un attīstība – LIP publiskās infrastruktūras uzturēšana, sadarbojoties ar Liepājas valstspilsētas pašvaldību u.c. sadarbības partneriem, attīstības plānošana;
- IT un digitālās infrastruktūras nodrošinājums – IT un digitālās infrastruktūras uzturēšana, attīstības plānošana un projektu īstenošana;
- investoru piesaiste un mārketinga – investoru piesaiste LIP, mārketinga stratēģijas izstrāde un aktivitāšu organizēšana dažādām mērķauditorijām;
- sadarbības un partnerību veicināšana – sadarbības veicināšana LIP investoru starpā, plašākas sabiedrības un organizāciju iesaiste IP attīstībā;
- uzņēmējdarbības atbalsts – atbalsta aktivitāšu apkopošana un plānošana, LIP uzņēmumu informēšana par pieejamajām atbalsta iespējām;
- veselība un darba drošība – darbinieku un LIP apmeklētāju veselības un darba drošības monitorings, attīstības aktivitāšu organizēšana;
- juridiskais un administratīvais atbalsts – juridiskā un administratīvā atbalsts nodrošināšana, LIP pārvaldības mērķu monitorings;
- finanšu pārvaldība – LIP finanšu pārvaldības īstenošana, finanšu avotu identificēšana, piesaiste un kontrole;
- vides pārvaldība – LIP vides kvalitātes monitorings, aktivitāšu organizēšana vides prasību un mērķu sasniegšanai;
- darbaspēka un personāla attīstība – personāla piesaiste LIP darbības nodrošināšanai, investoru konsultācijas, kā arī profesionālās pilnveides organizēšana.

32. Attēls. Liepājas industriāla parka pārvaldnieka īstenojamās funkcijas

- 2) **LIP nomas līgumu slēgšana.** LSEZ pārvalde nodrošinās atklātu un nediskriminējošu procedūru nomas vai īpašuma tiesību iegūšanai LIP teritorijā, nosakot minimālos izpildāmos kritērijus, kā arī citus priekšnosacījumus, kas vērsti uz LIP kā vienotas ekosistēmas (industriālā sinerģija) veidošanu (2. Tabula).
- 3) **Sadarbība ar LIP ietekmes pusēm un reprezentatīvi pasākumi.** LSEZ pārvalde regulāri organizēs konsultācijas u.c. veida iesaistes aktivitātes ar ietekmes pusēm (piemēram, LIP nomniekiem, LVPP, Dienvidkurzemes pašvaldību, LSEZ kapitālsabiedrībām, izglītības iestādēm, kultūras organizācijām, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (turpmāk – MVU), nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem), nodrošinās atbalstu parkā esošajiem uzņēmumiem, t.sk., zināšanu apmaiņu starp tiem. LSEZ pārvalde būs atbildīga par sinerģijas un simbiozes iespēju identificēšanu un ieviešanu, kā arī parka interešu aizstāvību;
- 4) **LIP darbības monitorings.** LSEZ pārvalde veiks regulāru monitoringu, lai fiksētu un novērtētu parka pārvaldības, vides, sociālo un ekonomisko mērķu sasniegšanas progresu, kas balstīsies uz iepriekš definētajiem LIP darbības mērķiem un rādītājiem.

2.posms (2027.-2033.g.)

LSEZ pārvalde kopā ar ietekmes pusēm izveidos strukturētu pieeju LIP un tajos darbojošos uzņēmumu u.c. organizāciju mērķu sasniegšanas monitoringam. Mērķi tiks strukturēti atbilstoši četrām ilgtspējīgas attīstības dimensijām – pārvaldības, vides, sociālā un ekonomiskā dimensija.

LSEZ kā LIP pārvaldnieks definēs mērķus, lai nodrošinātu atbilstību LIP bronzas un sudraba līmeņa prasībām, regulāri tos pārvērtējot un veicinot nepārtrauktu LIP attīstību. Tāpat 2. posma ietvaros līdz 2033. gadam tiks pabeigta publiskās infrastruktūras izbūve.

3.posms (2034.-2038.g.)

LSEZ pārvalde turpinās investoru piesaisti, lai nodrošinātu pilnvērtīgu parka darbību un izvirzīto mērķu sasniegšanu (atbilstoši zelta līmeņa prasībām). Vienlaikus, iesaistot LIP darbojošos investorus, organizācijas un plašāku sabiedrību, tiks nodrošināts nepārtraukts LIP darbības attīstības process, lai īstenotu ambīciju būt par vienu no zaļākajiem eko-industriālajiem parkiem Eiropā.

5.2.1. Ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķi

LIP līdz 2038. gada plāno sasniegt šādus ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķus, kas saskaņoti ar LVPP un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas 2022.-2027.gadam prioritātēm (3. Tabula).

3. Tabula. Liepājas industriālā parka ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķi un to sasaiste ar pašvaldības un LSEZ attīstības plānošanas dokumentu prioritātēm

	PĀRVALDĪBAS MĒRĶI	VIDES MĒRĶI	SOCIĀLIE MĒRĶI	EKONOMISKIE MĒRĶI
Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada vidēja termiņa attīstības programmas 2022.-2027.gadam prioritātes ¹²⁷	Atvērta pārvaldība un saikņu stiprināšana starp pašvaldību, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem	Līdzvērtīgi kvalitatīva radoša pilsētu novada izaugsmei	un vide un attīstība	Konkurētspējīga, daudzveidīga uzņēmējdarbības vide

Zaļa, vieda un sasniedzama Liepāja un Dienvidkurzemes novads

LSEZ stratēģiskie mērķi ¹²⁸	SM ¹²⁹ 1: Uz attīstību vērsta LSEZ pārvaldības nodrošināšana	SM6: Vides stāvokļa uzlabošana LSEZ teritorijā	SM4: Cilvēkresursu attīstība un izglītības veicināšana	SM3: Industriālo teritoriju attīstība un uzņēmējdarbības vides uzlabošana
--	---	--	--	---

LIP mērķi	SM1: Efektīva industriālā parka pārvaldība, kas sekmē industriālā parka nomnieku savstarpējo sadarbību un plašākas ekosistēmas veidošanos	SM2: Viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība, kas veicina enerģētisko drošību un pielāgošanos klimata pārmaiņām	SM3: Augstvērtīgu darbavietu un attīstības iespēju nodrošināšana, kas balstīta sadarbībā ar izglītības, kultūras institūcijām un iedzīvotājiem	SM4: Nepieciešamā atbalsta sniegšana augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai un pakalpojumu sniegšanai, kas motivē uzņēmējus veikt ieguldījumus attīstībā
-----------	---	--	--	---

¹²⁷ https://faili.liepaja.lv/Bildes/Dokumenti/Pilsetas-attistiba/2_LDK_AP_2027_Strategiska_dala_pilnveidota_redakcija_apstiprinats.pdf

¹²⁸ Numerācija izmantota atbilstoši LSEZ stratēģiskajiem mērķiem, <https://liepaja-sez.lv/uploads/assetDocument/source/5a38e7ffc4afa.pdf>

¹²⁹ Stratēģiskais mērķis

SM1: Efektīva industriālā parka pārvaldība, kas sekmē industriālā parka nomnieku savstarpējo sadarbību un plašākas ekosistēmas veidošanos

LIP sekmīgai darbībai un pozitīvas ietekmes radīšanai, kas aptver ne tikai Liepāju un Dienvidkurzemes novadu, bet arī Latviju un Baltijas jūras reģionu, būtiska ir dažādu ietekmes pušu (LSEZ, LVPP, investoru un nomnieku, iedzīvotāju u.c.) sadarbība un ekosistēmu veidošana. Sadarbības veidošanai ir vairāki aspekti, piemēram, industriālās simbiozes veidošana, kas ļautu uzlabot resursu izmantošanas efektivitāti un iedzīvināt aprites ekonomikas principus. Tāpat sadarbība būs kritiska LIP izvirzīto vides prasību nodrošināšanai, kopīgai cilvēkkapitāla attīstībai, kā arī citām aktivitātēm. Dažādo sadarbības mehānismu iedzīvināšanai un uzturēšanai nozīmīga būs LSEZ kā LIP pārvaldnieka kompetence un proaktīva rīcība.

SM2: Viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība, kas veicina enerģētisko drošību un pielāgošanos klimata pārmaiņām

Ilgspējīgai infrastruktūrai ir kritiska loma "zaļa" LIP veidošanā. Tādu infrastruktūru raksturo noturība pret ārējiem riskiem, t.sk., spēja pielāgoties klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības veicināšana, viedo risinājumu izmantošana, sociālās neaizsargātības mazināšana u.c. aspekti. Ņemot vērā esošās tendences attiecībā uz enerģētisko drošību, infrastruktūrai tiks veicināta daudzveidīgu enerģijas avotu izmantošana, it īpaši sekmējot atjaunīgās enerģijas ģenerāciju un izmantošanu. Tāpat tiks izvirzītas augstākās drošības prasības, mazinot dažādu risku iestāšanās varbūtību. Lai nodrošinātu ilgtspējīgas un drošas infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, tiks izvērtēta dažādu viedo risinājumu ieviešana atbilstoši LIP vajadzībām. Piemēram, tādi risinājumi kā būvniecības informācijas sistēmas (BIS), lietu internets (*IoT*) u.c. var sekmēt gan resursu ietaupījumu, gan savlaicīgas, signālos balstītas uzturēšanas nodrošināšanu (*predictive maintenance*).

SM3: Augstvērtīgu darbavietu un attīstības iespēju nodrošināšana, kas balstīta sadarbībā ar izglītības, kultūras institūcijām un iedzīvotājiem

LIP ilgtermiņa attīstībai nozīmīga ir cilvēkkapitāla pieejamība Liepājā un tuvējā reģionā, kā arī iespējamība piesaistīt kvalificētus speciālistus, tādējādi apmierinot uzņēmumu prasības un veicinot reģiona attīstību. Tāpat LIP konkurētspējas nodrošināšanai jāveicina darbinieku kompetenču attīstība un atbilstošu izglītības un pārkvalifikācijas iespēju pieejamība. Šī mērķa sasniegšanu LIP nevarēs nodrošināt tikai savas darbības ietvaros, tādēļ tiks veicināta sadarbība ar vietējām izglītības, kultūras, nevalstiskajām u.c. institūcijām, apvienojot resursus, lai veidotu formālās un neformālās izglītības programmas, kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas u.c. risinājumus.

SM4: Nepieciešamā atbalsta sniegšana augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai un pakalpojumu sniegšanai, kas motivē uzņēmējus veikt ieguldījumus attīstībā

LIP izveide cieši saistīta ar nepieciešamību attīstīt vietējo ekonomiku, balstot to augstas pievienotās vērtības produktu ražošanā un pakalpojumu sniegšanā. Lai to nodrošinātu, jau

sākotnēji tiks noteikti kritēriji un veidoti tādi atbalsta mehānismi, kas motivēs investorus veikt investīcijas tehnoloģiju attīstībā un izmantošanā. Tāpat LIP darbībā tiks plānoti gan ieguldījumi, gan praktiskas aktivitātes pētniecības un izstrādes (R&D) attīstībā, piemēram, paredzot vietu komercializācijas centram, prototipēšanas un testēšanas infrastruktūrai u.c. Tāpat LIP pārvaldnieks nodrošinās vienas pieturas aģentūra attiecībā uz dažādiem uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem.

Vidēja un ilgtermiņa mērķu sasniegšanai ir definēti indikatīvie rādītāji, kuri būtu izmantojami, gan kā daļa no investoru atlases kritērijiem, gan LIP uzsākot darbību (4. Tabula).

4. Tabula. Indikatīvie rādītāji vidēja un ilgtermiņa mērķu novērtēšanai, avots: KPMG veidots, balstoties uz “Starptautiskais eko-industriālo parku ietvars” un konsultējoties ar LSEZ pārvaldi

Rādītājs, mērvienība	Skaidrojums	Vēlamā tendence ¹³⁰
Pārvaldības rādītāji		
1. Iznomātās teritorijas īpatsvars, %	parka Iznomātās teritorijas no kopējās teritorijas	Pieaug
2. Sadarbības projektu skaits (1,0):	Kopējais sadarbības projektu skaits LIP starpā, ar reģionāla un nacionāla līmeņa organizācijām, ar starptautiskām organizācijām	Optimāli
• LIP nomnieku starpā;		
• Ar reģionāla un nacionāla līmeņa organizācijām;		
• Ar starptautiskām organizācijām		
2. Nomnieku apmierinātība pārvaldību, 1,0	Nomnieku vērtējums ar apmierinātību ar pārvaldību (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Likerta skalā par Optimāli
3. Sabiedrības vērtējums par parka aktivitāšu kvalitāti (pārvaldības aspekti), indekss (1,0)	Sabiedrības vērtējums par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Likerta skalā par Optimāli

¹³⁰ Pieaug (mērķis ir nodrošināt, lai rādītājs augtu), Samazinās (mērķis ir nodrošināt, lai rādītājs samazinātos), Optimāli (mērķis ir tiekties uz noteiktu sasniedzamo vērtību vai līmeni)

Rādītājs, mērvienība	Skaidrojums	Vēlamā tendence ¹³⁰
Vides rādītāji		
1. Atjaunīgās enerģijas īpatsvars kopējā patēriņā, %	Atjaunojamās enerģijas patēriņa (piemēram, saules un vēja elektrostacijās saražotās enerģijas īpatsvars)	Pieaug
2. CO ₂ enerģijas intensitāte (tCO ₂ e/m ²)	Enerģijas patēriņš (kopā elektroenerģija, apkure un dzesēšana, kWh gadā) x emisiju faktors (EF) = tCO ₂ e (siltumnīcefekta gāzes enerģijas patēriņā); CO ₂ uz vienu platības vienību = tCO ₂ e/ m ²	Samazinās
3. Enerģijas patēriņš uz pilna laika ekvivalentu darbinieku, kWh/FTE	Enerģijas patēriņš (kopējā elektroenerģija, apkure un dzesēšana, kWh gadā) uz vienu pilna laika ekvivalentu darbinieku	Optimāli
4. Pārstrādāto, otrreizēji izmantoto atkritumu un ražošanas blakusproduktu īpatsvars, %	Pārstrādāto, otrreizēji izmantoto atkritumu un ražošanas blakusproduktu īpatsvars no kopējā atkritumu un ražošanas blakusproduktu apjoma gadā laikā	Pieaug
5. Ūdens patēriņš, m ³	Kopējais ūdens patēriņš gadā, m ³	Optimāli
6. Teritorijas kas paredzētas rekreācijas un dabas aizsardzības īstenošanai, %	Teritorija, kas paredzēta rekreācijas un dabas aizsardzības mērķu īstenošanai, no kopējās teritorijas platības	Optimāli
7. Publiskās infrastruktūras, kas atbilst definētajai energoefektivitātes klasei, īpatsvars, %	Publiskās infrastruktūras, kas atbilst definētajai energoefektivitātes klasei, īpatsvars no kopējās publiskās infrastruktūras apjoma	Pieaug
8. Sabiedrības vērtējums par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (vides aspekti), indekss (1,0)	Sabiedrības vērtējums par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Optimāli
9. Nomnieku kuri iesaistījušies energokopienās	Nomnieku, kuri iesaistījušies energokopienās skaits no kopējā nomnieku skaita	Pieaug

¹³¹ Aptaujās izmantota skala, kurā respondentam jānovērtē dažādi apgalvojumi, balstoties uz to, kādā apjomā piekrīt vai nepiekrīt konkrētajam apgalvojumam.

¹³² Energokopienās var apvienoties dažādu lielumu uzņēmumi, kuri kopēji iegulda atjaunojamās enerģijas sistēmā (piemēram, saules paneļos) un pēc tam kopīgi sadala un izmanto saražoto enerģiju

Rādītājs, mērvienība	Skaidrojums	Vēlamā tendence ¹³⁰
Sociālo mērķu rādītāji		
1. Nelaiemes gadījumu skaits, 1,0	Nelaiemes gadījumu skaits (darbinieki / apmeklētāji), par ko ziņots gadā	Samazinās
2. Koriģējošās aizsardzības darbības, 1,0	un Korektīvo darbību skaits, ko uzņēmums veic, lai risinātu konkrētas veselības un drošības problēmas	Optimāli
3. Industriālā pieejamība	parka Ārējo pušu novērtējums, piemēram, asociācijas "Apeirons" (https://mapeirons.eu/en/?pn=1)	Pieaug
4. Darbinieku apmierinātība ar darba apstākļiem	Darbinieku vērtējums Likerta skalā par apmierinātību ar darba apstākļiem (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Pieaug
5. Dzimumu vadošos amatos, %	līdztiesība Sieviešu / vīriešu īpatsvars vadošos amatos no kopējā vadošo amatu skaita	Optimāli
6. Atalgojuma atšķirība, %	Atalgojuma atšķirība: sieviešu atalgojums / vīriešu atalgojums (pa amatu pozīcijām)	Samazinās
7. Kultūras un aktivitāšu skaits, 1,0	sociālo Notikušo kultūras un sociālo aktivitāšu skaits gada laikā	Optimāli
8. Sabiedrības vērtējums par parka aktivitāšu (sociālie aspekti), indekss (1,0)	vērtējums Sabiedrības vērtējums Likerta skalā par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Optimāli
Ekonomisko mērķu rādītāji		
1. Radīto darbavietu skaits, 1,0	Kopējais radīto darbavietu skaits gada laikā	Optimāli
2. Veiktās investīcijas, EUR	nefinanšu Kopējās uzņēmumu veiktās nefinanšu investīcijas gada laikā	Pieaug ¹³³
3. Iepirkumu kuros iesaistīti vietējie	īpatsvars, Iepirkumu, kuros iesaistīti vietējie ražotāji un piegādātāji, skaits no kopējā iepirkumu skaita (ražošanas procesu simbioze)	Optimāli

¹³³ Līdz 2028. gada 31. decembrim veiktas nefinanšu investīcijas pašu nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos vismaz tādā apmērā, kas pret Atvērto mehānismu finansējuma vienu euro veido attiecību 1,07:1, kur: 1,07 – atbilstīgajās teritorijās esošo komersantu nefinanšu investīcijas pašu nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos (euro); 1 – Atvērto mehānismu finansējums (euro)

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Rādītājs, mērvienība	Skaidrojums	Vēlamā tendence ¹³⁰
ražotāji un / vai piegādātāji ¹³⁴ , %		
4. Izstrādāti atvērtie inovāciju projekti, 1,0	Atvērtu inovāciju projektu skaits	Optimāli
5. Pētniecības un attīstības projekti, 1,0	Sākto un pabeigto projektu skaits	Optimāli
6. Sabiedrības vērtējums par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (ekonomiskie aspekti), indekss (1,0)	Sabiedrības vērtējums Likerta skalā par parka īstenoto aktivitāšu kvalitāti (viens jautājums vai vairāki, no kuriem tiek izveidots indekss)	Optimāli
7. Investīcijas pētniecībā un attīstībā, EUR	Komersantu investīciju apmērs pētniecībā un attīstībā triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves	Optimāli ¹³⁵
8. Eksporta apjoms, EUR	Komersantu eksporta apjoms triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves	Optimāli ¹³⁶

¹³⁴ Vietējie ražotāji jādefinē, vienojoties ar LIP nomniekiem. Vietējie varētu ietvert gan Latvijas ražotājus, gan jebkuru ražotāju / uzņēmumu, kas darbojas, piemēram, 150km rādiusā ap Liepāju

¹³⁵ Plānotais investīciju apmērs pētniecībā un attīstībā triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves pārsniegs 250 000 euro

¹³⁶ Plānotais eksporta apjoms triju gadu periodā pēc infrastruktūras izbūves pārsniegs 3 000 000 euro

5.2.2. Īstermiņa mērķi

Definēti šādi LIP īstermiņa mērķi (līdz 2026. gadam ieskaitot; 5. Tabula).

5. Tabula. Liepājas industriālā parka īstermiņa mērķi un to sasaiste ar ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķiem

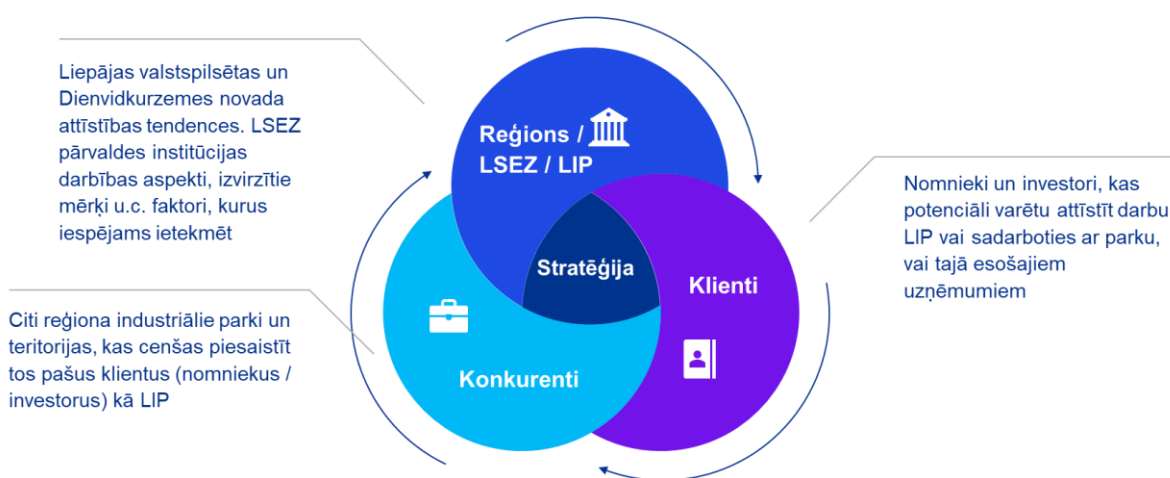
	PĀRVALDĪBAS MĒRĶI	VIDES MĒRĶI	SOCIĀLIE MĒRĶI	EKONOMISKIE MĒRĶI
LIP ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķi	SM1: Efektīva industriālā parka pārvaldība, kas sekmē industriālā parka nomnieku savstarpējo sadarbību un plašākas ekosistēmas veidošanos	SM2: Viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība, kas veicina enerģētisko drošību un pielāgošanos klimata pārmaiņām	SM3: Augstvērtīgu darbavietu un attīstības iespēju nodrošināšana, kas balstīta sadarbībā ar izglītības, kultūras institūcijām un iedzīvotājiem	SM4: Nepieciešamā atbalsta sniegšana augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai un pakalpojumu sniegšanai, kas motivē uzņēmējus veikt ieguldījumus attīstībā
LIP īstermiņa mērķi	M1: Izveidot LIP pārvaldības mehānismu un noteikumus nomnieku piesaistei	M2: Izbūvēt daļu no plānotās publiskās infrastruktūras, ievērojot definētos viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras principus	M3: Izveidot priekšnosacījumus darbavietu izveidei LIP teritorijā	M4: Piesaistīt LIP nomniekus atbilstoši viedās specializācijas jomām

Īstermiņa mērķu sasniegšanu nodrošinās darbību plānā iekļauto uzdevumu un pasākumu īstenošana (7.2. Rīcības plāns).

6. Risku analīze

Lai LIP sasniegtu izvirzītos mērķus, ir būtiski identificēt priekšnosacījumus, kam jāpiepildās, lai sekmīgi ieviestu stratēģiju. To identificēšana veikta, analizējot faktorus, kas saistīti ar LSEZ pārvaldes kā LIP pārvaldnieka darbību un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības tendencēm. Tāpat analizēta potenciālā konkurence, kā arī potenciālo LIP klientu paradumi u.c. faktori, kas ietekmē to izvēli par darbības attīstīšanu Liepājā (33. Attēls).

33. Attēls. Faktoru grupas, kas izmantoti priekšnosacījumu identificēšanā

Nozīmīgākie identificētie priekšnosacījumi apkopoti katrā no trim faktoru grupām (34. Attēls).

34. Attēls. Būtiskākie identificētie priekšnosacījumi, avots: KPMG balstoties veiktajā izpētē

<p>01 Reģions / LSEZ / IP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finanšu līdzekļu pieejamība LIP publiskās infrastruktūras attīstībai • Pietiekams kvalificētu darbinieku skaits • Aktīvs pašvaldības atbalsts un sekmīga kopējā uzņēmējdarbības vide • Efektīva organizatoriskā struktūra un pārvaldības risinājumi 	<p>02 Konkurenti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specializējas nozarēs, kas tieši nekonkurē ar LIP galvenajām nozarēm • Gatavi sadarboties, lai veidotu vienotu ekosistēmu un konkurētu Eiropas līmenī 	<p>03 Klienti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozitīvi uzņēmējdarbības rezultāti, kas veicina darbības paplašināšanu un gatavību veikt investīcijas • Novērtē ilgtermiņa mērķu un aktivitāšu nozīmi, gatavi veikt investīcijas, lai nodrošinātu prasību izpildi • Aktīvi iesaistās darbaspēka attīstības jautājumos
---	--	--

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Ņemot vērā, identificētos priekšnosacījumus, veikta risku analīze, kas atbilst LIP attīstības 1.posmam (līdz 2026. gadam). LSEZ pārvalde nodrošinās arī turpmāku risku regulāru identificēšanu, vērtēšanu un nepieciešamo risku mazināšanas darbību noteikšanu visās minētajās risku grupās. Katram no riskiem ir sākotnēji novērtēta gan tā iestāšanās varbūtība, gan tā ietekme skalā no 1 līdz 5. Abu vērtējumu reizinājums izsaka kopējo riska vērtību (35. Attēls).

35. Attēls. Risku matrica, avots: KPMG

Varbūtība	Gandrīz droša (5)	Mērens (5)	Vidējs (10)	Augsts (15) – būtisks risks	Kritisks (20) – būtisks risks	Kritisks (25) – būtisks risks
	Ticama (4)	Zems (4)	Mērens (8)	Vidējs (12)	Augsts (16) – būtisks risks	Kritisks (20) – būtisks risks
	Iespējama (3)	Zems (3)	Mērens (6)	Vidējs (9)	Vidējs (12)	Augsts (15) – būtisks risks
	Maz ticama (2)	Zems (2)	Zems (4)	Mērens (6)	Mērens (8)	Vidējs (10) – būtisks risks
	Gandrīz neiespējama (1)	Zems (1)	Zems (2)	Zems (3)	Zems (4)	Mērens (5) – būtisks risks
		Zema (1)	Mērena (2)	Vidēja (3)	Augsta	Kritiska (5)
		Ietekme				

Ņemot vērā LIP īstermiņa mērķus un lai nodrošinātu risku saskaņotību, tie grupēti atbilstoši ilgspējas dimensijām: pārvaldības, vides, sociālie un ekonomiskie riski, identificēti šādi būtiskākie ar to izpildi saistītie riski (6. Tabula).

6. Tabula. Identificētie riski

Riska grupa	Riska apraksts	Riska vērtība uz stratēģijas perioda sākumu		
		Varbūtība	Ietekme	Riska vērtība
	Finanšu līdzekļu nepieejamība LIP publiskās infrastruktūras attīstībai	4	5	20
Pārvaldības riski				
	Nepietiekošs Liepājas valstspilsētas pašvaldības atbalsts	2	5	10

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Riska grupa	Riska apraksts	Riska vērtība uz stratēģijas perioda sākumu		
		Varbūtība	Ietekme	Riska vērtība
	Neefektīvi LIP pārvaldības risinājumi	3	4	12
	Nepietiekīga LSEZ pārvaldes kapacitāte definēto funkciju īstenošanai	3	5	15
Vides riski	Paaugstināts piesārņojums LIP teritorijā, kas kavē plānotos attīstības projektus	3	4	12
	Paaugstinātas izmaksas, kas saistītas ar ilgtspējīgas publiskās infrastruktūras izveidi	3	4	12
	Paaugstinātas vides prasības, ko LIP ražošanas uzņēmumi nespēj izpildīt	2	5	10
	Kvalificēta darbaspēka nepieejamība tādā apjomā kā nepieciešams	4	5	20
	Nepietiekams mājokļu daudzums reģionā piesaistāmajiem darbiniekiem nepieciešamā apjomā	3	4	12
Sociālie riski	Nepietiekams pirmsskolas izglītības iestāžu daudzums, lai nodrošinātu vietas piesaistīto darbinieku ģimenēm	3	3	9
	Sabiedriskā transporta nepieejamība no attālākām Dienvidkurzemes novada un Kurzemes reģiona teritorijām	3	2	6
	Nepietiekīga sadarbība starp LSEZ pārvaldi, investoriem u.c. ietekmes pusēm	3	4	12
Ekonomiskie riski	Citu IP un industriālo teritoriju augstāka konkurētspēja investoru piesaistē	2	5	10

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde

Riska grupa	Riska apraksts	Riska vērtība uz stratēģijas perioda sākumu		
		Varbūtība	Ietekme	Riska vērtība
	Negatīvi uzņēmējdarbības rezultāti un ekonomiskā situācija, kas ierobežo gatavību veikt investīcijas	3	5	15
	Negatīva drošības situācijas ietekme uz Baltijas jūras reģiona ekonomiku un investoru pārliecību par investīciju veikšanu	3	5	15

Rīcības, lai novērstu identificētos riska faktorus, raksturotas nākamajā nodaļā (sk. Rīcības plāns).

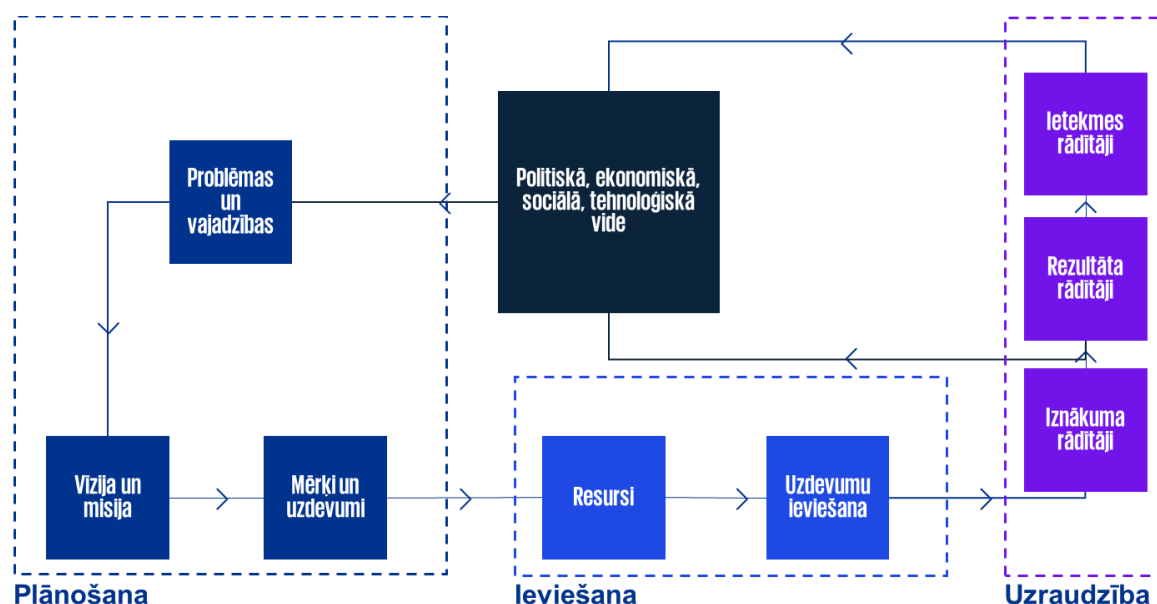
7. Stratēģijas ieviešanas un attīstības plāns

LIP izveide un attīstība tiek plānota vairākos posmos (33. Attēls), tādējādi arī stratēģijas ieviešanas un rīcības plāns ir attiecīgi pielāgots.

7.1. Plānošanas pieeja

Stratēģijas ieviešanas un attīstības plāns ir balstīts uz publiskās pārvaldes resursu-rezultātu modeļa pieeju. Tās ietvaros LSEZ pārvalde vērtēs resursu ieguldījumus (lai nodrošinātu saprātīgus izdevumus) un rezultātus (lai novērtētu progresu saskaņā ar izvirzītajiem mērķiem). Pieeju veidos 8 elementi, kurus iespējams iedalīt 3 galvenajās daļās: plānošana, ieviešana un uzraudzība (36. Attēls)¹³⁷.

36. Attēls. Publiskās pārvaldes resursu-rezultātu modelis, avots: KPMG

Atbilstoši LIP izveides posmiem līdz 2027. gadam (1.posmā) tiks īstenotas **plānošanas un ieviešanas aktivitātes**, nodrošinot daļas no publiskās infrastruktūras izveidi, organizatorisko aspektu sagatavošanu un pirmo investoru piesaisti, lai industriālais parks uzsāktu savu darbību.

Plānošanas posma ietvaros (izstrādājot LIP stratēģiju) ir veikta galveno problēmu un vajadzību identifikācija, balstoties uz pašreizējās situācijas raksturojumu. Tālāk atbilstoši stratēģiskajā ietvarā definētajai LIP misijai ir izstrādāta vīzija un definēti LIP sasniedzamie mērķi.

Mērķu sasniegšanai ir izstrādāts Rīcības plāns (skatīt Pielikums Nr.4: Rīcības un investīciju plāns), kurā noteikti uzdevumi un pasākumi, identificējot atbildīgos par to izpildi u.c. iesaistītās

¹³⁷ Performance Management in the Public Sector, V. Vignieri

pusēs. Papildus, ja tas bija iespējams, ir identificēti arī nepieciešamie finanšu resursi un avoti, kas apkopoti Investīciju plānā (skatīt Pielikums Nr.4: Rīcības un investīciju plāns).

2. posms (no 2027. līdz 2033. gadam) ietvers **ieviešanas un uzraudzības daļu**, kuru ietvaros LSEZ pārvalde turpinās Rīcības un Investīciju plāna ieviešanu, attīstot LIP publisko infrastruktūru, piesaistot investorus, kā arī attīstot LIP darbības uzraudzības sistēmu, fokusējoties uz ilgtspējas mērķu sasniegšanu.

Uzraudzības ietvaros tiks novērtēti gan iznākuma (atspoguļo veikto aktivitāšu tieši radīto iznākumu), gan rezultāta (atspoguļo aktivitāšu iespaidu uz apkārtējo vidi un stratēģisko mērķu sasniegšanu), gan ietekmes rādītāji (atspoguļo aktivitāšu iespaidu ilgtermiņā, t.sk. ārpus LIP). Šajā daļā tiks sagatavoti ikgadējie pārskati vai citi novērtējumi, piemēram, pēc noteikta stratēģijas posma sasniegšanas.

3. posmā (no 2033. gada) LSEZ pārvalde nodrošinās **LIP darbības uzraudzību**, kā arī īsteno darbu pie ilgtspējas mērķu sasniegšanas.

LIP stratēģija tiks aktualizēta katra minētā attīstības posma noslēgumā. Būtisku izmaiņu gadījumā tā var tikt precizēta arī regulārāk. Par tās aktualizāciju atbildīga LSEZ pārvalde.

7.2. Rīcības plāns

LIP Stratēģijai ir sagatavots atsevišķs pielikums (Pielikums Nr.4: Rīcības un investīciju plāns), kurā detalizēti aprakstīti visi LIP pilnvērtīgai izveidei nepieciešamie uzdevumi un pasākumi, kā arī to ieviešanā iesaistītās puses, laika periods, kā arī saistītie investīciju projektu (ja attiecināms). Rīcības un investīciju plāna ieviešana būs LSEZ pārvaldes tieša atbildība, taču katram pasākumam ir identificētas arī citas iesaistītās puses, ar ko LSEZ pārvaldei iespējams veidot sadarbību.

Turpmākajās lappusēs vizuāli attēloti rīcības plāna uzdevumi un pasākumi sasaiste, kas vērsta uz izvirzīto ilgtermiņa mērķu sasniegšanu. Pasākumi grupēti četrās dimensijās – vides, sociālajā, ekonomiskajā un pārvaldības dimensijā.

Vides dimensijā tiks veikti trīs uzdevumi, lai sasniegtu 2038. gada mērķi – viedas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība, kas veicina enerģētisko drošību un pielāgošanos klimata pārmaiņām. Šie uzdevumi ir: U1. Ierobežot esošo un turpmāk radīto piesārņojuma un atkritumu apjomu IP teritorijā, U2. Veidot kvalitatīvu publisko ārtelpu, sekmējot IP infrastruktūras noturību pret klimata pārmaiņām un U3. Uzlabot enerģētisko drošību un energoefektivitāti. Katram no šiem uzdevumiem ir divi pasākumi, kuru iedalījums redzams attēlā zemāk (37. Attēls).

37. Attēls. Apkopojums ar vides dimensijas veicamajiem uzdevumiem un pasākumiem industriālā parka izveidei un attīstībai (neizslēdzošs saraksts – atbilstoši īstermiņa mērķu rādītājiem)

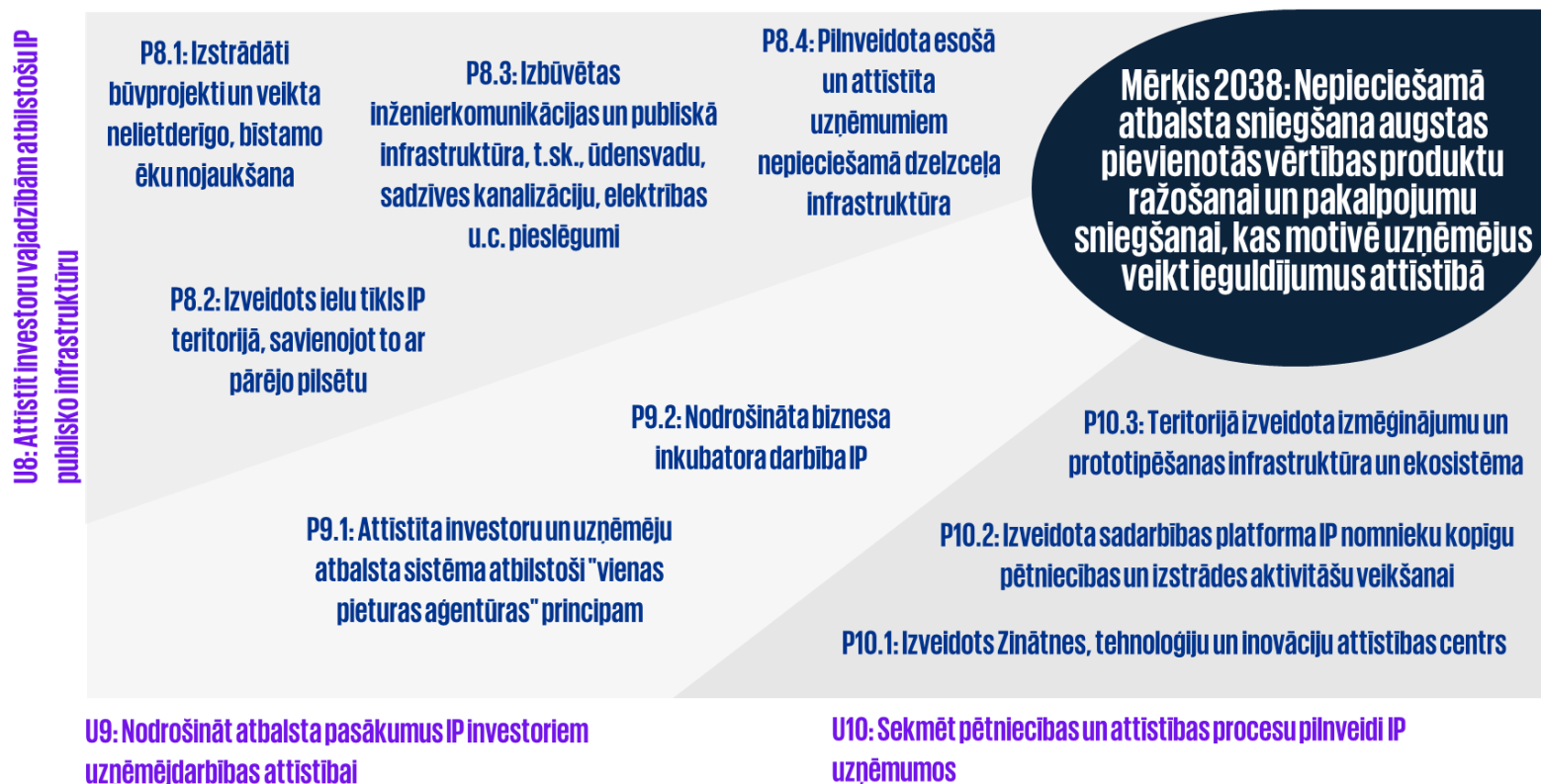
Attiecībā uz sociālo dimensiju 2038. gadā izvirzīts mērķis – augstvērtīgu darbavietu un attīstības iespēju nodrošināšana, kas balstīta sadarbībā ar izglītības, kultūras institūcijām un iedzīvotājiem. Šī mērķa sasniegšanai tiks īstenoti četri uzdevumi: U4. Veicināt izglītības iespēju pieejamību un atbilstību IP darbojošos uzņēmumu un to pārstāvēto nozaru vajadzībām, U5. Uzlabot dzīves vides aspektus darbinieku piesaistei darbam IP, U6. Sekmēt IP teritorijas un infrastruktūras sasniedzamību un U7. Attīstīt kultūras un sociālo aktivitāšu piedāvājumu LIP teritorijā. Katram no uzdevumiem ir identificēti atbilstoši pasākumi, kuri redzami attēlā zemāk (38. Attēls).

38. Attēls. Apkopojums ar sociālās dimensijas veicamajiem uzdevumiem un pasākumiem industriālā parka izveidei un attīstībai (neizslēdzošs saraksts – atbilstoši īstermiņa mērķu rādītājiem)

Ekonomikas dimensijas mērķis 2038. gadam ir – nepieciešamā atbalsta sniegšana augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai un pakalpojumu sniegšanai, kas motivē uzņēmējus veikt ieguldījumus attīstībā. Lai to sasniegtu rīcības plānā ir iekļauti trīs uzdevumi: U8. Attīstīt investoru vajadzībām atbilstošu IP publisko infrastruktūru, U9. Nodrošināt atbalsta pasākumus IP investoriem uzņēmējdarbības attīstībai un U10: Sekmēt pētniecības un attīstības procesu pilnveidi IP uzņēmumos. To sasniegšanai izstrādātie pasākumi redzami attēlā zemāk (39. Attēls)

39. Attēls. Apkopojums ar ekonomiskās dimensijas veicamajiem uzdevumiem un pasākumiem industriālā parka izveidei un attīstībai (neizslēdzošs saraksts – atbilstoši īstermiņa mērķu rādītājiem)

2038. gada mērķis pārvaldības dimensijā ir – efektīva industriālā parka pārvaldība, kas sekmē industriālā parka nomnieku savstarpējo sadarbību un plašākas ekosistēmas veidošanos. Uzdevumi, kas tiks īstenoti, lai mērķis tiktu sasniegts, ir: U11. Izveidot IP pārvaldības struktūru un procesus, U12. Piesaistīt investorus IP teritorijas attīstībai un darbavietu radīšanai, kā arī U13. Attīstīt sadarbības mehānismus IP ekosistēmas veidošanā. Uzdevumu veikšanai identificētie pasākumi attēloti attēlā zemāk (40. Attēls).

40. Attēls. Apkopojums ar pārvaldības dimensijas veicamajiem uzdevumiem un pasākumiem industriālā parka izveidei un attīstībai (neizslēdzošs saraksts – atbilstoši īstermiņa mērķu rādītājiem)

Pielikumi

Pielikums Nr.1: Metodoloģija Liepājas un Dienvidkurzemes demogrāfijas prognozes veikšanai

Tā tika balstīta uz iedzīvotāju dabiskā pieauguma (starpības starp dzimstību un mirstību) un migrācijas saldo (starpības starp iebraukušajiem iedzīvotājiem un aizbraukušajiem iedzīvotājiem) tendencēm pēdējo gadu laikā un ekspertu pieņēmumiem par turpmākajiem attīstības scenārijiem. Dabiskais pieaugums tika veidots, ņemot vērā sieviešu skaitu fertīlajā vecumā un pēdējo piecu gadu vecumkoeficientu, lai aprēķinātu iespējamo dzimstību, kā arī iedzīvotāju sadalījumu pa vecuma grupām (ik pa 10 gadiem) un vidējo mirstību katrā no tām. Tika ņemta vērā arī iedzīvotāju pāreja no vienas vecuma grupas uz nākamo un sieviešu īpatsvars migrējošo iedzīvotāju skaitā.

Tā kā migrācijas saldo ir grūtāk prognozējams lielums, jo to ļoti ietekmē dažādi ārējie faktori, tā vērtību noteikšanai tika izmantoti kvalitatīvi pieņēmumi saistībā ar iedzīvotāju dzīves līmeņa izaugsmes tempu. Dzīves līmeņa uzlabošanās var migrācijas saldo vērtību pārvērst no negatīvas uz pozitīvu, tāpēc, ņemot vērā Latvijas un Liepājas attīstības tendences, tika pieņemts, ka migrācijas saldo kļūs arvien tuvāks neitrālam vai pat pozitīvs tādā pašā tempā, kā pēdējos 5 gadus.

Izstrādātā prognoze tika salīdzināta ar Eurostat prognozi, tādā veidā pārlicinoties par prognozēto tendenču precizitāti.

Pielikums Nr.2: Finansējuma avotu kartējums

Stratēģijas izstrādes ietvaros veikts apkopojums par ES Atveseļošanās un noturības mehānisma un ES daudzgadu budžeta 2021. – 2027. gadam ietvaros plānoto (t.sk. Latvijai tieši un netieši pieejamo) finansējumu. Šie ES finansējuma avoti, kurus potenciāli iespējams izmantot kā investīciju avotus LIP stratēģisko mērķu sasniegšanai, šādās apakšgrupās:

- reformas vai investīcijas, kas pieejamas pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt LIP mērķu sasniegšanu;
- reformas vai investīcijas, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt LIP mērķu sasniegšanu.

Indikatīvu finansējuma avotu kartēšana, kas pieejami pašvaldībām un valsts iestādēm (t.sk. LSEZ), avots: KPMG veidots, balstoties uz publiski pieejamo informāciju

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejams pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹³⁸
1	Atveseļošanās un noturības mehānisms	<p>Finansējuma piešķiršana atbilstoši dalībvalstu veidotajiem Atveseļošanās plāniem (Finanšu ministrijas kompetencē, nozaru ministrijām sniedzot Finanšu ministrijai finansējuma pieteikumus savās atbildības jomās).</p> <p>Mehānisma mērķis ir atbalstīt valstu reformas un investīcijas, īpaši pārejai uz zaļu un digitālu ekonomiku un krīzes radīto seku mazināšanu, kā arī sasaistē ar ES klimata mērķiem.¹³⁹</p> <p>Finansējums būs paredzēts strukturālu reformu veicināšanai un maksājumi būs saistīti ar konkrētu izvirzīto mērķu sasniegšanu. Latvija ir identificējusi 6 reformu virzienus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — klimata pārmaiņas un ilgtspēja (37%); — digitāla transformācija (20%); 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1.1.3.i. Pilsēdota veloceļu infrastruktūra (34,5 miljoni EUR) • 1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti (29,3 miljoni EUR) • 2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide (24,4 miljoni EUR) • 2.1.3.1.i. Datu pieejamība, koplietošana un analītika (21,7 miljoni EUR) • 2.2.1.1.i. Atbalsts Digitālo inovāciju centru un reģionālo kontaktpunktu izveidei (10 miljoni EUR) • 2.3.2.1.i. Digitālās prasmes iedzīvotājiem, t.sk. jauniešiem (VARAM) (9,5 miljoni EUR)

¹³⁸ Plānotās projektu atlases: <https://www.esfondi.lv/ko-plano-atbalst-latvija>

¹³⁹ Priekšlikums "Eiropas Parlamenta un padomes regula ar ko izveido Atveseļošanās un noturības mehānismu" https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ea3d5577-a4e7-11ea-bb7a-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejams pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹³⁸
		<p>— ekonomikas transformācija un produktivitāte (10%); — veselība (11%); — nevienlīdzības mazināšana (20%); — likuma vara (2%).¹⁴⁰</p> <p>Atbilstoši Latvijas atveseļošanās un noturības mehānisma plānam (projekts) nevienlīdzības mazināšanas virziens ietver atbalstu reģionālajiem industriālajiem parkiem – 82,5 miljoni eiro. Atbalsts pieejams industriālo parku un teritoriju attīstībai ārpus Rīgas plānošanas reģiona. Atbalstāmie pasākumi ietver industriālo pieslēgumu ierīkošana un saistītās jaudas palielināšana (t.sk., siltumapgāde, ūdens un kanalizācija, elektrība un gāze), pievadceļu atjaunošana vai ierīkošana, komercdarbības mērķiem paredzēto ēku un to saistītās infrastruktūras attīstīšana. Konkurss uz finansējuma ieguvu tiks rīkots starp pašvaldībām.¹⁴¹</p> <p>Reformu un investīciju projekti var saņemt atbalstu no citām ES programmām un instrumentiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2.4.1.2.i. Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu “pēdējās jūdzes” infrastruktūras attīstības (Plānošanas reģioni) (4 miljoni EUR) • 3.1.1.2.i. Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai (VARAM) (2,5 miljoni EUR) • 3.1.1.3.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos (Pašvaldības) (80 miljoni EUR)
2	Taisnīgas pārkārtošanās fonds (Just Transition Fund)*	<p>leguldījumi prioritātē “Pāreja uz klimatneitralitāti”:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā” 2. Darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku” 3. Darbība “Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas 	<ul style="list-style-type: none"> • 6.1.1.3. Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku (VARAM, pašvaldības) (63,9 miljoni EUR) • 6.1.1.4. Uzņēmējdarbības “zaļināšana” un produktu attīstības pasākumi, veicinot energoefektivitātes paaugstināšanu un energoefektīvu tehnoloģiju ieviešanu uzņēmumos (EM, uzņēmējdarbības) veicēji (45,6 miljoni EUR)

¹⁴⁰ CFLA: <https://www.cfla.gov.lv/jaunumi/2020/fm-atveselosanas-un-noturibas-mehanismam-iesniegti-projekti-7-5-miljardu-eiro-apmera>

¹⁴¹ Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns | Finanšu ministrija (fm.gov.lv) (skatīts 15.03.2021)

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejams pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹³⁸
		iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu” Kopā pieejamais ES fondu finansējums – 107 milj. EUR).	<ul style="list-style-type: none"> 6.1.1.5. Prasmju attīstības, pilnveides un pārkvalificēšanās piedāvājuma attīstība pārejai uz klimatneitralitāti īpaši skartajās teritorijās (IZM, Valsts izglītības attīstības aģentūra) (19,9 miljoni EUR) 6.1.1.6. Prasmju attīstības, pilnveides un pārkvalificēšanas piedāvājuma attīstība pārejai uz klimatneitralitāti īpaši skartajās teritorijās (VARAM) (1,8 miljoni EUR)
2	Kohēzijas fonds (KF)	Atbilstoši Latvijas darbības programmas projektam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts fonda finansējums, ir: — 2.1. Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām (18 milj. EUR); — 2.2. Vides aizsardzība un attīstība (106 milj. EUR); — 2.3. Ilgtspējīga mobilitāte (267 milj. EUR); — 2.4. AER izmantošanas transportā veicināšana (32 milj. EUR) — 3.1. Ilgtspējīga TEN-T infrastruktūra (800 milj. EUR) ¹⁴²	<ul style="list-style-type: none"> 3.1.1.5. Nacionālās nozīmes centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstība (SM, Pašvaldības) (43,4 miljoni EUR) 3.1.1.6. Lielo ostu publiskās infrastruktūras attīstība (SM, Ostu pārvaldes) (17,4 miljoni EUR) 2.2.2.2. Atkritumu dalītā vākšana (VARAM, pašvaldības un to iestādes) (4,7 miljoni EUR)
3	Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)¹⁴³	Atbilstoši Latvijas darbības programmai 2021-2027. gadam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts ERAF finansējums ir: — 1.1. Pētniecība un prasmes (289 milj. EUR); — 1.2. Atbalsts uzņēmējdarbībai (373 milj. EUR); — 1.3. Digitalizācija (155 milj. EUR); — 1.4. Digitālā savienojamība (34 milj. EUR);	<ul style="list-style-type: none"> 1.3.1.1. IKT risinājumu un pakalpojumu attīstība un iespēju radīšana privātajam sektoram (VARAM, pašvaldības u.c.) (174,8 miljoni EUR) 2.1.3. Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršana un noturība pret katastrofām (VARAM, pašvaldības) (34,7 miljoni EUR, 17,3 miljoni EUR, 57,9 miljoni EUR)

¹⁴² [PowerPoint Presentation \(esfondi.lv\)](https://www.esfondi.lv)

¹⁴³ <https://www.tm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-strukturfondi-un-kohezijas-fonds>

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejams pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹³⁸
		<ul style="list-style-type: none"> — 2.1. Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām (590 milj. EUR); — 2.2. Vides aizsardzība un attīstība; (156 milj. EUR); — 2.3. Ilgtspējīga mobilitāte (126 milj. EUR); — 2.4. AER izmantošanas transportā veicināšana (126 milj. EUR); — 4.1. Veselības veicināšana un aprūpe (283 milj. EUR); — 4.2. Izglītība, prasmes un mūžizglītība (258 milj. EUR); — 4.3. Nodarbinātība un sociālā iekļaušana (126 milj. EUR); — 5.1. Reģionu līdzsvarota attīstība (231 milj. EUR); 	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2.3.5. Gaisa piesārņojuma samazināšanas pasākumi pašvaldībās (VARAM, pašvaldības) (5,9 miljoni EUR) • 2.3.1.3. Veloinfrastruktūras attīstība (SM, pašvaldības) (26,4 miljoni EUR) • 4.2.4.2. Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai (IZM, Valsts izglītības attīstības aģentūra) (34,6 miljoni EUR) • 4.3.3.1. Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu kvalifikācijas un prasmju paaugstināšana (LM, Nodarbinātības valsts aģentūra) (47,8 miljoni EUR) • 4.3.3.1. Nelabvēlīgā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšana (LM, Nodarbinātības valsts aģentūra) (65,2 miljoni EUR) • 5.1.1.1. Infrastruktūra uzņēmējdarbības atbalstam (VARAM, pašvaldības) (46,9 miljoni EUR, 77,5 miljoni EUR, 32 miljoni EUR) • 5.1.1.2. Pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošana (VARAM, plānošanas reģioni) (443,8 tūkstoši EUR) • 5.1.1.3. Publiskās ārtelpas attīstība (VARAM, pašvaldības) (27,8 miljoni EUR) • 5.1.1.4. Viedās pašvaldības (VARAM, pašvaldības) (18,2 miljoni EUR)
4	Eiropas Sociālais fonds (ESF) ¹⁴⁴	<p>Atbilstoši Latvijas darbības programmai 2021-2027. gadam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts ESF finansējums ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 4.1. Veselības veicināšana un aprūpe (52 milj. EUR); 	<ul style="list-style-type: none"> • 4.2.4.2. Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai (IZM, Valsts izglītības attīstības aģentūra) (34,6 miljoni EUR) • 4.3.3.1. Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu kvalifikācijas un prasmju

¹⁴⁴ <https://www.tm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-strukturfondi-un-kohezijas-fonds>

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejams pašvaldībām un valsts iestādēm un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹³⁸
		<ul style="list-style-type: none"> — 4.2. Izglītība, prasmes un mūžizglītība (258 milj. EUR); — 4.3. Nodarbinātība un sociālā iekļaušana (352 milj. EUR); — 4.4. Sociālās inovācijas (22 milj. EUR) 	<p>paaugstināšana (LM, Nodarbinātības valsts aģentūra) (47,8 miljoni EUR)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.3.3.1. Nelabvēlīgā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanās darba tirgū sekmēšana (LM, Nodarbinātības valsts aģentūra) (65,2 miljoni EUR)

*Pārkārtošanās plānu gatavo VARAM

Indikatīvu finansējuma avotu kartēšana, kas pieejami uzņēmumiem (t.sk. LM IP), avots: KPMG veidots, balstoties uz publiski pieejamo informāciju

Nr.	Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
1	Atveseļošanās un noturības mehānisms	<p>Finansējuma piešķiršana atbilstoši dalībvalstu veidotajiem Atveseļošanās plāniem (Finanšu ministrijas kompetencē, nozaru ministrijām sniedzot Finanšu ministrijai finansējuma pieteikumus savās atbildības jomās). Mehānisma mērķis ir atbalstīt valstu reformas un investīcijas, īpaši pārejai uz zaļu un digitālu ekonomiku un krīzes radīto seku mazināšanu, kā arī sasaistē ar ES klimata mērķiem.¹⁴⁶ Finansējums būs paredzēts strukturālu reformu veicināšanai un maksājumi būs saistīti ar konkrētu izvirzīto mērķu sasniegšanu. Latvija ir identificējusi 6 reformu virzienus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — klimata pārmaiņas un ilgtspēja (37%); 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā, ko nacionāli plānots ieviest kombinētā finanšu instrumenta veidā (40 miljoni EUR); • 2.2.1.3.i. Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā (24,3 miljoni EUR) • 2.2.1.2.i. Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā (LIAA) (40 miljoni EUR) • 2.2.1.4.i. Finanšu instrumenti komersantu digitālās transformācijas veicināšanai (ALTUM) (45,1 miljons EUR) • 5.1.1.2.i. Pilnvērtīga inovāciju sistēmas pārvaldības modeļa izstrāde un tā nepārtraukta darbināšana (LIAA, EM) (4,5 miljoni EUR)

¹⁴⁵ Plānotās projektu atlases: <https://www.esfondi.lv/ko-plano-atbalstīt-latvija>

¹⁴⁶ Priekšlikums "Eiropas Parlamenta un padomes regula ar ko izveido Atveseļošanās un noturības mehānismu" https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ea3d5577-a4e7-11ea-bb7a-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF

Nr. Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
	<ul style="list-style-type: none"> — digitāla transformācija (20%); — ekonomikas transformācija un produktivitāte (10%); — veselība (11%); — nevienlīdzības mazināšana (20%); — likuma vara (2%).¹⁴⁷ <p>Atbilstoši Latvijas atveseļošanās un noturības mehānisma plānam (projekts) nevienlīdzības mazināšanas virziens ietver atbalstu reģionālajiem industriālajiem parkiem – 82,5 miljoni eiro. Atbalsts pieejams industriālo parku un teritoriju attīstībai ārpus Rīgas plānošanas reģiona. Atbalstāmie pasākumi ietver industriālo pieslēgumu ierīkošana un saistītās jaudas palielināšana (t.sk., siltumapgāde, ūdens un kanalizācija, elektrība un gāze), pievadceļu atjaunošana vai ierīkošana, komercdarbības mērķiem paredzēto ēku un to saistītās infrastruktūras attīstīšana. Konkurss uz finansējuma ieguvi tiks rīkots starp pašvaldībām.¹⁴⁸</p> <p>Reformu un investīciju projekti var saņemt atbalstu no citām ES programmām un instrumentiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5.1.1.2.i. Atbalsta instrumenti inovāciju klasteru attīstībai (25 miljoni EUR, 5,2 miljoni EUR, 78 miljoni EUR)

¹⁴⁷ CFLA: <https://www.cfla.gov.lv/lv/jaunumi/2020/fm-atveselosanas-un-noturibas-mehanismam-iesniegti-projekti-7-5-miljardu-eiro-apmera>

¹⁴⁸ Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns | Finanšu ministrija (fm.gov.lv) (skatīts 15.03.2021)

Nr. Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
2 Kohēzijas fonds (KF)	<p>Atbilstoši Latvijas darbības programmas projektam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts fonda finansējums, ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2.1. Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām (18 milj. EUR); — 2.2. Vides aizsardzība un attīstība (106 milj. EUR); — 2.3. Ilgtspējīga mobilitāte (267 milj. EUR); — 2.4. AER izmantošanas transportā veicināšana (32 milj. EUR) — 3.1. Ilgtspējīga TEN-T infrastruktūra (800 milj. EUR)¹⁴⁹ 	<ul style="list-style-type: none"> • 2.1.2. Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns (EM, komersanti) (21,7 miljoni EUR) • 2.2.2.1. Atkritumu šķirošana, pārstrāde un reģenerācija (VARAM, komersanti) (61,8 miljoni EUR) • 2.2.2.2. Atkritumu dalītā vākšana (VARAM, pašvaldības un to iestādes) (4,7 miljoni EUR) • 2.2.2.4. Aprites ekonomikas principu ieviešana (VARAM, Altum, komersanti) (11,7 miljoni EUR)
3 Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)¹⁵⁰	<p>Atbilstoši Latvijas darbības programmai 2021-2027. gadam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts ERAF finansējums ir:¹⁵¹</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1.1. Pētniecība un prasmes (289 milj. EUR); — 1.2. Atbalsts uzņēmējdarbībai (373 milj. EUR); — 1.3. Digitalizācija (155 milj. EUR); — 1.4. Digitālā savienojamība (34 milj. EUR); — 2.1. Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām (590 milj. EUR); — 2.2. Vides aizsardzība un attīstība; (156 milj. EUR); — 2.3. Ilgtspējīga mobilitāte (126 milj. EUR); 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1.1.3. Praktiskas ievirzes pētījumi (IZM, saimnieciskās darbības veicēji) (41,7 miljoni EUR) • 1.1.2.1. RIS3 industriālās prasmes (IZM, augstskolas, saimnieciskās darbības veicēji) (26,1 miljons EUR) • 1.1.2.2. Uzņēmumu digitālo prasmju attīstība (EM, komersanti) (10 miljoni EUR) • 1.2.1.1 Atbalsts jaunu produktu attīstībai un internacionalizācijai (EM, komersanti u.c.) (72,9 miljoni EUR) • 1.2.1.2. Produktivitātes aizdevumi inovatīvām iekārtām, pētniecībai un attīstībai, tehnoloģiju pārnesei (EM, Altum, komersanti u.c.) (69,1 miljons EUR)

¹⁴⁹ [PowerPoint Presentation \(esfondi.lv\)](#)

¹⁵⁰ <https://www.tm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-strukturfondi-un-kohezijas-fonds>

¹⁵¹ [PowerPoint Presentation \(esfondi.lv\)](#)

Nr. Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
	<ul style="list-style-type: none"> — 2.4. AER izmantošanas transportā veicināšana (126 milj. EUR); — 4.1. Veselības veicināšana un aprūpe (283 milj. EUR); — 4.2. Izglītība, prasmes un mūžizglītība (258 milj. EUR); — 4.3. Nodarbinātība un sociālā iekļaušana (126 milj. EUR); — 5.1. Reģionu līdzsvarota attīstība (231 milj. EUR); 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2.1.3. Uzņēmumu atbalsts dalībai kapitāla tirgos (EM, Komersanti) (2 miljoni EUR) • 1.2.1.4. Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai (EM, LIAA, komersanti u.c.) (26,9 miljoni EUR) • 1.2.2.1. Atbalsts Digitālo inovāciju centru un reģionālo kontaktpunktu izveidei (EM, komersanti u.c.) (8 miljoni EUR) • 1.2.2.2. Individuālās garantijas digitalizācijai un automatizācijai (EM, Altum, komersanti) (5 miljoni EUR) • 1.2.3.1. Atbalst MVU inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai (EM, LIAA, komersanti) (74,3 miljoni EUR) • 1.2.3.2. Iespējkapitāla ieguldījumi (EM, Altum, komersanti) (93 miljoni EUR) • 1.2.3.3. Starta, izaugsmes aizdevumi (EM, Altum, komersanti) (15,8 miljoni EUR) • 1.2.3.4. Garantijas, portfelģarantijas pilna cikla uzņēmējdarbībai (EM, Altum, komersanti) (35 miljoni EUR) • 1.2.3.5. Aizdevumi, produktivitātes kāpināšanai (EM, Altum, komersanti) (15,8 miljoni EUR) • 2.1.1.2. Atjaunojamo energoresursu izmantošana un energoefektivitātes paaugstināšana rūpniecībā un komersantos (EM, Komersanti) (43,5 miljoni EUR) • 2.1.1.3. Atjaunojamo energoresursu izmantošana un energoefektivitātes paaugstināšana lokālajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē (EM, Komersanti) (56,5 miljoni EUR) • 2.1.4. Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – saules enerģija u.c. AER

Nr. Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
		<p>elektroenerģija (EM, komersanti) (23,4 miljoni EUR)</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.2.4.1. Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai (IZM, darba devēju un darba ņēmēju organizācijas) (6,8 miljoni EUR)
4	<p>Eiropas Sociālais fonds (ESF)¹⁵²</p> <p>Atbilstoši Latvijas darbības programmai 2021-2027. gadam, Latvijas prioritātes, kurā paredzēts ESF finansējums ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 4.1. Veselības veicināšana un aprūpe (52 milj. EUR); — 4.2. Izglītība, prasmes un mūžizglītība (258 milj. EUR); — 4.3. Nodarbinātība un sociālā iekļaušana (352 milj. EUR); — 4.4. Sociālās inovācijas (22 milj. EUR) 	<ul style="list-style-type: none"> 4.2.4.1. Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai (IZM, darba devēju un darba ņēmēju organizācijas) (6,8 miljoni EUR)
5	<p>LIFE</p> <p>Apakšprogrammas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Daba un bioloģiskā daudzveidība (ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un atjaunošana); — Aprites ekonomika un dzīves kvalitāte (Nulles piesārņojuma plāns videi bez toksiskām vielām, industrijas mobilizācija aprites ekonomikas ieviešanai); — Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām (ES klimata ambīciju palielināšana 2030 un 2050 gadam); — Pāreja uz tīru enerģiju (Tīras enerģijas nodrošināšana, Atjaunošana un 	<p>2021. gadā tika uzsākts jauns LIFE programmas finansēšanas periods no 2021. līdz 2024. gadam. Ir apstiprināta jauna daudzgadu darba programma LIFE programmas mērķu īstenošanai 2021.-2024. gadam¹⁵³.</p>

¹⁵² <https://www.tm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-strukturfondi-un-kohezijas-fonds>

¹⁵³ LIFE programma: <https://lifeprogramma.lv/lv/projektu-pieteicejiem>

Nr. Finansējuma avots	Mērķi	Investīciju prioritātes un indikatīvs finansējuma apmērs, kas pieejamas uzņēmumiem un varētu veicināt IP mērķu sasniegšanu ¹⁴⁵
	renovācijas energoefektīvā un resursefektīvā veidā).	

Veiksmīgi piemērojot un formāli nostiprinot LIP stratēģiju, ārpus apkopoto finansējuma avotu izvēles kā alternatīvu un papildinošu iespēju var apsvērt arī citus finansēšanas instrumentus, piemēram, atsevišķa investīciju fonda izveidi vai obligāciju/zaļo obligāciju izlaišanu. Tipiski šādi instrumenti būtu piemērojami tālākai parka attīstības fāzei ārpus pamatinfrastruktūras izbūves fāzes (uz t.s. *bankable* projektiem), taču, raugoties uz parka attīstību kompleksi un ilgtermiņā, pastāv iespēja daļu pamatinfrastruktūras finansējuma piesaistīt arī ar šādiem risinājumiem.

Pielikums Nr.3: Selektīva izlase par 2020.-2022. gadā Baltijas valstīs realizētiem ražošanas ēku projektiem un nodarbinātību

Uzņēmums	Darbība	Atrašanās vieta	Teritorija, ha (zemei) un m ² (ēkām)	Radītās darbavietas	Investīcijas
Latvija					
Lesjofors Springs LV; 2020 https://www.liepajniekiem.lv/tv-kurzeme/sizeti/liepaja-dunu-iela-jauna-rupnica/	Atsperes, štancētas detaļas	Liepāja	11 000 m ²	150	6 milj. EUR
"Getliņi EKO" biodegradējamo atkritumu pārstrādes rūpnīca; 2020 http://www.aprinkis.lv/index.php/ekonomika/16903-getlini-eko-biodegradejamo-atkritumu-parstades-rupnica-saks-stradat-2021-gada-rudeni	Atkritumu pārstrāde	Rīga, Stopiņi	N/A	10	40 milj. EUR
Orkla Biscuit Production; 2020 https://buvinzenierusavieniba.lv/merks-nosledzis-ligumu-ar-orkla-par-cepumu-un-vafelu-razotnes-celtniecibu-adazos/	Pārtikas rūpniecība	Ādažu novads	31 000 m ² 13 ha kopā	250	32 milj. EUR būvniecība
Printful; 2020 https://labsflatvia.com/aktuali/printful-paplasinas-marupe	Vieglā rūpniecība	Mārupes novads	2 800 m ²	100+	2 milj. EUR
iCotton; 2021 https://www.liepaja.lv/sia-icotton-nodod-ekspluatacija-jaunu-rupnicu-liepaja/	Smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana	Liepāja	5 942 m ² ēka	120	15,4 milj. EUR

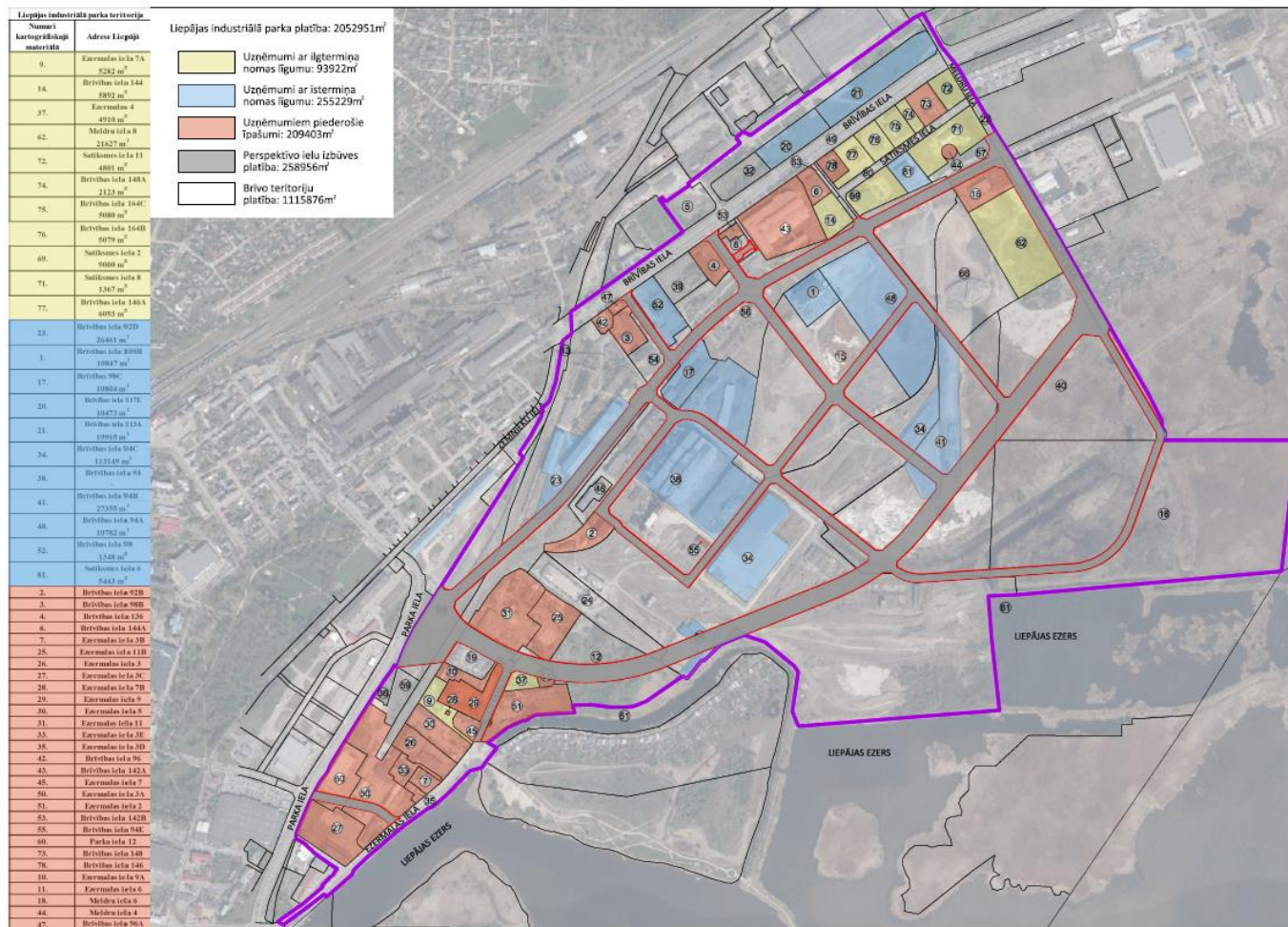
Uzņēmums	Darbība	Atrašanās vieta	Teritorija, ha (zemei) un m ² (ēkām)	Radītās darbavietas	Investīcijas
Jensen Metal; 2022 https://www.liepaja.lv/karostas-industrialaja-parka-atklaj-jau-otro-jensen-metal-razotni/	Nerūsējošā tērauda ražotne	Liepāja	13,5 ha kopā	N/A	12,6 milj. EUR
Lietuva					
Press Glass; 2022 https://www.pressglass.com/start-of-production-at-the-press-glass-uab-plant-in-kaunas/ https://ftz.lt/en/media/news/press-glass-plans-to-open-new-factory-in-lithuania/	Stikla apstrāde	Kauņa	27 000 m ²	240	N/A
Igaunija					
Liepkalni; 2020 http://focus.lv/news/maiznica-liepkalni-razosanu-daleji-parcel-uz-igauniju-pie-pernavas-atverta-razotne-veikals-un-kafejnica?17471	Pārtikas rūpniecība	Pērnavā	N/A	60-70	1,8 milj. EUR
HANZA; 2021 https://view.news.eu.nasdaq.com/view?id=bc7fd4aff5e2d2ab14e36dfbbf1e00115&lang=en	Ražošanas iekārtu ražošana	Tartu	12 000 m ²	N/A	72 milj. EUR (80 milj. SEK)
E-Piim; 2022 https://www.eib.org/en/press/all/2022-228-eib-to-support-estonian-dairy-producer-e-piim-under-investment-plan-for-europe	Pārtikas rūpniecība	Paide	14 ha kopā	N/A	154 milj. EUR

Uzņēmums	Darbība	Atrašanās vieta	Teritorija, ha (zemei) un m ² (ēkām)	Radītās darbavietas	Investīcijas
https://www.baltictimes.com/e-piim_to_start_building_eur_100_mln_dairy_processing_plant_in_paide_in_summer/					

Pielikums Nr.4: Rīcības un investīciju plāns

Pielikums sagatavots atsevišķā failā MS Excel formātā

Pielikums Nr.5: Teritorijas nomnieku un īpašnieku kartējums

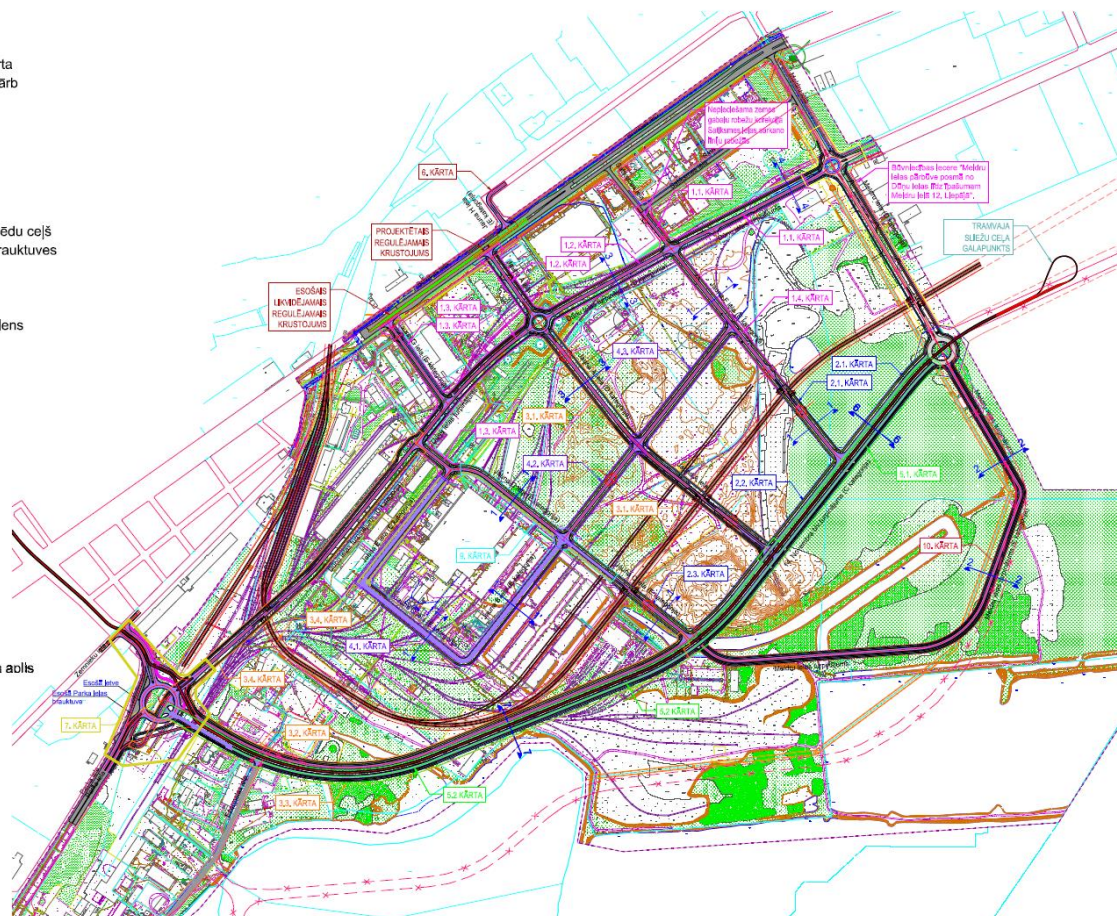
Pielikums Nr.6: Teritorijas ielu izbūves kopplāns

- APZĪMĒJUMI
- plānotās ielas 1.kārta
 - plānotās ielas 2.kārta
 - plānotās ielas 3.kārta
 - plānotās ielas 4.kārta
 - plānotās ielas 5.kārta
 - plānotās ielas 6.kārta
 - plānotais tramvaja sliedžu ceļš, 8.kārta
 - būvniecības iecere "Meldru ielas pārb"

- plānotais dzelzceļa sliedžu ceļš
- esošo ielu sarkanās līnijas
- plānotie likvidējamie ceļi un ielas
- plānotās ielu brauktuves
- plānotais gājēju un velosipēdu ceļš
- plānotais kopējais gājēju un velosipēdu ceļš
- plānotais dzelzceļa sliedžu ceļa pārbrauktuves
- plānotās transporta nobrauktuves
- plānotā ielas projektēšanas kārta; posma apakškārta
- plānotais ielas šķēršprofils, nr., virziens

- Piezīmes:
- 1.1 kārtu skatīt pielikumā 2.1
 - 2 kārtu skatīt pielikumā 2.2
 - 3 kārtu skatīt pielikumā 2.3
 - 4 kārtu skatīt pielikumā 2.4
 - 5 kārtu skatīt pielikumā 2.5
 - 6 kārtu skatīt pielikumā 2.6
 - 7 kārtu skatīt pielikumā 2.7
 - 8 kārtu skatīt pielikumā 2.8
 - 9 kārtu skatīt pielikumā 2.9
 - 10 kārtu skatīt pielikumā 2.10

2.Plānotajā 7. kārtā paredzēts satiksmes transpota aulis

Pielikums Nr.7: Būvprojekta ietvaros demontējamās būves Liepājas industriālā parka teritorijā

